

Átrendeződés és állandóság a politikában

A Magyar Politikatudományi Társaság XXX. Vándorgyűlése

Absztraktfüzet

MTA Humán Tudományok Kutatóháza
1097 Budapest, Tóth Kálmán utca 4.

Budapest, 2025. május 29-30.

Szervező:
HUN-REN Társadalomtudományi Kutatóközpont
Politikatudományi Intézet

Szervezőbizottság:

Benedek István
Bíró-Nagy András
Dobos Gábor
Gyulai Attila
Medve-Bálint Gergő
Papp Zsófia
Rákos Dominik
Szabó Andrea

PDF – ISBN: 978-963-7311-92-5

Szerkesztette: Benedek István, Dobos Gábor, Papp Zsófia

Felelős kiadó: Szabó Andrea, igazgató HUN-REN TK PTI
Budapest, 2025.

Tartalomjegyzék

Tartalomjegyzék	3
Átrendeződés és állandóság a politikában	4
Program (időbeosztás).....	5
Időpontok és helyszínek.....	6
Szekciók és panelek.....	7
1. szekció: Politikaelmélet és demokraciáelmélet	7
2. szekció: Az „érinthetetlenek”: politikai vezetők és elitek	9
3. szekció: Politikai intézmények.....	10
4. szekció: Politikai viselkedés és választói magatartás az átrendeződések korában.....	11
5. szekció: Politikai kommunikáció	13
6. szekció: Európai Unió: állandóság és átrendeződés	14
7. szekció: Közpolitika és kormányzás a globális és a magyarországi politikai szereplők pozíciójának átrendeződése idején.....	15
8. szekció: In the Shadow of Algorithms: Political Science in the Age of AI.....	17
9. szekció: The Political Economy of Realignment in the Age of Fragmentation.....	18
10. szekció: Történeti politikatudomány: Irányzatok, értelmezések, kilátások	19
11. szekció: A nemzetközi politika átalakulásának tendenciái.....	20
12. szekció: Open section.....	21
Absztraktok.....	22
1. szekció: Politikaelmélet és demokraciáelmélet	22
2. szekció: Az „érinthetetlenek”: politikai vezetők és elitek	33
3. szekció: Politikai intézmények.....	38
4. szekció: Politikai viselkedés és választói magatartás az átrendeződések korában.....	45
5. szekció: Politikai kommunikáció	53
6. szekció: Európai Unió: állandóság és átrendeződés	58
7. szekció: Közpolitika és kormányzás a globális és a magyarországi politikai szereplők pozíciójának átrendeződése idején.....	63
8. szekció: In the Shadow of Algorithms: Political Science in the Age of AI.....	73
9. szekció: The Political Economy of Realignment in the Age of Fragmentation.....	75
10. szekció: Történeti politikatudomány: Irányzatok, értelmezések, kilátások	79
11. szekció: A nemzetközi politika átalakulásának tendenciái.....	86
12. szekció: Open section.....	92

Átrendeződés és állandóság a politikában

A 2010-es választásokat követően a magyar politikát viszonylagos állandóság jellemezte. Bár a felszín alatt kisebb változások zajlottak, és jelentős külső kihívások – például a világjárvány és a háborús konfliktusok – érték az országot, ezek nem módosították érdemben a politikai rendszer logikáját. A közvélemény-kutatások – kisebb-nagyobb megszakításokkal – folyamatosan a kormánypárt jelentős előnyét mutatták, és úgy tűnt, hogy belpolitikai események nem jelentenek számottevő kihívást. A 2024-es év azonban felrázta a befagytnak látszó pártrendszert: egy új politikai erő megjelenése felszínre hozta az eddig rejtve maradt társadalmi-politikai átrendeződési folyamatokat, így a politikai kötődések fellazulását (de-alignment) és az új törésvonalak mentén történő átrendeződést (re-alignment). Konferenciánk központi hívószava ezért az átrendeződés. Milyen mértékben figyelhető meg ez a folyamat a pártrendszerben, illetve az állampolgárok politikához és politikai szereplőkhöz való viszonyulásában? Kiterjed-e az átrendeződés a politika más területeire is, és ha igen, milyen mechanizmusok mentén?

Az átrendeződés a nemzetközi politikában is tetten érhető. A hatalmi központok változása figyelhető meg a globális hatalmi súlypont eltolódásában (Kína és India globális szerepének növekedésével), miközben az USA és az EU viszonylagos befolyása átalakul. A regionális konfliktusok és szövetségek változását jelzik az orosz-ukrán háború, a Közel-Kelet dinamikája, illetve a NATO és más regionális szövetségek szerepének változása. A globalizált világrend átalakulása, és töredezetté válása egymással versengő hatalmi tömbök mentén, a protekcionizmus erősödése, valamint a technológiai verseny (mesterséges intelligencia, kvantumtechnológia), s az erőforrásokért folyó verseny új dinamikákat hoz létre az államok közötti kapcsolatokban. Ezzel párhuzamosan a nemzetközi szervezetek (ENSZ, WHO stb.) hatékonysága is kérdésessé válik, miközben az államok egyre inkább a kétoldalú vagy regionális megállapodásokra támaszkodnak.

A 2025-ös év különleges mérföldkő a magyar politikatudomány számára is, hiszen a Magyar Politikatudományi Társaság idén immár 30. alkalommal rendezi meg a Vándorgyűlést. Ez a jubileum nemcsak a tudományos közösség számára kínál lehetőséget a visszatekintésre és az elért eredmények értékelésére, hanem alkalmat ad a politikatudomány legfrissebb irányzatainak bemutatására is. A konferencia így egyszerre lesz számvetés és seregszemle, valamint fórum a jövőbeli kutatási irányok kijelölésére.

Program (időbeosztás)

2025. május 29. csütörtök

10:30–11:30	Megnyitó és köszöntők. A 2025. évi Kolnai-díj átadása és a díjazott ünnepi előadása
11:30–12:30	Szendvicsebéd
12:30–14:00	Szekcióülések – 1. időszáv
14:00–14:15	Kávészünet
14:15–15:45	Szekcióülések – 2. időszáv
15:45–16:00	Kávészünet
16:00–17:30	Szekcióülések – 3. időszáv
18:00–19:00	Keynote speech: Kirk Hawkins (Brigham Young University) US Populism - What is New, What is Not
19:00–23:00	Vacsora (Kantinetta Gardens, Budapest, Soroksári út 34., 1095)

2025. május 30. péntek

9:00–10:30	Szekcióülések – 4. időszáv
10:30–10:45	Kávészünet
10:45–12:15	Szekcióülések – 5. időszáv

Időpontok és helyszínek

Időpont	HTK nagyterem	SZI tárgyaló	JTI tárgyaló	PTI körtárgyaló	KRTK tárgyaló	K13 terem	K14 terem	K11 terem	K12 terem
	HTK földszint aula	B épület 1. emelet 1.15. terem	T épület földszint 25. terem	T épület 2. emelet 2.37. terem	T épület 4. emelet 4.24. terem	K épület földszint 13. terem	K épület földszint 14. terem	K épület földszint 11. terem	K épület földszint 12. terem
1. időszáv csütörtök 12:30-14:00	1.1	7.1		9.1	3.1	11.1	12.1		
2. időszáv csütörtök 14:15-15:45	1.2	7.2	4.1	10.1	3.2	11.2	2.1		
3. időszáv csütörtök 16:00-17:30	1.3	7.3	4.2	9.2	5.1	6.1	12.2		
4. időszáv péntek 9:00-10:30	1.4	7.4	4.3	10.2	5.2			11.3	
5. időszáv péntek 10:45-12:15	1.5	8.1	4.4	10.3	3.3			6.2	2.2

Szekciók és panelek

1. SEKCIÓ: POLITIKAELMÉLET ÉS DEMOKRÁCIAELMÉLET

Szekcióvezetők:

Gyulai Attila (HUN-REN TK; BCE) és Baranyai Artúr (HUN-REN TK; ELTE ÁJK)

1.1. panel: Képviselés, manipuláció, polarizáció

(HTK nagyterem, csütörtök 12:30-14:00)

A Demokráciaelmélet az identitáspolitika korában kutatási projekt (NKFIH K 142410) workshopja

- Illés Gábor (ELTE ÁJK; HUN-REN TK): **A politikai képviselés autoriter arca**
- Benedek István (HUN-REN TK; ELTE ÁJK): **Demokratikus polarizáció és kritikus fordulópont az Orbán-rezsimben**
- Körösenyi András (HUN-REN TK; ELTE ÁJK): **Autonómia és manipuláció a liberális demokrácia elméletében**
- Hajnal Áron (BCE; HUN-REN TK), Aslinur Inalci (LUISS Guido Carli University) Veronika Patkós (HUN-REN TK; ELTE ÁJK): **Shackle or hammer? When polarization constrains political corruption and when it allows governments to get away with it. A comparative study of Hungary and Turkey**

1.2. panel: Politikai rendszerek, politikai identitások

(HTK nagyterem, csütörtök 14:15-15:45)

A Demokráciaelmélet az identitáspolitika korában kutatási projekt (NKFIH K 142410) workshopja

- Illés Gábor (ELTE ÁJK; HUN-REN TK), László Tamás (CEU), Baranyai Artúr (HUN-REN TK; ELTE ÁJK): **Félelem, remény és affektív képviselés**
- Szilágyi-Gál Mihály (ELTE BTK): **A szabadság mint részvétel és mint menekülés - Tajvan és Magyarország**
- Plesz Bendegúz (HUN-REN TK; ELTE ÁJK), Körösenyi András (HUN-REN TK; ELTE ÁJK), Patkós Veronika (HUN-REN TK; ELTE ÁJK): **Dominancia, útfüggőség és Geopolitikai identitás: Az orosz-ukrán háborúval kapcsolatos politikai preferenciák és identitások Magyarországon**
- Bozóki András (CEU), Fleck Zoltán (ELTE ÁJK): **Embedded Autocracy: Beyond electoral polarization**

1.3. panel: Kritikák és alternatívák a demokráciaelméletben

(HTK nagyterem, csütörtök 16:10-17:30)

A Demokráciaelmélet az identitáspolitika korában kutatási projekt (NKFIH K 142410) workshopja

- Juhász Bence (ELTE ÁJK): **Conditional Basic Income: Democratic Resilience Through Civic Participation**
- Schmidt Elígiusz Ákos (ELTE ÁJK): **A demokrácia válsága az információs korban: Byung-Chul Han relevanciája a politikatudományok számára**
- Merker Iván (ELTE ÁJK): **Politikai átrendeződés egy diskurzív institucionalista**

elméleti keretben

- Fodor Tamás Albert (Miskolci Egyetem): **Anton Pannekoek és a tanácsdemokrácia**
- Gyulai Attila (HUN-REN TK; BCE): **A demokrácia idealista elmélete és a realista kiigazítási kísérlet**

1.4. panel: Politikai normativitás

(HTK nagyterem, péntek 9:00-10:30)

- Ujlaki Anna (HUN-REN TK; ELTE TÁTK): **A kizárás politikája**
- Szűcs-Zágoni Zoltán Gábor (ELTE TÁTK): **Túl a normativizmuson?**
- Mándi Tibor (ELTE ÁJK): **A bizonytalanság liberalizmusa – A liberalizmus episztemikus megalapozása**
- Gyulai Attila (HUN-REN TK; BCE): **Megtévesztette-e Carl Schmittet a liberalizmus?**

1.5. panel: Értelmezések és alkalmazások a kortárs politikaelméletben

(HTK nagyterem, péntek 10:45-12:15)

- Tóth Miklós Bálint (Mathias Corvinus Collegium): **A politikai megváltás lehetetlensége Krasznahorkai László Az ellenállás melankóliája című regényében**
- Nyiri Szabolcs (ELTE ÁJK; Mathias Corvinus Collegium): **Kontingencia mint permanens állapot? - Az idő strukturális értelmezésének lehetősége a kortárs politikaelméleti és politikai cselekvés esetében**
- Stadinger Johanna Heléna (ELTE ÁJK): **Politikaelmélet a büntetőpopulizmus mögött?**
- Philippe Pellet (NKE): **The Paradoxes and Drifts of French Secularism**

2. SZEKCIÓ: AZ „ÉRINTHETETLENEK”: POLITIKAI VEZETŐK ÉS ELITEK

Szekcióvezetők:

Metz Rudolf (HUN-REN TK; BCE) és Kövesdi Veronika (HUN-REN TK; ELTE BTK)

2.1. panel: Politikai vezetők: karakterek, stratégiák, rendszerek

(K14 terem, csütörtök 14:15-15:45)

- Pap Milán (NKE): **A reform hosszú árnyéka: A gazdaságpolitika vezetői a posztkommunista Kelet-Európában (1985–2025)**
- Kövesdi Veronika (HUN-REN TK; ELTE BTK): **Konzekvens inkoherencia: A mitologizált múlt mint stratégiai eszköz Orbán Viktor beszédeiben (2010–2025)**
- Körei László (Nyíregyházi Egyetem): **A hübrisz komplex jelensége a jelenkori politikai karakterek vizsgálatánál**
- Dudlák Tamás (ELTE BTK): **„Isten, haza, család” – A vallás szerepe a kortárs magyar politikában**

2.2. panel: Politikai elit és társadalmi elfogadás

(K12 terem, péntek, 10:45-12:15)

- Ványi Éva (NKE): **Átrendeződés vagy állandóság? Politika és közigazgatás kapcsolata az Orbán-kormányokban (2010-2022)**
- Patkós Veronika (HUN-REN TK; ELTE ÁJK), Papp Zsófia (HUN-REN TK), Plesz Bendegúz (HUN-REN TK; ELTE ÁJK): **Nincs is kettős mérce? Egy conjoint experiment tanulságai**
- Metz Rudolf (HUN-REN TK; BCE), Kövesdi Veronika (HUN-REN TK; ELTE BTK): **Teflonvezetés: A politikai normaszegés társadalmi elfogadásának mechanizmusai**
- Metz Rudolf (HUN-REN TK; BCE), Kövesdi Veronika (HUN-REN TK; ELTE BTK): **Egy karizmatikus hős születése: Magyar Péter karizmatikus jelzései az online térben**

3. SEKCIÓ: POLITIKAI INTÉZMÉNYEK

Szekcióvezetők:

Dobos Gábor (HUN-REN TK; NKE) és Hadászi Szabolcs (BCE)

3.1. panel: Önkormányzati választások, önkormányzati diplomácia

(KRTK tárgyaló, csütörtök 12:30-14:00)

Panelvezető: Dobos Gábor (HUN-REN TK; NKE)

- Baranyai Nóra (HUN-REN KRTK): **A szlovák-magyar lakosságcsere lenyomatai a testvértelepülési kapcsolatokban**
- Zsibók Zsuzsanna (HUN-REN KRTK), Egyed Ildikó (HUN-REN KRTK): **A helyi kormányzás autonómiája és nemzetközi mozgástere**
- Agg Zoltán (Pannon Egyetem), Zongor Gábor (Milton Friedmann Egyetem): **Megyei önkormányzati választások, elnökök 1990–2010. A politikai szerep és befolyás változásai**
- Bódi Ferenc (HUN-REN TK): **Polgármesterek mandátumtartóssága és immunitása 1990–2024 között Magyarországon**
- Kákai László (Pécsi Tudományegyetem): **Önkormányzatok és választások: mit mutatnak az adatok**

3.2. panel: International Activity of Local and Regional Governments

(KRTK tárgyaló, csütörtök 14:15-15:45)

Panel chair: Balázs Brucker (HUN-REN KRTK)

- Jean-Michel De Waele (Université Libre de Bruxelles): **Sport in Urban diplomacy: the case of Brussels**
- Pálné Kovács Ilona (HUN-REN KRTK): **Is opposition an option? Free cities in Hungary**
- Fedor Zolotarev (University of Pécs): **Are Cities Truly Autonomous? Examining the International Contacts of Russian Cities Post-2022**
- Brucker Balázs (HUN-REN KRTK): **Bypassing the Fidesz led central government? The city diplomacy activities of Budapest in favour of Ukraine**

3.3. panel: Hatalmi egyensúlyok és intézményi struktúrák

(KRTK tárgyaló, péntek 10:45-12:15)

Panelvezető: Hadászi Szabolcs (BCE)

- Birkás Antal (KRE BTK): **Mai egyházfinanszírozási modellek és gyakorlatok Európa néhány országában**
- Csabai Bence Máté (Pécsi Tudományegyetem): **Nemzet, stabilitás, hatékonyság: egy második kamara előnyei és lehetőségei 2025 Magyarországon**
- Tanács-Mandák Fanni: (NKE): **A kormány parlamenttel szembeni megerősödése a válságok évtizedében**
- Tóth László (Széchenyi István Egyetem): **A (fél)prezidencializmus veszedelmei 35 év múltán**

4. SEKCIÓ: POLITIKAI VISELKEDÉS ÉS VÁLASZTÓI MAGATARTÁS AZ ÁTRENDÉZŐDÉSEK KORÁBAN

Szekcióvezetők:

Szabó Andrea (HUN-REN TK; ELTE ÁJK) és Sebestyén Annamária (HUN-REN TK)

4.1. panel: Szavazói magatartás

(JTI tárgyaló, csütörtök 14:15-15:45)

- Szegedi Péter (PTE-BTK): **A Magyar Kétfarkú Kutya Párt Fejér vármegyei listás szavazatainak térbeli különbségei a 2024-es önkormányzati választásokon**
- Wiener György (DE ÁJK): **Az ellenzéki pártstruktúra átrendeződése**
- Orbán Ferenc (Századvég), Stefkovics Ádám (Századvég; HUN-REN TK): **Polarizációs trendek Magyarországon**
- Gere Dömötör (Századvég), Stefkovics Ádám (Századvég; HUN-REN TK): **A politikai ideológia változása érzelmeken keresztül, fenyegetést közvetítő hírek hatására**

4.2. panel: A választási rendszer és területi viselkedés

(JTI tárgyaló, csütörtök 16:00-17:30)

- Stumpf Péter Bence (SZTE ÁJTK): **Arányosság és stabilitás a magyar választási rendszerben**
- Kovalcsik Tamás (HUN-REN TK): **Budapest választói magatartásának átrendeződése 2014 és 2024 között**
- Hadászi Szabolcs (BCE): **Polarized trust and democratic decline. Rethinking resilience in the V4 countries**
- Baranyai Nóra (HUN-REN KRTK): **Egy korszak vége – A lengyelországi német kisebbség parlamenti képviseletének elvesztése**

4.3. panel: Politikai szocializáció és politikai kultúra

(JTI tárgyaló, péntek 9:00-10:30)

- Molnár András (ELTE ÁJK): **A közoktatás szerepe a politikai szocializációban – az állampolgári nevelés kutatásának kérdései**
- Mácsai Soma (BCE): **Családi örökség és bizalmatlanság: A szociális tanulás modellje és az intézményi hitelvesztés a posztoszocialista Európában**
- Toldiné Bélteki Andrea (Debreceni Egyetem): **Részvétel a diákönkormányzatokban: közéleti aktivitás középiskolában**

4.4. panel: Fiatalok és részvétel

(JTI tárgyaló, péntek 10:45-12:15)

- Kerpel-Fronius Balázs (ELTE ÁJK): **Aktív fiatalok? – A magyar egyetemi hallgatók politikai részvétele 2011–2024**
- Mikecz Dániel (HUN-REN TK): **A klientelizmus politikai szociológiája: Politikai részvétel, mobilizáció és az illiberális politikai gépezet Magyarországon**

- Böcskei Balázs (HUN-REN TK), Szabó Andrea (HUN-REN TK): **A labdarúgás politikatudománya**

5. SEKCIÓ: POLITIKAI KOMMUNIKÁCIÓ

Szekcióvezetők:

Bene Márton (HUN-REN TK; ELTE ÁJK) és Burai Krisztina (HUN-REN TK; ELTE ÁJK)

5.1. panel: Aktorok és stílusok a politikai kommunikációban

(KRTK tárgyaló, csütörtök 16:00-17:30)

- Juhász Vanessza (HUN-REN TK): **Influenszer politikusok és politikai influenszerek: A Megafon negatív kampányának argumentatív vizsgálata a közösségi médiában**
- Bagi Virág (HUN-REN TK; ELTE ÁJK), Bene Márton (HUN-REN TK, ELTE ÁJK): **Pirulva kommentelni? Avagy az introverzió, konfliktuskerülés és szociális szorongás hatásai a helyi és országos szintű politikai social media aktivitásra, illetve hírfogyasztásra**
- Bene Márton (HUN-REN TK, ELTE ÁJK), Farkas Xénia (HUN-REN TK, Umeå University): **Kampányüzenetek és újságírói kritika. A politikai üzenetek típusainak szerepe a negatív médiakeretezésben**
- Lovász Dorottya (ELTE ÁJK): **Egy oldal, két út: Dobrev Klára és Magyar Péter politikai stílusának vizsgálata a 2024-es EP-kampányban**

5.2. panel: Politikai kommunikáció térben és időben

(KRTK tárgyaló, péntek 9:00-10:30)

- Burai Krisztina (HUN-REN TK; ELTE ÁJK), Lovász Dorottya (ELTE ÁJK), Bajnay Orsolya (ELTE): **A közösségimédia-alapú helyi nyilvánosság negatív és diszruptív jellege: a közösségek önvédelmi stratégiái**
- Bene Márton (HUN-REN TK; ELTE ÁJK), Dobos Gábor (HUN-REN TK; NKE): **Európai önkormányzati képviselők a közösségi média korában**
- Farkas Eszter (HUN-REN TK), Szabó Gabriella (HUN-REN TK): **A düh mint a bevándorlás elleni végső eszköz? Közösségi média elemzés a magyar politikai pártok bevándorlással kapcsolatos kommunikációjának érzelmi dinamikájáról**

6. SEKCIÓ: EURÓPAI UNIÓ: ÁLLANDÓSÁG ÉS ÁTRENDÉZŐDÉS

Szekcióvezetők:

Bíró-Nagy András (HUN-REN TK) és Holányi Ákos (HUN-REN TK; NKE)

6.1. panel: Európai Unió: állandóság és átrendeződés I.

(K13 terem, csütörtök 16:00-17:30)

Panelvezető: Bíró-Nagy András (HUN-REN TK)

- Éltető Andrea (HUN-REN KRTK), Koller Boglárka (HUN-REN KRTK; NKE): **Közös vagy a la carte európai védelem? A differenciált európai védelempolitika perspektívái**
- Pelle Anita (Szegedi Tudományegyetem): **A geopolitikai átrendeződés hatása az európai integráció működésére, különös tekintettel a stratégiai gazdasági döntésekre**
- Holányi Ákos (HUN-REN TK; NKE): **Magyar érdekérvényesítés az Európai Unióban: kihívások és lehetőségek a 2024–2029-es európai ciklusban**
- Kószó Richárd (SZTE ÁJTK): **Az Európai Unió 2028–2034-re vonatkozó költségvetésének kihívásai**

6.2. panel: Európai Unió: állandóság és átrendeződés II.

(K11 terem, péntek 10:45-12:15)

Panelvezető: Holányi Ákos (HUN-REN TK; NKE)

- Bíró-Nagy András (HUN-REN TK): **Az euroszkepticizmus mozgatórugói Magyarországon**
- Benedek István (HUN-REN TK; ELTE ÁJK), Sebestyén Annamária (HUN-REN TK): **Euroambivalens és Ekvivokális Euroskepticizmus: A stratégiai kétértelműség diadala a 2024-es magyarországi európai parlamenti választásokon**
- Balogh Bence Balázs (ELTE ÁJK): **AFD és az euroskepticizmus**
- Soós Eszter Petronella (Milton Friedman Egyetem): **Számára fenntartott területek? A macroni politika európai és nemzetközi mozgástere a 2024-es előrehozott választás után**

7. SEKCIÓ: KÖZPOLITIKA ÉS KORMÁNYZÁS A GLOBÁLIS ÉS A MAGYARORSZÁGI POLITIKAI SZEREPLŐK POZÍCIÓJÁNAK ÁTRENDÉZŐDÉSE IDEJÉN

Szekcióvezetők:

Bartha Attila (HUN-REN TK, BCE) és Zsuráfszky Márton (BCE)

7.1. panel: Közpolitikai válságkezelés és a politikai képviselet változó megközelítései
(SZI tárgyaló csütörtök 12:30-14:00)

- Nováky Mónika (NKE): **Kihívások a katasztrófák elleni védekezés és a környezetvédelem tükrében**
- Teknős László (NKE): **Az orosz–ukrán konfliktus hatásaira adott magyarországi fiskális és monetáris politikai, igazgatási válaszok elemzése, értékelése**
- M. Balázs Ágnes (NKE): **A nemzetiségekre tartozik? – A nemzetiségi ügyek körének meghatározhatósága**
- Molnár Csaba (HUN-REN TK; BCE): **A parlamenti ellenzék aktivitása a visegrádi országokban**
- Oláh Márton Richárd (ELTE ÁJK): **Mennyire hatékony a hallgatói érdekképviselet? Gondolatébresztő a hallgatói önkormányzatok, mozgalmak és hallgatói ügyekkel foglalkozó aktorok közpolitikára gyakorolt hatásáról**

7.2. panel: Public policy in crisis contexts I.

(SZI tárgyaló csütörtök 14:15-15:45)

- Dancsi Katalin (Károli Gáspár Református Egyetem): **How to avoid a refugee crisis in Hungary? A benevolent cooperation between migration industry actors for Ukrainian refugees in 2022**
- Gajduschek György (HUN-REN TK; BCE), Molnár Gábor Tamás (BCE): **The role of trust in achieving voluntary compliance for robust crisis governance. The case of COVID-19 mask mandates in Hungary**
- Pokornyi Zsanett (HUN-REN TK): **Defense or Opportunity? The Prime Minister's Communication Strategies in Times of Crisis**
- Sabina Schnell (BCE), Yixin Liu (Northern Arizona University), Tina Nabatchi (Syracuse University): **Liberty or science? Public values, ideology, and willingness to comply with COVID vaccine guidance in the US**
- Zsuráfszky Márton (BCE): **The “tragedy of the public services” – An exploratory analysis of the incentives for rulers to provide functioning public services**

7.3. panel: Authoritarianism, civil society and resilience in governance

(SZI tárgyaló csütörtök 16:00-17:30)

- Ádám Zoltán (HUN-REN TK): **Mechanisms of democratic backsliding in Hungarian higher education and beyond: A story of seven institutional procedures**
- Czene-Joó Máté (ELTE ÁJK): **Resilience Scholarship Meets Polycentric Governance: Identifying the Link Between the Concept of Polycentricity and Regional Resilience**

- Ila-Horváth Gergely (BCE): **Between Repression and Collaboration: How CSOs Adapt in Hybrid Regimes**
- Hajnal Áron (BCE; HUN-REN TK), Hajnal György (BCE; HUN-REN TK): **The anatomy of authoritarianism: A conceptual framework and taxonomy of authoritarian government practices (AGPs) with empirical applications from Central and Eastern Europe**

7.4. panel: Public policy in crisis contexts II.

(SZI tárgyaló, péntek 9:00-10:30)

- Bartha Attila (HUN-REN TK; BCE), Molnár Gábor Tamás (BCE), Takács Judit (HUN-REN TK): **Still main breadwinners but secondary parents? Parenthood norms and policies shaping attitudes about involved fatherhood in European post-socialist societies**
- Gajduschek György (HUN-REN TK; BCE): **Four major critical arguments about three major policy process theories – a view from the periphery**
- Kopasz Marianna (HUN-REN TK), Herke Boglárka (HUN-REN TK), Balogh Karolina (HUN-REN TK): **The factors influencing school teachers' recognition and reporting of children at risk: Results from a vignette study**
- Isaiah Nyambariga Ndege (BCE): **Cracking the Code: Why Asset Declaration Policies Succeed or Fail in Sub-Saharan Africa – Insights from Kenya and Rwanda**

8. SZEKCIÓ: IN THE SHADOW OF ALGORITHMS: POLITICAL SCIENCE IN THE AGE OF AI

Section chairs:

Ring Orsolya (HUN-REN TK, ELTE BTK) és Kiss Rebeka (HUN-REN TK)

8.1. panel: In the Shadow of Algorithms: Political Science in the Age of AI

(SZI tárgyaló, péntek 10:45-12:15)

- Tardi Roland (Mathias Corvinus Collegium; BCE): **Deepfake as a new tool for political persuasion: a political psychology perspective**
- Sebők Miklós (HUN-REN TK), Buzogány Áron (University of Natural Resources and Life Sciences), Fleischer Julia (University of Potsdam), Gessler Theresa (European University Viadrina), Takács Anna (HUN-REN TK), Sean M. Theriault (University of Texas at Austin), Holányi Ákos (HUN-REN TK): **Crisis-Exploitation or Sticky Narratives? A Research Agenda for the Comparative Study of Policy Crises and Illiberal Policy Frames**
- Baranyai Artúr (HUN-REN TK; ELTE ÁJK), Gyulai Attila (HUN-REN TK; BCE), Üveges István (HUN-REN TK): **Survival or just transition? Realist reasoning in European Green Deal contestation**

9. SZEKCIÓ: THE POLITICAL ECONOMY OF REALIGNMENT IN THE AGE OF FRAGMENTATION

Szekcióvezetők:

Medve-Bálint Gergő (HUN-REN TK; BCE) és Csontos Tamás Tibor (BCE; HUN-REN CERS)

9.1. panel: The Political Economy of Realignment in the Age of Fragmentation I.

(PTI körtárgyaló, csütörtök 12:30-14:00)

- Dobos Emese (HUN-REN KRTK; BCE): **From sunset to creative? Hungarian economic policy towards the domestic garment industry**
- Turan Abdullazade (Ludovika University of Public Service): **Syrian Refugees and Their Impact on Turkey's Labor Market**
- Csontos Tamás Tibor (BCE; HUN-REN CERS): **The Changing Phase of Capitalism After the 2008 Crisis**

9.2. panel: The Political Economy of Realignment in the Age of Fragmentation II.

(PTI körtárgyaló, csütörtök 16:00-17:30)

- Mkrola Chwayita (BCE): **Governance and Inclusive Economic Growth: Investigating the effect of the quality of governance on inclusion of women in the economy**
- Mateusz Sieńko (Lublin Bar Association, Poland): **The case law of the Court of Justice of the European Union in the field of public procurement – equal access or protectionism?**
- Medve-Bálint Gergő (HUN-REN TK; BCE): **The European Green Deal at the EU's Semi-periphery: Externalising Green Transition in the Visegrad Countries**

10. SZEKCIÓ: TÖRTÉNETI POLITIKATUDOMÁNY: IRÁNYZATOK, ÉRTELMEZÉSEK, KILÁTÁSOK

Szekcióvezetők:

Csizmadia Ervin (HUN-REN TK) és Kiss Daniel (Miskolci Egyetem; Pécsi Tudományegyetem)

10.1. panel: Történeti politikatudomány: Irányzatok, értelmezések, kilátások I.

(PTI körtárgyaló, csütörtök 14:15-15:45)

Panelvezető: Kiss Daniel (Miskolci Egyetem; Pécsi Tudományegyetem)

- Csizmadia Ervin (HUN-REN TK): **A történeti politikatudomány fogalma és két paradigmája**
- Lakatos Júlia (ELTE ÁJK; Méltányosság Politikaelemző Központ): **Hogyan olvassuk visszafelé a történelmet?**
- Rajnai Gergely (BCE; Méltányosság Politikaelemző Központ): **Dominancia és történelem**
- Novák Zoltán (Mértányosság Politikaelemző Központ): **Az ideológiai irányzatok történeti kölcsönhatása az Egyesült Királyságban**

10.2. panel: Történeti politikatudomány: Irányzatok, értelmezések, kilátások II.

(PTI körtárgyaló, péntek 9:00-10:30)

Panelvezető: Csizmadia Ervin (HUN-REN TK)

- Kiss Daniel (Miskolci Egyetem; Pécsi Tudományegyetem): **A perzisztens magyar biztonságigényről**
- Eöry Áron: **Válságválaszok, többségkovácsoló és ellenségképző stratégiák jelenségláncolatai**
- Dobos Edgár (HUN-REN TK): **Nemzetközi beavatkozás és helyi felelősségvállalás az 1878 és 1995 utáni Bosznia-Hercegovinában**
- Takács Máté János (Miskolci Egyetem): **Vizsgálható-e a Kínai Népköztársaság történeti szemlélettel?**

10.3. panel: Történeti politikatudomány: Irányzatok, értelmezések, kilátások III.

(PTI körtárgyaló, péntek 10:45-12:15)

Panelvezető: Csizmadia Ervin (HUN-REN TK)

- Hilbert Bálint (HUN-REN TK): **Helyi választási rendszerek formálódása Ausztriában és Magyarországon a dualizmus idején a politikai és jogalkotási folyamatok kontextusában (1867-1918)**
- Tábori Ferenc (Pannon Egyetem): **Az 1944–1949 között működő magyar többpártrendszer tipizálásának kérdései**
- Rabócz Vivien (Miskolci Egyetem): **Kereszténydemokrácia a posztkommunista országokban**
- Fonó Szabolcs (Miskolci Egyetem): **Koncentráció és dinamikai folyamatok a magyar pártrendszer elmúlt 35 évében**

11. SZEKCIÓ: A NEMZETKÖZI POLITIKA ÁTALAKULÁSÁNAK TENDENCIÁI

Szekcióvezetők:

Juhász Krisztina (SZTE ÁJTK) és Kószó Richárd (SZTE ÁJTK)

11.1. panel: A nemzetközi politika átalakulásának tendenciái I.

(K13 terem, csütörtök 12:30-14:00)

Panelvezető: Kószó Richárd (SZTE ÁJTK)

- Csutak Zsolt (NKE): **Hatalmi pólusváltások kora, avagy külpolitikai kitekintés Washingtonból**
- Jakusné Harnos Éva (NKE): **Ki beszél? Változások az Európai Unió stratégiai narratívájában**
- Juhász Krisztina (SZTE ÁJTK): **Illegitim hatalmi stratégia és érdekérvényesítés a nemzetközi kapcsolatokban: a sharp power és a külföldi beavatkozás**
- Smuk Péter (Széchenyi István Egyetem): **A „foreign agent” törvények szerkezete és a külföldi beavatkozásra adott válaszok sajátosságai**

11.2. panel: Tendencies in the transformation of international politics

(K13 terem, csütörtök 14:15-15:45)

Panel chair: Krisztina Juhász (SZTE ÁJTK)

- Kundy Mukhangali (BCE), Lilla Petronella Szabó (BCE), András Rácz (BCE): **Leaving „Russia’s backyard”? The figurative framing of Central Asia and Russia in Western news media**
- Mariam Beinashvili (Tbilisi State University): **EU and NATO countries from the perspective of the Russia-Ukraine war**
- Ali Kılıçarslan Topuz (Ludovika University of Public Service): **Hungary’s Relations with the Organization of Turkic States from a Small State Perspective**

11.3. panel: A nemzetközi politika átalakulásának tendenciái II.

(K11 terem, péntek 9:00-10:30)

Panelvezető: Juhász Krisztina (SZTE ÁJTK)

- Holányi Ákos (HUN-REN TK; NKE): **Az értékalapú külpolitika mint a kisállami érdekérvényesítés eszköze**
- Lechner Zoltán (Pécsi Tudományegyetem): **A Török Szorosok lezárásának hatása Románia fekete-tengeri stratégiájára**
- Tanács-Mandák Fanni (NKE): **Nemzeti márkaépítés a válságok évtizedében – Olaszország**

12. SEKCIÓ: OPEN SECTION

Section chairs:

Zsófia Papp (HUN-REN TK) and Anna Novák (BCE)

12.1. panel: Open section I.

(K14 terem, csütörtök 12:30-14:00)

- Tóth Kálmán (Ludovika University of Public Service): **The question of political representation in an 1846 speech of István Gorove and why it matters today**
- Tinatin Tchavtchanidze (Tbilisi State University): **Stalin as a Cult and a Tyrant: Generational Interpretations in Georgian Politics**
- Somogyi Enikő (Ludovika University of Public Service): **The Administrative Structures of Parliaments**

12.2. panel: Open section II.

(K14 terem, csütörtök 16:00-17:30)

- Mariami Saralidze (Tbilisi State University): **Affective Political Polarization in Georgia: A Case Study of the 2024 Parliamentary Elections Pre-Election Campaign**
- Sergio Pérez-Castaños (University of Burgos; Szeged University): **Extreme leader: The case of Alvis's communication on Facebook and X**
- Jean-Michel De Waele (Université Libre de Bruxelles), Anthony Persona (Political Institute of Grenoble; CEVIPOL): **Radical right's environmental stances: From the margins to a new spearhead issue? The case of the French National Rally and the Swiss People's Party**

Absztraktok

1. SZEKCIÓ: POLITIKAELMÉLET ÉS DEMOKRÁCIAELMÉLET

Szekcióvezetők:

Gyulai Attila (HUN-REN TK; BCE) és Baranyai Artúr (HUN-REN TK; ELTE ÁJK)

1.1. panel: Képviselő, manipuláció, polarizáció

(HTK nagyterem, csütörtök 12:30-14:00)

A Demokráciaelmélet az identitáspolitika korában kutatási projekt (NKFIH K 142410) workshopja

Illés Gábor (ELTE ÁJK; HUN-REN TK): A politikai képviselő autoriter arca

Bár a huszadik század második felének vonatkozó irodalmi (mindenekelőtt Pitkin 1967) természetesnek vették, hogy politikai képviselő és demokrácia összetartoznak, a képviselő tekintélyalapú, autoriter arcára való reflexió korántsem új. A 18-19. századi, a tömegek politikai joggyakorlásával kapcsolatban szkeptikus szerzők (a Föderalista szerzői, Burke, Guizot, stb.) éppen a demokráciával szemben játszották ki a politikai képviselőt, a huszadik század végén pedig Bernard Manin nagy hatású munkája (1997) nyújtott szofisztikált elméleti áttekintést a témában, szétszálazva a képviselő demokratikus és autoriter elemeit. Azonban az elmúlt évtizedek megközelítésbeli és kontextuális fejleményei, mint a képviselt csoportok formálhatóságára helyezett konstruktivista hangsúly, a képviselő nem választott csatornáit is figyelembe vevő szisztematikus nézőpont, a politikai képviselő új arénái (mindenekelőtt a közösségi média), illetve az identitáspolitika növekvő szerepe szükségessé tették a politikai képviselő autoriter arcára való reflexió felfrissítését. Az előadás arra vállalkozik, hogy ehhez nyújtson elméleti kiindulópontokat, mindenekelőtt az alábbi szempontokra fókuszálva: a felhatalmazással szembeállítható „identitásképviselő” (Hoffman 1974, Mulieri 2016) kortárs relevanciája és ennek a politikai konfliktusok elemzésében való relevanciája; a képviselő esztétikai természetéből kiinduló, az állampolgári autonómiát hangsúlyozó optimista várakozások (a képviselő és a képviselt közötti távolság mint az állampolgári ítélőképesség gyakorlásának és a deliberációnak a terepe -- Urbinati 2006; Saward 2020) realista szellemű tompítása, az új arénákban megjelenő képviselői formák autoriter elemeinek vizsgálata.

Benedek István (HUN-REN TK; ELTE ÁJK): Demokratikus polarizáció és kritikus fordulópont az Orbán-rezsimben

A 2020-as évek közepére a magyar politikai rendszer hosszú idő után ismét kritikus fordulóponthoz érkezett. Míg a 2000-es évek második felében a rendszerváltás utáni liberális demokrácia került válságba az amúgy is törekeny elit- és társadalmi konszenzus felbomlásával, addig a 2010-es évek közepére már az Orbán-rezsim populistá választási autokráciaként (PVA) történő kiteljesedése zajlott le. Az ezt lezáró 2018-as országgyűlési választások a rezsim autokratikus konszolidációjának kezdetét jelölték, amelyet a 2020-as évek elejének válságai – a várakozásokkal ellentétben – nem gyengítettek, hanem átmenetileg még stabilizáltak is.

A 2022-es választásokat követően azonban előbb példátlan külső, majd belső sokkok érték a rendszert. A gazdasági recesszió, az orbáni életszínvonalpolitika kifulladás, az Európai Unió által visszatartott források, valamint az orosz–ukrán háborúval kapcsolatos különutas külpolitika következtében kialakult nemzetközi izoláció jelentősen beszűkítette a rezsim

mozgásterét. Emellett, bár kezdetben úgy tűnt, hogy a centrális erőter újraépítésére is lehetőség nyílik, 2024-re a Magyar Péter vezette Tisza Párt váratlan és gyors megerősödése alapvetően kérdőjelezte meg a rezsím stabilitását. Noha Donald Trump visszatérése ismét nagyobb külpolitikai mozgásteret kínál a kormány számára, a szellem időközben kiszabadult a palackból és a rezsím strukturális válsága immár széles körben érzékelhetővé vált, ezáltal a rendszer fordulóponthoz ért. Ebben a kiélezett helyzetben ugyanakkor nem csupán a demokratizáció, hanem a további autokratikus konszolidáció irányába is megnyílt az esély különféle, nehezen belátható forgatókönyvek mellett.

Az előadás e lehetséges röppályák szempontjából egy alulvizsgált, de hosszabb távon is meghatározó tényezőre, a kormányoldal és a fő kihívóvá váló Tisza Párt tábor közötti demokratikus polarizációra koncentrált. E jelenség nem pusztán ideológiai vagy affektív szembenállást jelent, hanem a politikai ellenfelek identitásának, demokratikus elköteleződésének és legitimációjának kölcsönös megkérdőjelezését, amely a pluralizmus és az intézményi önkorlátozás teljes leépülésén keresztül a demokratikus bizalom összeomlásához és a politikai erőszak fellángolásához vezethet. Ez a folyamat súlyosan akadályozhatja a tartós demokratikus konszolidáció lehetőségét még akkor is, ha rövid távon demokratizáció következik be. Az előadás célja annak feltárása, hogy milyen mechanizmusok jellemzik a demokratikus polarizációt a rezsímpárti és ellenzéki szereplők között, és milyen következtetések vonhatók le ebből a magyar esetre és a polarizáció elméletére nézve.

Körösényi András (HUN-REN TK; ELTE ÁJK): Autónomia és manipuláció a liberális demokrácia elméletében

A politika és a demokrácia idealista megközelítése a manipulációt a demokratikus politikai folyamat illegitim, patológikus elemének tekint. Az idealista kritika szerint a manipuláció sérti a liberális demokrácia legfontosabb előfeltevéseit és alapelveit, köztük az egyének és a politikai közösség autonómiáját. Prezentációnk célja a manipuláció jelenségének – és deliberatív kritikájának – egy realista elméleti indíttatású, empirikus megalapozású politikaelméleti elemzése. Először a manipuláció idealista és realista fogalmait elemzi és hasonlítja össze. Ezt követően a manipuláció viszonyát elemzi az egyéni autonómia, a politikai cselekvés, és a normativitás kérdéséhez. Az elemzésnek konklúziója három állítás. (1) A manipuláció valóban sérti a liberális demokrácia autonómia alapelvét. (2) A manipuláció azonban, mint stratégiai cselekvés a politikai folyamat természetes része, kiiktathatatlan eleme. (3) Az idealista elmélet autonómiafogalma túlfeszített, alkalmatlanok a politikai folyamatok megragadására. Korrekcióra szorul ahhoz, hogy empirikus érvényességre igényt tartó elemzésre illetve normatív következtetések levonására alkalmassá váljon.

Hajnal Áron (BCE), Aslinur Inalci (LUISS Guido Carli University) Veronika Patkós (HUN-REN TK; ELTE ÁJK): Shackle or hammer? When polarization constrains political corruption and when it allows governments to get away with it. A comparative study of Hungary and Turkey

Polarization and political corruption are among the most significant challenges in many countries worldwide and both have been identified as root causes of the crisis of democracy. While different forms of polarization may curb or increase corruption through various mechanisms, evidence about these mechanisms remains mixed. It is also unclear what

influences whether these mechanisms are observed across different settings. Against this background, the present research investigates how polarization affected political corruption and explores how contextual factors moderated the former effect in Hungary and Turkey between 2000 and 2022. It was found that ideological polarization at the elite (party) level may curb corruption to a limited extent only under specific circumstances, including low levels of polarization and well-functioning democratic institutions. Conversely, if it reaches severe levels and turns into an antagonistic divide, polarization can increase political corruption. This mechanism is conditional on weak democratic institutions and is anticipated and willfully applied by authoritarian leaders to further consolidate their power, thereby creating a vicious circle.

1.2. panel: Politikai rendszerek, politikai identitások

(HTK nagyterem, csütörtök 14:15-15:45)

A Demokráciaelmélet az identitáspolitika korában kutatási projekt (NKFIH K 142410) workshopja

Illés Gábor (ELTE ÁJK; HUN-REN TK), László Tamás (CEU), Baranyai Artúr (HUN-REN TK; ELTE ÁJK): Félelem, remény és affektív képviselet

A konstruktivista (Saward 2010; Disch 2021) és a performatív (Saward 2020; Rai et al. 2021; Petrović-Lotina és Aiolfi 2023) elméletek szerint a képviselet elsősorban a választóközönség megformálásának folyamata. Bár általános szinten már a kezdetektől fogva elismerték, az affektusok szerepe ebben a folyamatban az utóbbi években hangsúlyosabb figyelmet kapott (pl. Petrović-Lotina 2021; Knops 2022; Jakimow 2022). Dolgozatunk az elméletalkotás és az empirikus elemzés összekapcsolásával kíván hozzájárulni ehhez a kutatási területhez, azzal a céllal, hogy tisztázza, milyen szerepet játszhat a félelem és a remény a képviselet egy sajátos formájában, a plebiszcitarizmusban (Urbinati 2014; Illés és Körösi 2022; Illés és László 2024). Ezen érzelmek analitikus (pl. Nussbaum 2018; Martin 2013) és fenomenológiai (pl. Ahmed 2014; Han 2024) leírásaira építve dolgozatunk elméleti része az említett szerepeket vázolja fel, arra összpontosítva, hogy a félelem és a remény milyen jellegű választóközönséget hozhat létre (Szanto és Slaby 2020), hogyan befolyásolhatják a képviseleti alternatívák megképződését, mekkora ágenciával ruházhatják fel választóközönségüket, milyen kapcsolatuk van a plebiszcitarizmus bináris választási logikájával, illetve milyen performatív eljárásokkal járhatnak együtt.

Az empirikus részben a plebiszciter képviselet egy konkrét példájára összpontosítunk: Orbán Viktor és elsődleges kihívója, Magyar Péter performanszaira a 2024-es magyarországi választási kampányban, bemutatva, hogyan használta Orbán a félelmet és Magyar a reményt. A Political Performance Analysis Protocol (Aiolfi 2025) módszertanát céljainkhoz igazítva elemezzük és hasonlítjuk össze néhány kiválasztott performanszokat virtuális környezetben és fizikai jelenlét-rituálékon, „a téren” (Saward 2024), azzal a céllal, hogy az empirikus eredményeket párbeszédbe hozzuk elméleti érvelésünkkel.

Szilágyi-Gál Mihály (ELTE BTK): A szabadság mint részvétel és mint menekülés - Tajvan és Magyarország

Whereas the development of democracy in Taiwan since the late 1980s onwards exemplifies a

joint evolution of political nation-building and civic consciousness, roughly the same period in Hungary is an instance for both the construction and the de-construction of a liberal democracy. In the first case the democratic development emerged from the outdated one-party military rule of the nationalist Kuomintang. In the second case we are dealing with the raise of illiberal political forces in the midst of growing social tensions which have gradually undermined the continuation of a still fragile liberal democracy. Whereas Taiwan exemplifies a typical grass-root evolution of emerging civic democracy, the short-lived Hungarian liberal democracy had been created by the „elites” of the post-state-socialist early 1990s and imposed by the alliance between the post-state-socialist reformists, and the emerging liberal and conservative elites. In this environment the grass-root element in Hungary after 1990 has ended up weak, and the democratization process has turned into an illiberal regime, explicitly proclaimed and carried out by the government that rules since 2010. The present paper raises the issue of comparing the role of apolitics and politically engaged citizenship in the evolution of political mentality in Hungary and in Taiwan since the early nineties onwards. The comparison consists of the mapping of concepts and phenomena related to the relationship between politicization, de-politicization and re-politicization in the process of democratization. As an interpretive attempt the paper offers a dichotomy between freedom as participation and freedom as escape as possible responses toward politics.

Plesz Bendegúz (HUN-REN TK; ELTE ÁJK), Körösenyi András (HUN-REN TK; ELTE ÁJK), Patkós Veronika (HUN-REN TK; ELTE ÁJK): **Dominancia, útfüggség és Geopolitikai identitás: Az orosz-ukrán háborúval kapcsolatos politikai preferenciák és identitások Magyarországon**

A tanulmány azt vizsgálja, hogy a folyamatban lévő orosz-ukrán háborúval kapcsolatos preferenciákat milyen mértékben határozzák meg a politikai és politika előtti világnézetek, valamint a társadalmi, primordiális és politikai identitások. A tanulmányt vezérlő központi kutatási kérdés az, hogy a politikai identitások és világnézetek kiszorítják-e a politika előtti attitűdöket és identitásokat a kortárs közvélemény-formálás során. A tanulmány azt a két elit kommunikációs stratégiát is vizsgálja, amelyet Orbán Viktor és Magyar Péter alkalmazott a háborúval kapcsolatban, különös hangsúlyt fektetve az ügybirtoklásra, a napirend-meghatározásra, valamint a stratégiáknak a közvélemény-formálásra gyakorolt következményeire. A kutatási kérdések megválaszolására 2024 októberében készült egy közvélemény-kutatás (N=1500) Magyarországon. Magyarország, mint esettanulmány használata különösen szemléletes, mivel a magyar politikai térben mind a Nyugat-barát, mind a Nyugat-ellenes narratívák egyaránt elterjedtek, ami különösen a szomszédos háború kontextusában vált hangsúlyossá. A tanulmány két perspektívát egyesít, az elitek felülről lefelé irányuló kommunikációs stratégiáit és a közvélemény alulról felfelé irányuló választói igényeit, ezáltal feltárva a voluntarista politikai vezetőknek, mint identitás-vállalkozóknak a kortárs törésvonalak kialakításában játszott szerepét.

Bozóki András (CEU), Fleck Zoltán (ELTE ÁJK): **Embedded Autocracy: Beyond electoral polarization**

The presentation takes some of the findings of our book, *Embedded Autocracy: Hungary in the European Union* (Lanham - New York: Lexington Books, 2024) as a starting point to describe

the historical period of the Orbán regime between 2010 and 2025. First, we focus on both longitudinal and structural dimensions to explain the system, second, it analyzes both politics and society. We argue the regime can be understood best if we go beyond the analysis of electoralism and political polarization and focuses on the social embeddedness of autocratic practices. We avoid both structural determinism and contingency-driven explanations to uncover the discrepancy of formal institutions and informal practices that made hypocritical political behavior not only possible but dominant. feature. Special attention is paid to such phenomena as deconsolidation, autocratization and the state of exception.

1.3. panel: Kritikák és alternatívák a demokráciaelméletben

(HTK nagyterem, csütörtök 16:10-17:30)

A Demokráciaelmélet az identitáspolitika korában kutatási projekt (NKFIH K 142410) workshopja

Juhász Bence (ELTE ÁJK): Conditional Basic Income: Democratic Resilience Through Civic Participation

The EU's policy has recently recognised the importance of strengthening European values as cemented in TEU Article 2 amid democratic backsliding. Complementing the EU's efforts, this research creates a policy recommendation, including a feasibility assessment, for decision-makers, from local to supranational levels, to increase democratic resilience through enhancing the quality and quantity of civic participation. The research conceptualises an institution that enables and incentivises quality civic participation in public affairs by leveraging monetary incentives and providing meaningful participatory, deliberative and educational opportunities. The institution functions in cooperation with NGOs following the "citizens' assembly" and the "knowledge as a currency" approaches. This institution creates a Conditional Basic Income scheme, a system of monetary reimbursement conditional upon citizen's engagement in activities such as voting, public debates, citizens' assemblies, adult education or online learning related to public affairs like media literacy. The institution's theoretical foundations lie in a synthesis between republicanism and liberalism, recalling the crucial role of civic virtues and duties in upholding democracy, while recognising people's limited capabilities for political engagement and autonomy to choose their own ends. The research involves a corresponding feasibility assessment which focuses on the pragmatic aspects of the proposal in constituencies with different democracy scores, including three levels of government (local, national and supranational). The assessment reviews limitations, risks, internal checks and balances, complementarity with existing social benefits and a cost-benefit analysis of the proposition. As part of the feasibility assessment, empirical data is to be collected by way semi-structured interviews with decision-makers, experts and NGO representatives.

Schmidt Előgiusz Ákos (ELTE ÁJK): A demokrácia válsága az információs korban: Byung-Chul Han relevanciája a politikatudományok számára

Az előadás Byung-Chul Han demokráciakritikáját vizsgálja, különös tekintettel a neoliberalizmus, az információ és a digitalizáció modern politikai térre gyakorolt hatásaira. Han munkássága egy átfogó fogalomrendszert alkot a kortárs posztmodern kulturális és politikai struktúrák leírására, amelyben a hatalomgyakorlás új, rejtett formáit tárja fel.

Elemzése középpontjában a neoliberális pozitív hatalom áll, amely nem kényszerrel, hanem önkéntes önkizsákmányolás révén működik. A nárcisztikus egyén, aki saját teljesítményének rabja, a transzparencia dogmája, amely az információs szabadság ígéretével paradox módon egyfajta totalitárius ellenőrzést teremt, valamint a Big Data-alapú digitális panoptikum, amely algoritmusok révén formálja az egyéni és kollektív döntéshozatalt, mind hozzájárulnak a demokrácia alapjainak megrendüléséhez.

Han szerint a hagyományos értelemben vett demokrácia mára megszűnt létezni, helyét pedig az infokrácia vette át: egy olyan új uralmi paradigma, amely a digitális technológiák révén az információs túlterheltségen, az érzelmi manipuláción és a pszichopolitikai befolyásoláson alapul. Az előadás a demokrácia válságát politikatudományi összefüggésben értelmezi, különös figyelmet fordítva az információs aszimmetria, az álhírek és az összeesküvés-elméletek szerepére a demokratikus intézmények eróziójában. Végül arra is választ keres, hogy van-e lehetőség a digitális tér demokratizálására, vagy a jelenlegi trendek visszafordíthatatlanul egy új, posztdemokratikus korszakot jeleznek.

Merker Iván (ELTE ÁJK): Politikai átrendeződés egy diskurzív institucionalista elméleti keretben

Az elmúlt egy-másfél évtizedben nem pusztán az intézményrendszerek inogtak meg, hanem a politikai diskurzusok is megváltoztak, miután radikális változáson estek át a diskurzusokat lehetővé tevő társadalmi, gazdasági és technológiai körülmények. Az előadásban az intézményrendszerek változását a diskurzusok átrendeződésének következményeként vizsgálom, másrészt pedig bemutatom, hogy az intézményes változásokra törő politikai aktorok hogyan élnek a politikai diskurzusok formálására nyíló lehetőségekkel. (Cf. Schmidt 2008, 2010)

A társadalmi, gazdasági és technológiai változások, mint a neoliberális fordulat, a dezindusztrializáció vagy a közösségi média megjelenése, teret engedett új diskurzív formációknak, mint a radikális jobboldali, de a baloldali populista vagy „woke” diskurzusok is. Ezek hatással vannak arra, hogy milyen politikai cselekvés gondolható el. A megjelenő új diskurzusokat létrejöttük társadalmi, gazdasági, politikai és technológiai kontextusán túl meghatározzák a beszélők társadalmi-politikai helyzete valamint a diskurzusok célcsoportja is, valamint a beszélők és célcsoportjaik érdekei is. Így az intézmények maguk is hatással vannak a diskurzusokra, valamint az intézményekben elfoglalt szerepek meghatározzák a diskurzusokban betöltött szerepeket is – mint amikor valaki pl. politikai vezetői pozícióból vagy „szakértői” pozícióból beszél. A megjelenő diskurzusok több ponton járulnak hozzá az átrendeződéshez. Egyfelől a technológiai változások és az azok által lehetővé tett diskurzív formációk változásokat indítanak a médiában. Másodszor, az új diskurzusok kihívások elé állítják a civil társadalmat és a pártrendszert. Harmadszor pedig, amennyiben a diskurzusok nagymértékben áthatják a társadalmat, azok a politikai rezsimek működését is megkérdőjelezik. Megjelennek új közpolitikai programok vagy kormányzati stílusok, melyek évtizedes konszenzusokat is felrúgnak. Egyes esetekben kihívás éri az alkotmányos rendet is.

Az átrendeződés azonban egy magasabb szinten is megjelenik: maga a politika válik egyre erősebben diskurzus-vezéreltté és mediatizálttá. Ebből következik, hogy olyan új elméleti megközelítésre van szükség, amelyek érzékenyek a diskurzusok szerepére az intézményrendszer változásában, amely az intézményrendszer és a diskurzusok interakcióját a

politika alapvető tulajdonságának tekinti.

Fodor Tamás Albert (Miskolci Egyetem): Anton Pannekoek és a tanácsdemokrácia

A 21. század gazdasági és politikai válságai újra előtérbe helyezték az alternatív társadalomszervezési modellek iránti igényt. A neoliberális kapitalizmus egyre mélyülő egyenlőtlenségei, az automatizáció hatása a munkásosztályra, valamint a hagyományos baloldali pártok válsága miatt ismét felmerül a kérdés: milyen módon valósítható meg egy igazságosabb, demokratikusabb társadalmi rend? Anton Pannekoek tanácsdemokrácia-elmélete a munkásosztály önszerveződésére és közvetlen döntéshozatalára épül, szemben a leninizmus pártvezetői modelljével és a szociáldemokrata reformizmussal. A digitális technológia fejlődése és az öngazgatási mozgalmak újjáéledése új lehetőségeket teremthet a munkástanácsok eszméjének gyakorlati megvalósítására. E tanulmány célja Pannekoek elméletének áttekintése, kritikája és kortárs jelentőségének vizsgálata.

Gyulai Attila (HUN-REN TK; BCE): A demokrácia idealista elmélete és a realista kiigazítási kísérlet

A kortárs demokráciaelméleti gondolkodás meghatározó áramlatai idealista előfeltevésekre épülnek, és idealista megközelítéseket alkalmaznak. Az előadás célja, hogy rekonstruálja a demokrácia idealista elméletének alapelemeit, és megvizsgálja egy realista kiigazítás lehetőségét. A demokrácia idealista elmélete három pilléren nyugszik: (1) az állampolgárok magánszemélyként és a demokratikus politika egyéni vagy csoportos cselekvőiként nagyfokú autonómiával rendelkeznek; (2) a politika önkényessége mérsékelhető, kontrollálható, semlegesíthető előzetesen lefektetett szabályok segítségével; (3) a politika versengő terület, de a konfliktusok feloldhatók a demokratikus politikai rendszerek alapjaira vonatkozó hallgatólagos konszenzusra visszavezetve. A demokráciaelmélet e három idealista mozzanata magyarázza a következő elvárásokat: (1) a politikai folyamat szereplőit a demokratikus önkormányzás során vagy a saját érdekeikkel kapcsolatos racionális belátás vagy elvi – gyakran morális – megfontolások vezetik; (2) a politikai intézmények az emberek uralmát az emberek felett formális eljárásokkal váltják fel (pl. egyenlő versenyfeltételek, jogállamiság); (3) a politikai folyamat élesen versengő, de a játékosok a szabályok tiszteletben tartásával törekednek egymás legyőzésére. Az idealista előfeltevések és elvárások mellett a meghatározó demokráciaelméleti megközelítés nem tagadja a realisztikus megközelítés szükségességét, de az ezzel kapcsolatos törekvések erősen limitáltak, ezért az előadás célja annak vizsgálata, hogy az idealista pillérek milyen módon kerülnek ellentétbe a realista megközelítés céljaival.

1.4. panel: Politikai normativitás

(HTK nagyterem, péntek 9:00-10:30)

Ujlaki Anna (HUN-REN TK; ELTE TÁTK): A kizárás politikája

Az előadás a kizárás fogalmának normatív politikaelméleti meghatározására vállalkozik. A társadalmi és politikai kizárás kérdését számos nézőpontból közelíti meg a politikaelmélet, az ismertebb egalitárius megközelítések mellett az elmúlt néhány évtizedben egyre jellemzőbbé vált a kizárás fogalmát a bevándorlás problematikáján keresztül vizsgálni. A kizárás fogalma

azonban ezeknél jóval tágabban is érthető: azt is sejteti, hogy a politikai és társadalmi javakhoz való hozzáférést a politikai közösség bármely tagja elveszítheti, és nem csak a tagságért folyomódoktól tagadhatják meg, hanem a potenciális tagokat is fenyegetheti a kizárás veszélye. Az előadás arra tesz kísérletet, hogy rámutasson azokra a sajátosságokra, amelyek a kizárást politikai problémává teszik: a kizárás definitív, relációs, valamint strukturális jellegére. Összességében amellet érvelek, hogy a kizárás alapvetően politikai jellegű, akkor is, ha látszólag politikán kívüli okokból fakad (például szerencse függvénye vagy természeti tények eredménye), és arra mutat rá, hogy emiatt a kizárás mindig együtt jár egy normatív igazolási igényvel. Ennek kapcsán az előadás végül a kizárás problémát tárja fel, hogy mennyiben lehet semleges maga a politikaelmélet a kizárás normatív igazolása tekintetében, ha szükségszerűen meg kell határoznia az alanyok körét, vagyis azt, hogy kiknek a kizárását illetően merül fel az igazolási igény; és milyen alapon határozható meg az ő körük, azaz a kizárás hatálya, és ezzel párhuzamosan kiknek (vagy miknek) a kizárása nem merül fel a kizárás hatókörében. Az előadás a bórszín, a társadalmi nem alapján történő kizárás és a másodrendű állampolgárság klasszikus eseteitől kezdve, ezek interszekcióin át az állatok és a mesterséges intelligenciával rendelkező robotok esetéig különböző példákön keresztül szemlélteti a kizárás e tágan értelmezett fogalmának sajátosságait és a különböző igazolási igényekből fakadó kihívásokat.

Szücs-Zágoni Zoltán Gábor (ELTE TÁTK): Túl a normativizmuson?

Az előadás arra a kritikára próbál válaszolni, amelyet a legitimitás fogalmáról szóló kortárs politikaelméleti viták kontextusában nemrégiben Thomas Fossen fogalmazott meg a moralizmus/realizmus szembenállással kapcsolatban és amely szerint a szembenállás mindkét oldala elmarasztható ugyanabban a hibában, amit Fossen normativizmusnak hív és elutasít. Az előadás a normativizmus fogalmát fogja körüljárni, kimutatja annak erényeit, ugyanakkor jelzi, hogy leíró értelemben csak korlátozottan használható a kortárs realista politikaelméletre. Egyúttal javaslatot is tesz arra, hogy miként lehet a normativizmus helyes kritikája segítségével valóban előrelépni a legitim autoritás és a politikai kötelezettség jelenségeinek helyes értelmezésében.

Mándi Tibor (ELTE ÁJK): A bizonytalanság liberalizmusa – A liberalizmus episztemikus megalapozása

Az előadás arra tesz kísérletet, hogy megpróbálja a modern kor meghatározó politikai ideológiájának tekintett liberalizmust olyan formában rekonstruálni, amely a jelenleginél ellenállóbbnak bizonyulhat a politikai bal- és jobboldalról párhuzamosan érkező kortárs kihívásokkal szemben. Formájában Judith Shklar híres írását, „A félelem liberalizmusát” (Shklar 1989) alapul véve, de tartalmában attól eltérve, a „bizonytalanság liberalizmusa” mellett érvel. A „bizonytalanság liberalizmusa” a liberalizmus episztemológiailag szerény változata, amely az emberi tudás eredendően korlátozott természetéből indul ki, és amely a napjainkban a politikai bal- és jobboldalon egyaránt megjelenő „episztemikus önhittség” (Barker et al. 2021) ellenszereként szolgálhat. Az előadás megkísérli elhelyezni ezt az ismeretelméletileg megalapozott liberalizmust a liberális gondolkodás egy olyan sajátos hagyományában, amelyet többek között Alexis de Tocqueville, Michael Oakeshott és Friedrich Hayek művei fémjeleznek. Az előbbieket mellett Polányi Mihály tudomány- és politikaelméleti munkásságára, és az általa kidolgozott „hallgatolagos” és személyes tudás fogalmára építve az

előadás mellett érvel, hogy a tökéletesen biztos, megkérdőjelezhetetlenül objektív, teljes mértékben artikulált tudásra való korlátozott képességünk jelenti a legszilárdabb alapját az olyan alapvető liberális követeléseknek, mint a köz- és a magánszféra elválasztása, a politikai hatalom korlátozása, illetve az alapvető szabadságjogok biztosítása. A „bizonytalanság liberalizmusa” a liberalizmus szókratészi formája, mely a „nemtudás tudásából” kiindulva próbál visszatérni a liberalizmus eredeti, klasszikus, tolerancián és nagylelkűségen alapuló szelleméhez.

Gyulai Attila (HUN-REN TK; BCE): Megtévesztette-e Carl Schmittet a liberalizmus?

A szakirodalom jól ismeri Carl Schmitt liberalizmus-kritikájának két ágát. A kritika egyik vonala szerint a liberalizmus nem azt teszi, amit mond, mert amikor semlegességről, univerzalitásról beszél, amikor joguralmat és alkotmányosságot hirdet, akkor képmutató módon saját partikularitását igyekszik előmozdítani. Ezért, ha a liberalizmus hoz is döntéseket, azokat aláássa a döntések tartalma és a liberalizmus ezt kizáró pozíciója közötti eltérés. De Schmitt liberalizmus-kritikájának van egy másik, nem a képmutatásra, hanem a cselekvőképtelenségre és a döntésképtelenségre irányuló mozzanata is. Schmitt szerint a liberalizmus áltatja magát azzal, hogy elveit – így a semlegességet és az univerzalitást – képes érvényesíteni, hiszen ezek olyan elvek, amelyek kizárják a szubsztantív megkülönböztetések, döntések meghozatalának lehetőségét. Kritikus, döntést igénylő kivételes helyzetekben, azaz a politika bármely határhelyzetében ez azt jelenti, hogy a liberalizmus elbukik az önáltatás és a képmutatás ellentmondásaiban. Az előadás nem a liberalizmus Schmitt által azonosított belső feszültségével foglalkozik, a kérdés nem az, hogy szerinte a liberalizmus normatív értelemben helytelen és politikai értelemben gyenge, hanem azzal hogy Schmitt olvasata milyen tapasztalatot kínál bármely olyan realizmusnak, amely egyszerre igyekszik számolni a politika realitásával és a realitás megtévesztő voltaival. A kérdés az, hogy a liberalizmust realista pontok mentén (is) kritizáló Schmitt biztos lehet-e abban, hogy jól ismerte fel a liberalizmus döntésképtelenségét, és nem vált-e áldozatává egy olyan pozíciónak, amely realistának ugyan nem látszik, de saját partikularitását képes érvényesíteni. Schmitt példáján keresztül, de tágabb összefüggésben az előadás arra keres választ, hogy a politikai realizmus össze tudja-e egyeztetni a politikai valósághoz kötöttséget a cselekvőképesség fenntartásával.

1.5. panel: Értelmezések és alkalmazások a kortárs politikaelméletben

(HTK nagyterem, péntek 10:45-12:15)

Miklós Bálint (Mathias Corvinus Collegium): A politikai megváltás lehetetlensége Krasznahorkai László Az ellenállás melankóliája című regényében

Krasznahorkai László a kortárs magyar irodalom kiemelkedő, nemzetközileg is elismert alakja. Munkássága bővelkedik a politikailag értelmezhető alkotásokban, sőt, nem egy műve jól kivehető politikaelméleti mondanivalóval bír.

Előadásomban a szerző 1989-ben megjelent regényét, Az ellenállás melankóliája című szövegét segítségül hívva a politikai megváltás jelenségét és az azt hirdető törekvések kikerülhetetlenül kudarcos mivoltát járom körül. Egy kilátástalanságba süppedt kisváros és az annak életét felforgató vándorcirkusz története remekül illusztrálja az önjelölt politikai messiások

gerjesztette lelkesültség és az azt követő kiábrándulás logikusan bekövetkező folyamatát. A gazdag politikai szimbólumrendszerrel ábrázolt két fő attrakció, a preparált óriásbálna és a Herceg névre hallgató karizmatikus figura köré rendeződő cselekmény nemcsak az e világi üdvözülést ígérő programok vonzerejére és pusztító hatásaira irányítja rá figyelmünket, hanem a szóban forgó művet olvasva a politikai és a vallási logika egyszerre fennálló összefonódását és különbözőségét is tanulmányozhatjuk.

Nyiri Szabolcs (ELTE ÁJK; Mathias Corvinus Collegium): Kontingencia mint permanens állapot? - Az idő strukturális értelmezésének lehetősége a kortárs politikaelméleti és politikai cselekvés esetében

A kortárs politikaelmélet három módon beszél az esetlegességről, kontingenciáról. Egyrészt a politika világába kívülről érkező behatásként; másrészt – belső – cselekvés általi történés-ként; harmadrészt pedig az e kettő megközelítés közötti viszonyként definiálja. A társadalomtudományokban egyre népszerűbb témának örvendő idő kérdése ugyanakkor kikerül a vizsgálat látótéréből, vagy azt instrumentumként kezeli. Tanulmányomban arra vállalkozom, hogy a kortárs kontingencia-diskurzusban az idő szerepét újraértelmezem – merítve a technológiai fejlődés és a társadalomelmélet szakirodalmából –, hangsúlyozzam annak strukturális jellegét, ezzel újabb vizsgálati dimenziókat nyitva az elkövetkező politikaelméleti és ideológia-vizsgálatokhoz. *A Kulturális és Innovációs Minisztérium EKÖP-24 kódszámú Egyetemi Kiválósági Ösztöndíj Programjának a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Alapból finanszírozott szakmai támogatásával készült.

Stadinger Johanna Heléna (ELTE ÁJK): Politikaelmélet a büntetőpopulizmus mögött?

A kortárs politikai hatalomgyakorlás egyik kevésbé látványos, de jelentős átrendeződése a döntéshozatal tereinek átalakulása. Victor L. Shammás 2020-as tanulmányában a „büntető elitizmus” fogalmán keresztül veti fel azt az akadémiai elköteleződést, hogy a büntetőpolitikai kérdéseknek – a bűn, a rend, a felelősségre vonás – ki kell kerülniük a politikai nyilvánosság keretei közül, és szakértői-igazgatási térben kell maradniuk. A politikai döntés ezzel egyidejűleg megtisztul a politikai vitától – és e folyamat mögött nem pusztán pragmatizmus, hanem sajátos politikaelméleti struktúra működik. Azonban a kortárs büntetőpopulizmust, a társadalom megnövekedő büntetési igényét éppen a politikai aktor és a társadalom közötti kölcsönhatás gerjeszti.

Az előadás célja, hogy e struktúrát Carl Schmitt gondolati felől, Schmitttel szemben értelmezze: a szuverén az, aki kivételt tud képezni – vagyis el tud dönteni, ki tartozik a politikai közösséghez, és ki nem. A büntető elitizmus e logikát termeli újra: az igazságosság helyét a közösség határainak technikai újrarajzolása veszi át. Ebben az értelemben a büntetés nem politikai döntésként jelenik meg, hanem joggyakorlati technikaként, amelyet az instrumentalizált konszenzuseresés vezérel.

A kérdés tehát nem az, hogy a büntetés túl kemény-e, hanem az, hogy mikor és hogyan vált a politikai gondolkodás részévé az, hogy a büntetésről nem beszélünk. Az elitizmus ezen instrumentalizált felfogása Schmitt mentén nem elfojtja a populizmust, hanem megteremti annak strukturált lehetőségfeltételeit. Shammás a büntetőpolitikai diskurzus demokratizálásáról szóló javaslatát prezentálnám, amely az instrumentalizált és a schmitti paradigmák mellett egy harmadik lehetőséget kínál.

Philippe Pellet (NKE): The Paradoxes and Drifts of French Secularism

The opening ceremony of the Paris Olympic Games shocked much of the world, to the point of being censored in several countries. The controversy mainly centered around the parody of the Last Supper performed by drag queens, which was deemed blasphemous not only by Christians but also by many Muslims. Isn't this type of event, which mocks religion, related to the French concept of secularism and its recent evolution? Indeed, the French "laïcité" took a turn starting in the 1980s. Initially based on the principle of state neutrality, it gradually transformed into a 'combative secularism' that relies on 'republican values' increasingly distant from traditional values derived from Christianity, even becoming opposed to them. This evolution has led to growing hostility towards religions, particularly Christianity, in a country whose history has been shaped by this religion and which is supposed to be a defender of rights and liberties, notably freedom of conscience and religion, freedom of opinion and expression, and the right to resist oppression.

2. SZEKCIÓ: AZ „ÉRINTHETETLENEK”: POLITIKAI VEZETŐK ÉS ELITEK

Szekcióvezetők:

Metz Rudolf (HUN-REN TK; BCE) és Kövesdi Veronika (HUN-REN TK; ELTE BTK)

2.1. panel: Politikai vezetők: karakterek, stratégiák, rendszerek

(K14 terem, csütörtök 14:15-15:45)

Pap Milán (NKE): A reform hosszú árnyéka: A gazdaságpolitika vezetői a posztkommunista Kelet-Európában (1985–2025)

Az 1980-as évekre a keleti blokk egyes országaiban, köztük a Szovjetunióban is, intenzív reformgondolkodás kezdődött a tervutasításos gazdasággal kapcsolatban: a reformok szószólói megjelentek kormányzati és minisztériumi pozíciókban, a nemzeti bankok és a tervhivatalok szakértői csoportjaiban, valamint a kormányzati háttérintézményekben. Az államszocialista rendszerek 1989-91-es összeomlása után ezek a körök döntő szerepet játszottak a gazdaságpolitika alakításában, nem egy esetben a végrehajtó hatalmi ág csúcsán.

Előadásomban tíz olyan posztkommunista ország (visegrádi országok, balti államok, Ukrajna, Fehéroroszország és Oroszország) kabinetjének tagjait (miniszterelnökök, pénzügyminiszterek és gazdasági miniszterek) vizsgálom, szabadon hozzáférhető adtabázis (Casal Bértoa 2025) kiegészített változata alapján. A kabinettagok mellett a jegybankelnökök személyét is bevonom a vizsgálati körbe.

Három szempontból vizsgálom a legfontosabb gazdasági/pénzügyi vezetőket. Először is, a dolgozat a kulcsfontosságú gazdasági/pénzügyi vezetőket a reformgeneráció szemszögéből közelíti, arra összpontosítva, hogy a korszak főszereplői hogyan vettek részt az 1980-as évek gazdasági reformjában, milyen háttérrel rendelkeztek, és hogy tartoztak-e egy adott szakértői csoporthoz. Itt természetesen érdekes szempontként vetődik fel a generációváltás, amely a jelezett államokban eltérő képet mutat.

Ehhez járul hozzá a második szempont, amely a párthovatartozást vizsgálja. Ugyanis a gazdaságpolitikai vezetőkkel kapcsolatban él leginkább a technokrata politikus közkeletű felfogása. Áttekintve azonban az elmúlt évtizedek gazdaságpolitikai vezetőit a régióban, ez csupán kevés kivétel esetében mutatható ki. Így a párthoz (politikai oldalhoz) való kötődés, vagy párttagság nagyban behatárolja az adott gazdaságpolitikus mozgásterét.

Végül harmadik változóként a stratégiai- ideológiai szerepeket vizsgálom. Itt megkülönböztetem a „sokkterapeutát”, az „óvatos reformert” és a „tranzakciós gondnokot”, mint ideáltípusokat az elmúlt négy évtized politikatörténete alapján

Várakozásaim szerint e három változót kombinálva jellemezhető a kommunizmust követő gazdasági átmeneteket jelentősen befolyásoló „reformgeneráció”.

Kövesdi Veronika (HUN-REN TK; ELTE BTK): Konzekvens inkoherencia: A mitologizált múlt mint stratégiai eszköz Orbán Viktor beszédeiben (2010–2025)

Az egyre gyakrabban ismételt „Make America/Europe/Hungary great again!” szlogen területi kontextushoz illesztett verziójából arra következtethetünk, hogy az adott ország valamikor dicsőséges volt, legalább egy bizonyos időszakban. A nagyszerű múlt mítosza, mint stratégiai kommunikációs eszköz egyszerre lehet a nemzeti vagy csoportidentitás meghatározó eleme, legitimáció a politikai cselekvésre, valamint a mobilizáció alappillére.

A tanulmány Orbán Viktor 2010 és 2025 között elmondott, minden évben sorra kerülő beszédeit vizsgálja három kategóriában (megemlékezés, hazai közönség, illetve nemzetközi közönség előtt előadott), azt elemelve, hogyan használja a történelmi narratívák elemeinek stratégiai szelekcióját kortárs politikai célok legitimálására és mobilizációra. Az elemzés kódolási rendszert használ a diszkurzív stratégiák, a visszatérő szimbolikus elemek, retorikai mintázatok azonosítására. Ezt kiegészíti egy kontextuális elemzés is, amely minden beszédet az adott politikai kontextusba helyez (aktuális belföldi politikai kérdések, nemzetközi kapcsolatok, gazdasági helyzet, pártpolitikai dinamikák és választási ciklusok közelsége).

Gerard Bouchard (2017) társadalmi mítoszok keretrendszerét és Levi-Strauss bricolage technika fogalmát (1966) alkalmazva a tanulmány arra világít rá, hogy Orbán retorikájában a történelmi narratív elemek, szimbólumok és archetípusok egy koherens mesternarratíván belül rugalmasan alakítható mitologizált múlttá állnak össze, ahol a hősök, gonosztevők és kollektív traumák „üres jelölökként” funkcionálnak, amelyek rugalmasan igazodnak a változó politikai szükségletekhez és célcsoportokhoz. Az eredmények többek között azt mutatják, hogy összevetve az 1848-as megemlékezéseket az 1956-osakkal, utóbbi esetében kevésbé jellemző a narratíva szelekció, amelynek okaként az időbeli közelséget, a „közös emlékezet” és a „megosztott emlékezet” közötti különbség határozható meg.

A tanulmány célja, hogy rámutasson, hogy stratégiai kommunikációs szempontból hogyan építhető fel egy egyszerre konzekvens és rugalmas narratíva, ami alkalmazható az adott politikai célhoz és célcsoporthoz.

Körei László (Nyíregyházi Egyetem): A hübrisz komplex jelensége a jelenkori politikai karakterek vizsgálatánál

Az előadás a mai magyar politikai közélet sajátos karakterológiáját tekinti át a teljesség igénye nélkül, néhány meghatározó kormánypárti és ellenzéki politikus jellemző jegyein keresztül. A hübrisz kialakulása egy olyan folyamat során realizálódik, melyet a múltban elért sikerek táplálnak, és a hatalom mámore képes arra, hogy katalizálja is a gőgöt. A hübrisz a túlzott ambíció, a túlzott magabiztosság, a büszkeség és az arrogancia veszélyes elegyeként jön létre. Így például a hübrisztikus hajlamokkal rendelkező politikai vezető hajlamossá válik arra, hogy jelentős módon túlbecsülje saját képességeit, felértékelje kompetenciáit. Mindebből következően a hübrisztikus vezető hajlamossá válik arra is, hogy túlzott optimizmussal ítélje meg saját döntéseinek lehetséges kimenetelét is. A hübrisz magában hordozza azt a negatív lehetőséget is, hogy romboló, ártó hatású, destabilizáló erővel bírjon, ha a hübrisztikus vezető már ellenőrizetlen és kontrollálatlan módon cselekszik.

A reaktív nárcisztikus vezető szinte botrányos módon a figyelem fókuszában akar elhelyezkedni, önmaga fontosságának és nagyszerűségének tudata jellemzi. A nárcisztikus vezető képes könnyen kihasználni másokat, állandóan az elismerést és a csodálatot keresi, empátiás készsége rendkívül fejletlen. A nárcisztikus karakter saját igényeivel, szükségleteivel törődik, kiköveteli magának a figyelmet, s azt szeretné, ha az emberek kizárólag őt imádnák és csodálnák. Rendkívül egocentrikus, saját magát túlértékeli, míg másokat jelentősen alulértékel. Együttérzés helyett arroganciát és nagyképűséget mutat, megkerüli a szabályokat, rendszeresen kikapukat talál, s minden határt képes átlépni, mivel a nárcisztikus karakter úgy érzi, hogy mindent neki kell irányítania.

Számos ponton rendkívül közel áll egymáshoz a hübrisztikus vezetés és a reaktív nárcisztikus

vezetés, azonban nem lehet egyenlőségjelet tenni a két jelenség közé. A hübrisztikus vezetés alapvetően kontextusoktól függ, kognitív és affektív vonatkozásai vannak, s csak bizonyos idő után alakul ki, míg a reaktív nárcisztikus vezetés egy viszonylagosan stabilnak mondható aspektusa az adott vezetőnek. Hübrisz esetében kezdetben a vezető pályája emelkedő fázisú, majd utána a bukás szakasza elkerülhetetlenül jelentkezik. Mindezen jelenségeket hazai (Czifra, 2020; Csepeli, 2014) és számos nemzetközi (Navarro, 2015; Owen, 2012) kutatás is kellően alátámasztja, s az előadás során alkalmazott empirikus élmények interpretációi, továbbá a résztvevő megfigyelések konklúziói is hasznos ismeretekkel szolgálhatnak a jelenkori politikai elit karakterisztikájának sajátos értelmezéséhez.

Dudlák Tamás (ELTE BTK): „Isten, haza, család” – A vallás szerepe a kortárs magyar politikában

Az utóbbi időben világszerte az identitáspolitiká tényerésének lehettünk tanúi. A vallás felemelkedése (Stark 1999, Herrington et al. 2015), vagyis az ún. posztszekuláris társadalmak kialakulása (Habermas 2008) a nacionalizmus új formájának (vallásos nacionalizmus) tekinthető, amely a korábbi szekuláris nacionalizmust mint domináns ideológiát váltja fel. A magyar kormánypártok identitáspolitikája számára a vallás a „kulturális csomag” része, a csoportidentitás alapja, amelyet meg kell őrizni a belső és külső ellenségekkel szemben (Haynes 2021, 189). Mind a vallás, mind a nacionalizmus a rend ideológiája (Juergensmeyer 2008, 21), abszolút értelemben fogja fel a világot (vagyis az egyénnek csak egy nemzeti hovatartozása és egy vallása lehet) (Peled 2021). Ez a hasonló működési elv a vallás és a nacionalizmus összefonódásának alapját adja.

Feltételezésem szerint az Isten, haza és család hármas jelszavának (Narancs.hu 2019) elemei egyszerre képviselnek saját jelentést és egymásba átkötő fogalmakként, szimbólumokként is értelmezhetők. Isten a vallást, a gondolatot, az eszmeiséget reprezentálja, a haza a területet, a földet testesíti meg, míg a család az emberi kapcsolatok jellegére, a társadalmi berendezkedésre tett egyértelmű utalás. A három fogalom esetében ugyanakkor kimutatható, hogy mindegyikük szoros kapcsolatban áll a másik kettővel: akárcsak Isten, a hazát és a családot is szent és vallásos áhítat veszi körül; akárcsak a haza, Isten és a család is a nemzet fenntartója, segítője; Isten és a haza pedig a család kiteljesedéseként, egy nagyobb társadalmi közösségként értelmezhetők. Ebben a konzervatív a társadalmi szerveződésben a legkisebb egység a család (az ember közvetlen közössége), amit a nemzet követ (etnikai, politikai alapú közösség), legnagyobb egységként pedig a vallási alapú összetartozás (eszmei közösség, a vallási alapú civilizáció) jelenik meg.

A magyar kormány vallási diskurzusának mélyebb megértése érdekében azt vizsgálom, hogy Orbán Viktor miként tematizálja a kereszténység kérdését politikai programjában (identitás, nemzeti célok, erkölcsi értékek, humanitárius gondolkodás). Ennek érdekében a miniszterelnök hivatalos nyilatkozataira és beszédeire mint forráscsoportra támaszkodom.

2.2. panel: Politikai elit és társadalmi elfogadás

(K12 terem, péntek, 10:45-12:15)

Ványi Éva (NKE): Átrendeződés vagy állandóság? Politika és közigazgatás kapcsolata az

Orbán-kormányokban (2010-2022)

A 2010 óta hivatalban levő Orbán-kormányok összetétele kettős képet mutat politika és közigazgatás kapcsolatának vonatkozásában. Összehasonlító aspektusból nézve a rendszerváltás óta formálódó alapvető trend, hogy a politikai pozíciókba jellemzően politikusok, a közigazgatási posztokra inkább igazgatási szakemberek kerülnek kinevezésre, nem változott. Ugyanakkor a 2010 és 2022 közötti három kormány összetételét vizsgálva felfedezhetők új mintázatok a kormányok összetételében az elitcsere és az elitkontinuitás összefüggésében. A politikai és szakmai vezetők karrierútjainak összehasonlító vizsgálata alapján kirajzolódnak az egyes kormányzati ciklusok különbségei: a nagyarányú elitcsere a 2010-es ciklusban, majd a politizáció erősödése a későbbiekben.

Az előadás a kormányzati munka jellegénél fogva tágan értelmezi a politikai elit fogalmát, így nem csak a kormány tagjai, hanem a politikai és közigazgatási vezetők karrierútját is be kívánja mutatni, vizsgálva a kormányok összetételének változását a politika és szakértelem hangsúlyainak, valamint a közigazgatás politizációjának tekintetében.

Patkós Veronika (HUN-REN TK; ELTE ÁJK), Papp Zsófia (HUN-REN TK), Plesz Bendegúz (HUN-REN TK; ELTE ÁJK): Nincs is kettős mérce? Egy conjoint experiment tanulságai

Miért nem fordulnak el a választók a kedvelt pártjuk normaszegő politikusaitól? Amellett érvelünk, hogy a jelenség mögött két különböző mechanizmus is állhat: a pártos kettős mérce illetve a pártos lojalitás elsődlegessége. Pártos kettős mércének azt nevezzük, amikor az aktor személyének függvényében ítéli meg egy választó, hogy az adott normaszegés mennyire súlyos, enyhének ítélve ugyanazt a normaszegést a saját politikai oldalán, míg súlyosnak a másikon. A pártos lojalitás elsődlegességén pedig azt értjük, hogy a választó szemében a párthovatartozás relatív súlya nagyobb, mint a normaszegése. Azaz, bár a saját politikai oldalán jelentkező normasértést is ugyanolyan mértékben érzékeli és rossznak találja, mintha a másik oldalhoz tartozó politikus követné el, továbbra is preferálja a saját oldali (normaszegő) politikust az ellenoldali (normát nem szegő) politikussal szemben. Mindkét mechanizmus aláássa a demokratikus elszámoltathatóságot, és károsítja a demokratikus rendszerek legitimitását és hatékonyságát. Ez a tanulmány azt vizsgálja, hogy a kormánypárti és ellenzéki választók alkalmazzák-e a fenti két mechanizmus bármelyikét, amikor különböző normasértésekkel találkoznak. Három kísérlet során megvizsgáltuk, hogyan reagálnak a választók három különböző normasértésre: szexuális zaklatásra, választási csalásra és sikkasztásra, ha azokat a saját vagy az ellenkező politikai oldalon követik el. Az eredmények azt mutatták, hogy a választók a jelöltek pártállásától függetlenül, és nagymértékben büntették a normaszegéseket, tehát nem találtunk bizonyítékot pártos kettős mércére, sőt, a pártos lojalitás elsődlegességére sem. Eredményeink érvényesek az iskolázottság, a pártállás, a politikai ismeretek vagy a kollektív nárcizmus különböző szintjei alapján képzett választói csoportokra is. Tanulmányunk rávilágít arra, hogy ha a választók egyértelmű és megbízható tájékoztatást kapnak a súlyos jogsértésekről, akkor a demokratikus és társadalmi normákat a párthovatartozással szemben előnyben részesíthetik. Eredményeink hozzájárulnak a pártosság, a megosztottság és a választási elszámoltathatóság viszonyáról szóló szélesebb körű diskurzushoz.

Metz Rudolf (HUN-REN TK; BCE), Kövesdi Veronika (HUN-REN TK; ELTE BTK): Teflonvezetés: A politikai normaszegés társadalmi elfogadásának mechanizmusai

A kortárs demokráciák egyik súlyos kihívása, hogy egyes politikai vezetők ismételt normaszegéseik ellenére is megtartják vagy növelik támogatottságukat. A tanulmány ezt a jelenséget „teflonvezetesként” írja le, amikor a politikusokra „nem tapadnak” a botrányok, és következmények nélkül léphetnek át erkölcsi és intézményi határokat. Az interdiszciplináris megközelítés három szint mentén vizsgálja ezt az immunitást: az egyéni hajlamok (tekintélyelvűség, populista attitűdök, sötét személyiségvonások), a társadalmi identitás által biztosított „határ átlépési kredit”, valamint a vezetők normaszegést relativizáló és igazoló stratégiái. Az empirikus és elméleti eredmények azt mutatják, hogy a normák megsértésének elfogadása nem kizárólag a választók személyiségvonásain múlik, hanem a közös identitáson alapuló lojalitáson, valamint azon, hogy a vezetők képesek manipulálni a morális határokat. A populista vezetők gyakran keretezik át saját szabálysértéseiket morális ellenállásként, politikai üldöztetésként vagy az „igazi nép” védelmeként, ezáltal megőrizve támogatottságukat és morális legitimitásukat. A tanulmány rámutat, hogy ez a gyakorlat nemcsak a demokratikus elszámoltathatóságot gyengíti, hanem hosszú távon a normaszegés normalizálódásához, az intézmények hitelvesztéséhez és a versengő autoriter rendszerek megerősödéséhez vezethet. A szerzők kutatási programot javasolnak a jelenség mélyebb megértésére, különös tekintettel a társadalmi identitás szerepére, a vezető–követő dinamika kölcsönhatásaira és az érzelmi fertőzés mechanizmusaira a politikai közösségekben.

Metz Rudolf (HUN-REN TK; BCE), Kövesdi Veronika (HUN-REN TK; ELTE BTK): Egy karizmatikus hős születése: Magyar Péter karizmatikus jelzései az online térben

2024-ben új szereplő jelent meg a magyar politikai színtéren: Magyar Péter néhány hónap alatt vált háttérbe húzódó figurából karizmatikus kihívóvá. Felemelkedését nem hagyományos pártstruktúrák vagy intézményi támogatás biztosította, hanem az online közösségi platformok – különösen a Facebook – tudatos és érzelmileg hatásos használata. Tanulmányunk azt vizsgálja, miként konstruálódik és válik működőképpé a karizmatikus vezetés a közösségi média környezetében, Magyar Péter példáján keresztül.

Elemzésünk a 2024-es európai parlamenti választásokat megelőző négy hónapban közzétett Facebook-posztokra épül, és egy háromdimenziós karizmajelzési modellt javasol: (1) különleges képességek (politikai és kommunikációs kompetencia), (2) karizmatikus közösség (morális, érzelmi és kulturális azonosulási pontok), valamint (3) víziók és kihívások (krízisnarratívák, bűnbakképzés és megváltói pozicionálás). A tanulmány emellett kitér a karizmatikus vezetés egyik alapvető feszültségére: a távolság paradoxonára. Magyar online jelenléte egyszerre közvetít rendkívüliséget és hétköznapiságot, amely lehetővé teszi az érzelmi rezonancia és a követői azonosulás egyidejű kialakulását.

Kvantitatív tartalomelemzésünk szerint az online konstruálódott karizma gondosan szerkesztett vizuális és verbális kódokra épül. Erkölcsi világképek, nemzeti szimbólumok és személyes megszólalások ötvözésével olyan politikai szereplő képe rajzolódik ki, akinek tekintélye nem formális hatalomból, hanem karizmatikus vonzerőből fakad. A tanulmány új megközelítést kínál a digitális karizma működésének és a kortárs politikai vezetés változó természetének megértéséhez.

3. SEKCIÓ: POLITIKAI INTÉZMÉNYEK

Szekcióvezetők:

Dobos Gábor (HUN-REN TK; NKE) és Hadászi Szabolcs (BCE)

3.1. panel: Önkormányzati választások, önkormányzati diplomácia

(KRTK tárgyaló, csütörtök 12:30-14:00)

Panelvezető: Dobos Gábor (HUN-REN TK; NKE)

Baranyai Nóra (HUN-REN KRTK): A szlovák-magyar lakosságcsere lenyomatai a testvértelepülési kapcsolatokban

A szlovákiai települések a magyarországi helyi önkormányzatok testvérkapcsolatainak második leggyakoribb szereplői. A települési együttműködések e sajátos formáinak általános jellemzője, hogy a kapcsolatok elsősorban szomszédos államok városai és községei között kötődnek, ezen belül is gyakran a földrajzi közelség szempontját is szem előtt tartva, a tágabb értelemben vett határmenti sávban. Magyarország és a környező országok közötti partnerségek kialakítása esetében a földrajzi közelség mellett egy másik szempont, az egykori országrészekkel és a magyar nyelvterülettel való kapcsolat megteremtése és erősítése is szerepet játszik. Az előadás elsősorban a TÖOSZ 2018-as adatbázisára, a TÖOSZ és a HUN-REN KRTK Regionális Kutatások Intézete együttműködése keretében végzett kérdőíves adatfelvételre, valamint egyéb, kiegészítő forrásokra támaszkodva a szlovák-magyar települések közötti kapcsolatok különböző típusainak bemutatására vállalkozik, különös hangsúlyt fektetve a testvértelepülési együttműködésekben a (cseh)szlovák-magyar lakosságcsere örökségére.

Zsibók Zsuzsanna (HUN-REN KRTK), Egyed Ildikó (HUN-REN KRTK): A helyi kormányzás autonómiája és nemzetközi mozgástere

A helyi és területi kormányzás hatékonyságának, minőségének mérésére többféle mutató áll rendelkezésre, amelyek különböző dimenziókat ragadnak meg. A Regionális Hatósági Index (Regional Authority Index, RAI) és a Helyi Autonómia Index (Local Autonomy Index, LAI) elsősorban a decentralizáció mélységét és az önkormányzatok jogköreit vizsgálják, míg az Európai Kormányzás Minőségi Index (European Quality of Government Index, EQI) az intézményi teljesítmény és a közszolgáltatások hatékonysága felől közelít. Jelen kutatás kezdeti, feltáró szakaszában elsősorban e mutatók szakirodalmi feldolgozására és összehasonlító elemzésére helyezzük a hangsúlyt, különös tekintettel az önkormányzati diplomácia szempontjaira. Az önkormányzatok nemzetközi kapcsolatai és érdekérvényesítő képessége összefügghet azzal, hogy milyen mértékű autonómiával rendelkeznek, és mennyire hatékonyan képesek kihasználni a decentralizációból fakadó lehetőségeket.

A kutatás fő célja a fogalmi keretek tisztázása és a különböző indexek közötti kapcsolatok feltárása. Az elsődleges kérdés, hogy a decentralizáció mértéke és az önkormányzati diplomácia sikeressége között kimutatható-e valamiféle összefüggés, és ha igen, milyen mechanizmusokon keresztül érvényesül. A kutatás jelenlegi fázisában a hangsúly az indexek összehasonlító vizsgálatán van, míg a későbbiekben mélyebb statisztikai összefüggésvizsgálatra is sor kerül. Bemutatjuk a decentralizáció és az önkormányzati diplomácia hatékonysága közötti összefüggésekhez kapcsolódó szakirodalmi eredményeket, és a rendelkezésünkre álló adatok

alapján értékeljük, hogy a különböző kormányzati szintek hogyan járulnak hozzá a helyi érdekek képviseletéhez a nemzetközi szinten.

Agg Zoltán (Pannon Egyetem), Zongor Gábor (Milton Friedmann Egyetem): **Megyei önkormányzati választások, elnökök 1990–2010. A politikai szerep és befolyás változásai**

Előadásunkban a magyar önkormányzati szisztéma leggyengébb pontja, a “lebegő” megyei szint képviseletével foglalkozunk. Kikből lettek megyei közgyűlési elnökök 1990-ben, hogyan pártosodott el ez az önkormányzati szint, milyen pártok harcoltak egymással és milyen milyen személyiségek híresültek el. Elnökök a parlamentben. Hogyan segítették, avagy miként akadályozták a megyei szintet érintő reformkezdeményezéseket? Véleményünk szerint valódi önkormányzati jogkörökről a megyék esetében 2012 után már nem beszélhetünk, ezért az időhorizontot az első húsz évre korlátoztuk. (Természetesen a 2010 utáni választási eredményeket is feldolgoztuk, de az már egy másik előadás témája lehetne.)

Bódi Ferenc (HUN-REN TK): **Polgármesterek mandátumtartóssága és immunitása 1990–2024 között Magyarországon**

Az önkormányzatok 1990 óta leváltak az államhatalom szervezetéről, de meghatározó szereplői az államszerkezetnek. Autonómiájuk harmincnégy év alatt sokat változott, de elmondható, hogy a polgárok a legközvetlenebbül általuk kapcsolódnak az államhoz, a politikához. Habár az unitárius Magyarország elsődleges hatalmi centruma a központosított államhatalom, a polgárok közvetlen kapcsolódása miatt a polgármesterek és a mögöttük álló képviselő-testületek fontos tényezője a magyar helyi társadalomnak. Ebben a hatalmi közttestben különböző stratégiák jelenhetnek meg. Egyrészt a választópolgárok az éppen aktuálisan kormányon lévő jelöltek irányába húzhatnak. Másrészt egy bevált településvezetést – attól függetlenül, hogy milyen a pártja vagy épp milyen politikai mintázat van országosan hatalmon – a helyben élők jutalmazták azáltal, hogy a polgármester mandátumát megerősíti. Az előadásban ezen jelenségek területiségét vizsgáljuk azaz egy-egy település polgármesterének tartósságát, s jelölőszervezeteik központi kormányzathoz kötődő viszonyát. A kutatás során arra keressük a választ, hogy az egyes mandátumtartósság és a településnagyság vagy fejlettségbeli tényezők között létezhet-e kapcsolat? Igazolható-e a polgármesterek immunitása, azaz függetlensége a centrális politikai erőterétől. Magyarán, hogy a településvezetés tartósságát vagy központi hatalomhoz való kötöttségét mennyire befolyásolják endogén tényezők.

Kákai László (Pécsi Tudományegyetem): **Önkormányzatok és választások: mit mutatnak az adatok**

A rendszerváltás megteremtette annak lehetőségét, hogy a létrejövő lokális politika alakításába a települések arculatát, speciális érdektagoltságát hordozó szervezetek és pártok kapcsolódjanak be. Ugyanakkor a rendszerváltás önkormányzatok érintő átalakításának talán egyik nagy beváltatlan ígérete maradt, hogy a lokalitás a legkülönbözőbb politikai és társadalmi csoportosulásokat fogja kitermelni, ezáltal gazdag változatosságát nyújtva a társadalmi önszerveződéseknek. Az azóta eltelt több mint harminc esztendő helyi kormányzás tekintetében óriási változásokon ment keresztül. Az önkormányzatok jelentősége az 1990-es rendszerváltás óta szinte folyamatosan csökkent. A lakosság önkormányzatokkal kapcsolatos attitűdjeinek változása kezdetben alacsony választási részvétel mellett a kormánypárti listák javára

billentette a szavazatokat, az ellenzék és a civil szervezetek gyakorlatilag láthatatlanokká váltak. Majd a 2019-es választásoktól megindult egy lassú, de máig tartó változás, ami egyre inkább kezdi megszüntetni az önkormányzati választások másodrendű jellegét. Jelen előadás a közelmúlt választási eredményeinek bemutatása mellett igyekszik feltárni a kapcsolatot az önkormányzati törvény és a települések választási eredményei, valamint az önkormányzatokkal kapcsolatos közbizalom alakulása között.

3.2. panel: International Activity of Local and Regional Governments

(KRTK tárgyaló, csütörtök 14:15-15:45)

Panel chair: Balázs Brucker (HUN-REN KRTK)

Jean-Michel De Waele (Université Libre de Bruxelles): Sport in Urban diplomacy: the case of Brussels

City diplomacy today is a particularly rich field of analysis for understanding the evolution of international relations in the era of globalization. In this context, Brussels serves as a unique laboratory where political, economic, and cultural actors intersect at both local and European levels. Historically defined by its status as the capital of Europe, Brussels has developed a multifaceted diplomatic strategy aimed at strengthening its role as an intermediary between European institutions, Member States, and non-state actors.

The use of sport in urban diplomacy is a powerful tool for enhancing international relations, promoting a city's image, and fostering economic and social development. This approach falls within the broader concept of soft power, allowing cities to exert a positive influence on the global stage.

In an urban context, sport plays a crucial role as a driver of social cohesion, public health, and territorial attractiveness. Cities increasingly leverage sporting events, infrastructure, and programs to establish their presence on the world stage and improve their residents' quality of life.

Brussels perfectly illustrates this trend. This example is particularly compelling for two reasons: first, Brussels is striving to move beyond its exclusive—and sometimes negatively connoted—identity as the capital of Europe; second, it highlights the country's immense institutional complexity, where responsibility for sport is shared among the federal government, regions, communities, and cities.

Our study will also explore the Belgium Sport Odyssey project, which aims to celebrate 200 years of Belgium, beginning in the city of Brussels.

Pálné Kovács Ilona (HUN-REN KRTK): Is opposition an option? Free cities in Hungary

The recentralization process, in parallel with the so-called “democratic backsliding” in a broader sense has been relentless for 15 years in Hungary when the conservative, nationalist party alliance won a two-third majority in the parliament.

A stronger, more visible social opposition emerged only in the past few years facing several problems related to public services and poverty. The opposition parties were rather competing with each other being too weak to protest or hinder the government measures and legislation dismantling autonomies, democratic publicity, rule of law, and distancing themselves ever

further from the EU policy mainstream.

The paper deals with the behaviour/reaction of local governments, especially cities led by independent or oppositional mayors. The completely reshaped central-local relations contributed to the emergence of new phenomena in the field of local governance, boosting cooperation among opposition-led local governments and strengthening their visibility on the international scene also. The activities of some national associations, the so-called free city movement within the country and the international initiatives indicate that cooperation and the valorisation of international linkages could be suitable platforms for interest representation. The movement of local governments shapes the traditional MLG landscape as a response to recent political and international challenges.

The narratives of battles between central government and the local governments mirror the key conflicts in the process of recentralization, that is, the paternalist or even punitive/discriminative relationship with the local governments and the underlying political logic. The paper is based on desk research using media, public policy documents and some interviews conducted in the framework of Project no. 146411 with support provided by the Ministry of Culture and Innovation of Hungary from the National Research, Development and Innovation Fund, financed under the K-23 funding scheme.

Fedor Zolotarev (University of Pécs): Are Cities Truly Autonomous? Examining the International Contacts of Russian Cities Post-2022

Studying cities and their networks is not a novel approach, as significant contributions from world/global city researchers have aimed to understand globalization as an inclusive trend. However, these studies often overlook the exclusion and disintegrative effects of increased connectivity, particularly in cases of macroregional decouplings and ruptures between nation-states, which can create opposing neo-ideological camps. International shocks and military conflicts can exacerbate these breaches, affecting both supranational and subnational levels with multiple actors involved. Thus, while city networking and the existing hierarchy of cities are well elaborated as products of globalization, there remains a gap in understanding the coherence of global shifts between the world of cities and the world of nation-states.

For example, the rise of international city cooperation with Ukrainian mayors and city halls of European and U.S. local and regional authorities occurred alongside a cascade of cuts, frozen projects, and halted communications with Russian cities. This dynamic can be analyzed through the lens of the solidarism and pluralism debate within the English School. Solidarism suggests a high degree of shared norms and cooperation among international actors, while pluralism emphasizes the coexistence of diverse entities with minimal common ground. The transnational networks of cities, especially during international crises, are subject to ""ruptures"" and polarization, challenging the notion of solidarism at the subnational level of international politics.

The networks of Russian cities have changed in terms of geography and intensity since 2022, reflecting the state-led agenda, a drastically altered international environment, and a reactive nature. This paper examines the networking of a sample of Russian cities that have had to rebuild their foreign strategies and pivot towards non-Western international cooperation. By analyzing digital footprints from official city halls, mayors' websites, and social media platform VKontakte, I will construct and analyze the networks of selected Russian cities and their

cooperation from 2022 to 2024, during the ongoing military conflict between Russia and Ukraine.

Brucker Balázs (HUN-REN KRTK): Bypassing the Fidesz led central government? The city diplomacy activities of Budapest in favour of Ukraine

Despite the strong reorganization of relations between the levels of multi-level governance (MLG), diplomatic activity is still associated with the operation of the state, while many other actors (civil, business, multinational organizations, local and regional governments) have appeared directly in the international arena.

Decisions made in the framework of sub-national diplomacy is usually in line with national foreign policy, including foreign economic and cultural objectives. However, for centuries, we have seen numerous examples of cities trying to enforce their interests and values, which may differ from the central government's position, in their international relations.

An example of this is the city diplomacy actions of Budapest in favour of cities in Ukraine. The issue is highly interesting, as the position of the Budapest municipality led by opposition parties does not match the stance of the Fidesz-led central government.

In my presentation I will examine how cities can bypass their central governments through the example Budapest. I will focus on actions of the Hungarian capital in favour of Ukrainian cities. I point out that the diplomatic activity of a city creates an opportunity for subnational actors not only to assert their interests, but also to express their value choices that differ from those of the government.

My presentation is based on press analysis and documents available on the websites of Budapest and of Ukrainian partner cities. I will also conduct interviews with Budapest city diplomacy actors.

3.3. panel: Hatalmi egyensúlyok és intézményi struktúrák

(KRTK tárgyaló, péntek 10:45-12:15)

Panelvezető: Hadászi Szabolcs (BCE)

Birkás Antal (KRE BTK): Mai egyházfinanszírozási modellek és gyakorlatok Európa néhány országában

Az előadás célja a főbb állam-egyház kapcsolati modellekhez kapcsolódóan néhány konkrét ország egyházfinanszírozási rendszerének az áttekintése. Ezek részben összefüggnek a modellkérdésekkel is, így előadásomban a rövid fogalom-meghatározást követően (állam és egyház fogalma jogi/politológiai és teológiai megközelítésben) a főbb állam-egyház kapcsolati modelleket mutatom be: államegyházi modell, radikális elválasztás modellje, kapcsolódó modell, együttműködő elválasztás modellje. Ezt követően néhány ország konkrét gyakorlatát ismertetem, jelezve olyan elemeket is, melyek a magyar rendszer szempontjából is érdekesek lehetnek.

Előadásom során nagyban támaszkodom a korábban megjelent könyvemre (Állam és egyház kapcsolata az Európai Unió országaiban: modellek, alternatívák), de a legfrissebb amerikai anyagokat is (International Religious Freedom Report, amerikai külügy anyagai) is forrásként használom.

Az egyházfinanszírozás kérdése sok esetben kényes, de viszonylag jó és nagyon is konkrét megoldásokat találunk Európában. Érdemes ezeket ismernünk, áttekintenünk, a politikatudománnyal foglalkozók számára is hasznos lehet ezek ismerete.

Csabai Bence Máté (Pécsi Tudományegyetem): Nemzet, stabilitás, hatékonyság: egy második kamara előnyei és lehetőségei 2025 Magyarországon

Előadásom témája egy, a hazai politikai diskurzusból mára már kiszorult politikai intézmény, a második kamara, valamint annak jelenkori relevanciája, a hazánkban kialakult politikai rendszer demokratikus deficitjei, illetve jogállamisági válsága kapcsán. Prezentációm célja, hogy olyan, az új Alaptörvény életbelépését követő kormányok regnálása során megjelent jogi, politikai, valamint társadalmi problémákra világítsak rá, amelyekre a felső házak azok összetételéből, illetve hatás- és jogköreiből fakadóan megoldást jelenthetnek. Ehhez több múlt és jelenkori, hazai és nemzetközi felsőházak működését és szerepét kívánom példaként szemléltetni, amelyek beilleszthetők a magyar alkotmányos- és jogrendszerbe, valamint megfelelnek a magyar politikai kultúra közegének is.

Tanács-Mandák Fanni: (NKE): A kormány parlamenttel szembeni megerősödése a válságok évtizedében

A tanulmány a veszélyhelyzetek és az egészségügyi válság, valamint az orosz-ukrán háború következtében bevezetett rendkívüli jogrend időszakainak a végrehajtó és törvényhozó hatalom viszonyára gyakorolt hatásait vizsgálja Magyarországon.

A vonatkozó jogszabályok, parlamenti statisztikák és a parlamenti gyakorlat alapján a tanulmány bemutatja, hogy a jogilag és politikailag átfedésben lévő rendkívüli jogrendek torlódása miként befolyásolta az egyébként is átalakult törvényalkotási folyamatot, illetve milyen mértékben járult hozzá a már megváltozott végrehajtó-törvényhozó viszonyok alakulásához. Különös érdekes annak vizsgálata, hogy a vészhelyzetek által biztosított rendkívüli hatáskörök milyen módon járultak hozzá (illetve erősítették meg) az olyan, korábban elindult tendenciákat, mint például a kormány megerősödése a parlamenttel szemben egy de facto prezidencializáció eredményeként.

Tóth László (Széchenyi István Egyetem): A (fél)prezidencializmus veszedelmei 35 év múltán

35 évvel ezelőtt, 1990-ben látott napvilágot Juan Linz spanyol politikatudós tanulmánya a Journal of Democracy című folyóiratban, „A prezidencializmus veszedelmei” (The Perils of Presidentialism) címmel. Linz a korabeli rendszerváltó hullám kapcsán fogalmazta meg megállapításait arról, hogy általánosságban a parlamentáris rendszerek nagyobb stabilitást képesek biztosítani, így ezek átvételét vélte megfontolandónak a korabeli demokratizálódó országok számára. Linz példákon keresztül mutatta be, milyen veszélyeket rejthet magában az (amerikai mintájú) elnöki berendezkedés, annak intézményes megoldásai következtében. 35 évvel a Huntington által harmadik demokratizációs hullámnak nevezett eseménysor után a politikai és kormányzati stabilitás ismételten a figyelem középpontjába került. A világ különböző régióiból láthatunk példát kormányválságokra, intézményes konfliktusokra a demokratikus rendszereken belül. Különösen olyan rendszerekben tapasztalhatunk destabilizációt, ahol különböző hatalmi ágak és hatalmi tényezők kerülnek egymással szembe. Ilyenek az elnöki és félelnöki rendszerek, amelyekben a kohabitáció lehetősége a rendszer

természetéből fakad. Az előadás célja, hogy jelenkori példákon keresztül mutassa be, a Linz által felállított elméleti keretrendszer mennyire jelentős és tartós problémakörökre világít rá. Az előadás pontról pontra követi a Linz által felállított keretrendszert, minden ponthoz aktuális példát társítva. Mivel a félelnöki rendszerekben hasonlóképpen létrejöhet a törvényhozás és az államfő (és a kormány) közötti szembenállás, mint a tisztán elnöki berendezkedésekben, ezért a vizsgálat kiterjed ilyen rendszerekre is. A prezentáció többek között Franciaország, Dél-Korea, Lengyelország példáin keresztül mutatja be, mennyire érvényesek 35 év elteltével a Linz által tett megállapítások.

4. SEKCIÓ: POLITIKAI VISELKEDÉS ÉS VÁLASZTÓI MAGATARTÁS AZ ÁTRENDEZŐDÉSEK KORÁBAN

Szekcióvezetők:

Szabó Andrea (HUN-REN TK; ELTE ÁJK) és Sebestyén Annamária (HUN-REN TK)

4.1. panel: Szavazói magatartás

(JTI tárgyaló, csütörtök 14:15-15:45)

Szegedi Péter (PTE-BTK): A Magyar Kétfarkú Kutya Párt Fejér vármegyei listás szavazatainak térbeli különbségei a 2024-es önkormányzati választásokon

Az előadás célja bemutatni a Magyar Kétfarkú Kutya Párt (MKKP) Fejér vármegyei listás önkormányzati választási eredményeinek területi vetületét. Az elemzés szempontjából Fejér vármegye kifejezetten ideális terület, mivel a vármegyének több centruma is van, gazdaságilag meglehetősen diverz, míg egyes területei az ország legfejlettebb gazdasági övezeti közé tartoznak, addig más részei erősen elmaradottak. Emellett a vármegye szavazóinak politikai attitűdjei is heterogén képet mutatnak, mivel egyszerre vannak jelen jobboldali és baloldali szavazókörczetek, de alacsony politikai kultúrájú térségek is árnyalják a vármegye képét. Éppen ezért az elméleti keretek a vármegye sajátosságaival, illetve a választói magatartás területi elméleteivel és hazai alkalmazási lehetőségeivel és a másodlagos választások jellemzőivel foglalkozik. Ezen felül röviden bemutatásra kerül az MKKP mint politikai szervezet, amely viszonylag friss a magyar politikai palettán, főleg a vidéki helyi politikában.

Az empirikus rész ezt egészíti ki a 2024-es önkormányzati választás eredményeinek területi vetületével. Előzetes feltételezések és más kutatások alapján az MKKP általában felülreprezentáltabb városias és gazdaságilag erősebb övezetekben. Azonban a vármegyei listás választásokon a megyei jogú városok lakosai nem vesznek részt, ezáltal a rurálisabb térségek MKKP szavazóiról tudhatunk meg többet. Az eredmények azt mutatják, hogy az MKKP ott teljesít jobban ahol a gazdasági fejlettség magasabb illetve, ahol Budapest hatása erősebb. Ezzel szemben az alacsonyabb politikai kultúrájú és az erősen jobboldali vagy hagyományos baloldali területeken szerepelt rosszabbul; tehát az MKKP meglehetősen sajátos szavazótáborral rendelkezik Fejér vármegyében.

Wiener György (DE ÁJK): Az ellenzéki pártstruktúra átrendeződése

Közismert, hogy a hazai politikai rendszerben 2024-ben meghatározó jelentőségű átrendeződés ment végbe. A kegyelmi botrány következtében Magyar Péter vált az ellenzék legjelentősebb politikusává, s pártja, az általa átvett Tisza a június 9-i európai parlamenti választáson csaknem 30 %-os támogatottságot ért el. A közvéleménykutatások adatai szerint az új politikai erő a korábbi ellenzéki formációk bázisának túlnyomó részét magához vonzotta, miközben a Fidesz szavazótáborra jórészt érintetlen maradt.

2024-ben tehát ellenzékváltás zajlott le, melynek egyébként érzékelhető előzményei voltak. 2018-ban Vona Gábor tűnt esélyes Fidesz-ellenes politikusnak, a 2021-es előválasztáson pedig Márki-Zay Pétert választották miniszterelnök-jelöltnek, aki azonnal az ellenzék leváltásának programját hirdette meg. Első közelítésben e fejlemények háttérében a demokratikus ellenzéki pártokból való kiábrándulás húzódik meg, amelyet a kormánypárti szövetség sorozatos kétharmados győzelme magyaráz, kiváltva egy karizmatikus vezető iránti igényt, aki a remény

hordozójaként lép fel és nemzeti egységet ígér. Az ellenzékváltás jelenségét azonban mélyebb társadalomstrukturális változások is megalapozzák, melyek a restaurált polgári társadalom megszilárdulásával függhetnek össze. A közvéleménykutatások ugyanis azt is jelzik, hogy a Tisza elsősorban a fiatalok, a diplomások, a magasabb jövedelműek és a nagyvárosiak, mindenekelőtt a budapestiek előtt rendelkeznek számottevő bázissal. Az EP választás fővárosi eredményei pedig azt is mutatják, hogy a Tisza legjobb eredményeit az új lakóparkokban és az ökoházakban érte el, ahol vállalkozók, illetőleg top-és középszintű menedzserek, elsősorban multcégek alkalmazottjai élnek. Az előbbieket feltehetően olyan burzsoák, akik nem tartoznak a Fidesz által létrehozott nemzeti tőkésosztályhoz, nem a privatizációból, illetőleg az állami megrendelésekből és az uniós forrásokból gazdagodtak meg, emiatt szemben állnak Orbán Viktor politikájával. Ugyanakkor, miként ezt a március 23-i időközi választások eredményei is mutatják, a Tisza Párt hívei továbbra is hajlandóak támogatni a korábbi ellenzéki pártok jelöltjeit, ha csak azok állnak a Fidesszel szemben.

Ez természetesen jelenleg csak egy hipotézis, ám, ha helytálló, azt jelzi, hogy a Tiszával, mint nemzeti konzervatív liberális párttal hosszú távon is számolni kell.

Orbán Ferenc (Századvég), Stefkovics Ádám (Századvég; HUN-REN TK): **Polarizációs trendek Magyarországon**

A legutóbbi kutatási eredmények azt mutatják, hogy a politikai polarizáció erősödése nyomán világszerte növekszik a politikai megosztottság és a társadalmi feszültségek. Magyarországon az ideológiai, érzelmi és pártos alapú törésvonalak jól dokumentáltak, arról azonban jóval kevesebbet tudunk, hogy milyen mértékben polarizáltak a különböző társadalmi csoportok, és változott-e a társadalmi polarizáció mértéke az elmúlt években. Ezen kérdések megválaszolására két kutatást végeztünk. Az első kutatás során a Századvég Alapítvány Európa Projektjének Magyarországra vonatkozó idősoros adatait felhasználva (2016-tól kezdve) vizsgáltuk meg, hogy a magyar társadalmon belül erősödtek-e az elmúlt években az ideológiai, a pártos vagy az ügy alapú törésvonalak a fontosabb demográfiai csoportokon belül. Második kutatásunk a Demokrácia Kutatások Magyar Központja Közhasznú Alapítvány (DKMKA) keretében végzett Magyar Választáskutatási Program 2009-es kutatásának kérdéseinek eredményeit hasonlítja össze 2024-es adatokkal. Három 1000 fős, az alap demográfiai mutatók mentén reprezentatív felmérést végeztünk, hogy összehasonlítsuk 2009 és 2024 között (az Orbán-kormányok alatt) a polarizáció különböző dimenziói mentén milyen változások mentek végbe. Az előzetes eredmények alapján a város-vidék megosztottság, valamint a fiatalok és idősek közötti polarizáció az elmúlt szűk egy évtizedben számottevő növekedésnek indult, továbbá 2009-hez képest érdemben nőtt a liberális-konzervatív tengely szélső értékein való önbesorolás mértéke. Más eredmények azonban arra utalnak, hogy a politikai polarizáció növekedésének általános mértéke nem jelentős. A részletes eredményeket a konferencián mutatjuk be.

Gere Dömötör (Századvég), Stefkovics Ádám (Századvég; HUN-REN TK): **A politikai ideológia változása érzelmeken keresztül, fenyegetést közvetítő hírek hatására**

Az egyén számára fontos társadalmi kérdésekkel és témákkal kapcsolatos kihívások egyéni fenyegetésként jelentkezhetnek, ami az ideológiai attitűdök megerősödését válthatja ki, (Nail et al., 2009), kiváltképp a médiában megjelenő hírek hatására, különösen, ha azok a politikai

diskurzus hangsúlyos témái. Korábbi kutatások (Bonanno – Jost, 2006; Haidt – Graham, 2007; Gehring, 2022) kiemelik, hogy a különböző fenyegetések az egyéneket különböző ideológiák felé terelhetik, hangsúlyozva az egyes fenyegetéstípusok egyedi hatását. Két kísérletben azt vizsgáltuk, hogy a különböző ideológiai háttérű témákról szóló tudósítások milyen mértékben hatnak az egyénre. Egy nagymintás (N=2000), előre regisztrált survey kísérletbe ágyazva, hipotetikus szövegek segítségével mértük a fenyegetés okozta félelem hatását a válaszadók ideológiai pozíciójára. Az első esetben különböző ideológiai attitűdök egyéni relevanciáját értékeltük, a második esetben a politikai preferenciát. Online felmérésünkben a válaszadókat véletlenszerűen osztottuk be az öt csoport egyikébe: négy csoport egy rövid fiktív híradást kapott, amely az orosz-ukrán háborúval; az egészségügyi kérdésekkel; az éghajlatváltozással; és az illegális bevándorlással kapcsolatos egy-egy fenyegetettséget tartalmazott; míg az ötödik csoport a tévézési szokásokról szóló szöveget kapott (kontrollcsoport). A szövegek elolvasása után mértük a válaszadó érzelmi állapotát (PANAS-SF skála) és ideológiai pozícióját (liberális-konzervatív) valamint pártpreferenciáját. Arra számítottunk, hogy azok, akik a fenyegető híreket kapták, magasabb szintű félelemről és szorongásról számolnak be (H1), és ezek az érzelmek közvetítő szerepet töltenek be a fenyegetés és az azt követő, az ideológiai skálákon a liberálisabb (H2.1) vagy konzervatívabb (H2.2) értékek felé történő elmozdulás valamint az erősebb pártszimpátia között (H3.1, H3.2). Első kísérletünk hipotéziseit csak részben igazoltuk (H1), a magasabb félelemérzet azonban nem hatott jelentősen az ideológiai változókra. Második kísérletünk eredményeit a konferencián mutatjuk be.

4.2. panel: A választási rendszer és területi viselkedés

(JTI tárgyaló, csütörtök 16:00-17:30)

Stumpf Péter Bence (SZTE ÁJTK): Arányosság és stabilitás a magyar választási rendszerben

A magyar választási rendszer egyedülálló módon alkalmaz egyszerre két típusú szavazatátviteli eljárást: az egyéni vesztesek pártlistáját kompenzálja, a győzteseket pedig premizálja. Ennek a saját megoldásnak a parlamenti erőviszonyokra gyakorolt hatását csak a domináns magyar pártrendszer kontextusában ismerjük, hiszen a választókerületek döntő többségét a Fidesz nagy többséggel nyerte meg minden alkalommal. Nem egyértelmű azonban az, milyen következményekkel jár ez a sajátos szavazatátviteli módszer szoros helyzetben. Képes-e érdemben hozzájárulni a stabil kormánytöbbség kialakulásához? Valóban minden esetben csökkent a arányosságot? A közvéleménykutatási eredmények és történeti adatok választási helyzetek segítségével készült Monte Carlo szimulációban modellezve megállapítható, milyen politikai következményei lehetnek a prémiumszavazatoknak valószerű, de eddig a valóságban még nem tapasztalt választási helyzetekben. A szimulációk részletes elemzése segítségével elkülöníthető továbbá a rendszer hajlama a többségi és a pártos torzításra is. Az eredmények hozzájárulnak a magyar szisztéma összetett működésének jobb megéréséhez és a prémium szavazatokra vonatkozó eljárás szakmai értékeléséhez.

Kovalcsik Tamás (HUN-REN TK): Budapest választói magatartásának átrendeződése 2014 és 2024 között

A magyar főváros a választópolgárok több, mint ötödét magába foglalja, ráadásul az agglomerációjára kifejtett hatásával együtt még jelentősebb csoportot képez a hazai választási térképen. A jelentős súly ellenére a kutatások egy jelentős része Budapestet hajlamosak egy entitásként kezelni, ezzel elfedve azokat a társadalmi egyenlőtlenségeket, amik a város-, illetve a kerülethatárokon belül vannak. Jelen kutatás ennek érdekében szavazóköri szinten kívánja feltárni a főváros választói magatartásának térbeliségét, annak változását és az ezek mögött húzódó gazdasági-társadalmi törésvonalakat. Az elemzésben a 2014-es országgyűlési választás és a 2024-es európai parlamenti és önkormányzati választás közötti időszak választási eredményeit dolgoztam fel, kialakítva egy olyan adatbázist, amely ezen eredményeket, illetve a 2011-es és a 2022-es népszámlálás számlálókörzeti adatait tartalmazza. A matematikai-statisztikai módszerekkel megkapott eredmények azt mutatják, hogy jelentősebb átrendeződés volt megfigyelhető a budapesti választói magatartásban, mint ahogy ezt a fővárosi szintű adatok mutatják.

Hadászi Szabolcs (BCE): Polarized trust and democratic decline. Rethinking resilience in the V4 countries

Democratic backsliding raises important questions about the stability of these systems, especially in the Central and Eastern European region. This paper studies the Visegrad countries – Hungary, Czechia, Poland, and Slovakia – which, despite shared historical and geographic similarities, present different trajectories in their democratic development. Hungary and Poland show significant declines in democratic quality after 2010, while Czechia and Slovakia maintain more stable democracies, providing an ideal context to understand how political trust and polarization relate to democratic resilience in seemingly similar contexts.

Using data from the Varieties of Democracy (V-Dem) project and the European Social Survey (ESS), results show that the polarization of political trust is a better indicator of democratic quality and a more reliable predictor of its erosion than overall trust levels. Another important finding suggests that polarization drives democratic backsliding, rather than results from it, contradicting conventional arguments that erosion polarizes society. This paper also identifies a critical threshold in the polarization of political trust, beyond which democratic stability rapidly deteriorates – when the asymmetry in trust between government and opposition voters reaches this tipping point, democratic backsliding gains momentum.

By reframing the role of political trust, this paper stresses the need for policies that promote institutional fairness, transparency, and accountability to mitigate trust polarization. Such measures could help stabilize democracies by creating a more equal distribution of trust across the political spectrum, ultimately reinforcing democratic quality. These results contribute to the discourse on polarization and democratic erosion, offering a new foundation for scholars and policymakers seeking strategies to bolster democratic resilience in polarized environments.

Baranyai Nóra (HUN-REN KRTK): Egy korszak vége – A lengyelországi német kisebbség parlamenti képviselésének elvesztése

A német közösség a legnagyobb (elismert) nemzeti kisebbségi csoport Lengyelországban, s területi koncentrációjának köszönhetően – a németység a legnagyobb létszámban Felső-Sziléziában, azon belül is az Opolei vajdaságban él – a rendszerváltozás óta képviselettel rendelkezett a parlament alsóházában, a Szejmben. Noha a kedvezőtlen demográfiai

folyamatok, a német közösség számának csökkenése és az említett területi koncentráció oldódása előrevetítették a fordulatot, mégis meglepetésként érte a közösséget 2023-ban a parlamenti képviselő elvesztése. Az előadás sorra veszi azokat a tényezőket, folyamatokat, amelyek a képviselő megszűnését, a választói viselkedés változásait magyarázhatják, vallva, hogy a két politikai oldal 2023-as kiélezett versenye, illetve ennek a rekordmagas választói részvételben való megnyilvánulása csak az egyik – bár igen fontos – elem a német mandátum sorsának megpecsételésében.

4.3. panel: Politikai szocializáció és politikai kultúra

(JTI tárgyaló, péntek 9:00-10:30)

Molnár András (ELTE ÁJK): A közoktatás szerepe a politikai szocializációban – az állampolgári nevelés kutatásának kérdései

Miként válik (vagy nem válik) valaki aktív és felelős állampolgárrá? Az állampolgári nevelés politikai szocializációs hatásával foglalkozó tanulmányok célját legegyszerűbben talán ezen kérdés köré lehet szervezni. Ez az állampolgári nevelés közgondolkodásban élő elképzeléséből ered, amely szerint annak alapvetően két célja van: (1) integrálni a fiatalokat a társadalmi intézményrendszerbe (felelős) és (2) legitimálni a regnáló politikai berendezkedést, esetünkben a demokráciát (aktív). A kérdés és annak közoktatáshoz való egyszerű rögzítése azonban elhamarkodott lépés. Állampolgári és politikai identitásunk kialakulása egy ennél összetettebb és egyedibb folyamat, amelyben számos tényező szerepet játszik, miközben a felelős állampolgár fogalmának széles körben elfogadott definiálása is egy összetettebb kérdéskör. Ezen belső folyamat megértését segítik a politikai szocializációra összpontosító kutatások.

Az ifjúság politikai attitűdjeinek, ismereteinek és részvételi mintázatainak formálódása meghatározó szerepet játszik mind a politikai kultúra reprodukciójában, mind annak átalakulásában. Fontos kérdés azonban, hogy az iskola milyen szerepet tölt be ebben a folyamatban, és miben különbözik hatása más szocializációs színterektől. Az előadás a hazai és nemzetközi szakirodalomra támaszkodva azonosítja a jelenlegi trendeket, valamint felvázol egy olyan kutatási tervet, amely lehetővé teszi az iskola hatásának differenciáltabb, egyéni célrendszerhez igazított megértését a politikai szocializáció folyamatában.

Mácsai Soma (BCE): Családi örökség és bizalmatlanság: A szociális tanulás modellje és az intézményi hitelvesztés a posztoszocialista Európában

Institutional distrust remains a persistent issue in Central and Eastern Europe (CEE), shaped by historical legacies, transitional challenges, and structural inefficiencies. While previous research has explored the role of political elites and governance failures in fostering skepticism toward institutions, the influence of the Social Learning Model has received less attention. This study applies the Social Learning Model, alongside familial political socialization, to examine how the intergenerational transmission of values and attitudes within families contributes to distrust in public institutions.

Using quantitative data from the European Values Study (EVS) and the World Values Survey (WVS), this research investigates the relationship between familial influence, institutional trust, and authoritarian preferences across Hungary, Poland, and Romania. The findings highlight the

significant role of familial political alignment in shaping both institutional distrust and authoritarian tendencies, particularly in rural areas where access to diverse political narratives is limited. Moreover, declining trust in democratic institutions emerges as a key driver of authoritarian preferences, especially among individuals who prioritize social stability over personal freedoms. Additionally, youth disengagement from formal political participation further reinforces support for authoritarian governance, emphasizing the need for targeted civic education and trust-building initiatives.

By integrating familial socialization within the broader structural dynamics of CEE, this study offers deeper insights into the persistence of institutional distrust in the region. The results underscore the importance of addressing both historical legacies and contemporary governance challenges to rebuild trust and strengthen democratic institutions in post-socialist societies.

Toldiné Bélteki Andrea (Debreceni Egyetem): Részvétel a diákönkormányzatokban: közéleti aktivitás középiskolában

A diákönkormányzat egy adott oktatási intézményen belül a diákok érdekeinek képviselésére létrejött szervezet. A diákönkormányzati munkában való részvétel segít megismerni, elsajátítani a demokratikus értékeket, és bevezeti a diákokat az önkormányzatiság világába. Az itt végzett munka és tapasztalatok során a diákönkormányzat tagjai olyan tudásra, értékekre, attitűdökre és viselkedési formákra tesznek szert, amelyek elősegítik későbbi aktív részvételüket a társadalmi, politikai és közösségi folyamatokban.

A közelmúltban a 14- 19 éves nyíregyházi középiskolások körében zajlott fókuszcsoporthoz és kérdőíves kutatás a városban élő fiatalok közéleti aktivitására fókuszáló blokkja arra keresi a választ, mi motiválja a diákönkormányzat tagjait, hogy tenni akarjanak szűkebb környezetükért, mennyiben függ eredményességük az iskolai légkörtől, tudják-e ténylegesen képviselni társaik érdekeit, mennyire érzik hasznosnak és hatékonynak a diákönkormányzati munkát. A beérkezett kérdőívek eredményeinek elemzése még folyamatban van. A fókuszcsoporthoz interjúk elemzése alapján el lehet mondani, hogy az iskola vezetésének és a tanároknak a hozzáállása nagymértékben befolyásolja a tanulók iskolai közéletben való aktivitását. A diákok bevonódásának legfontosabb motivációja a közösséghez való tartozás igénye.

4.4. panel: Fiatalok és részvétel

(JTI tárgyaló, péntek 10:45-12:15)

Kerpel-Fronius Balázs (ELTE ÁJK): Aktív fiatalok? – A magyar egyetemi hallgatók politikai részvétele 2011–2024

Előadásomban a politikai részvétel változó tendenciáit mutatom be 2011 és 2024 között, az Aktív Fiatalok Magyarországon (AFM) kutatássorozat adatainak felhasználásával. Tehát a fiatalok egy nagylétszámú csoportjának, a felsőoktatásban résztvevők politikai aktivitását vizsgálom. A politikai részvételi attitűdök változása állandó relevanciával bíró témakör a közép-európai rendszerváltások során kialakult fiatal demokráciákkal kapcsolatosan (is). Ez annak köszönhető, hogy a hatalom ellenőrzésének lehetősége és az egyéni érdekérvényesítés a modern demokratikus rendszerek alapvető tényezői, amelyek elengedhetetlen összetevői a hatalom és a politikai rendszer legitimitásának erősítéséhez. Az állampolgárok politikai

aktivitása tehát kulcsszerepet játszik a nyugati típusú demokráciák működésében. A kutatási terület különösen izgalmas lehet a 2010 utáni Magyarországon. Az ettől a korszakhatártól kezdve kialakuló rendszert sokan igyekeztek különböző megközelítési módokon definiálni, annyi bizonyos, hogy a berendezkedés a liberális demokrácia és az autoriter rendszerek közötti „szürke zónában” helyezkedik el (Böcskei – Hajdu, 2019). Izgalmas kutatási kérdés tehát, hogy ezzel a rendszerszintű változással párhuzamosan, hogyan alakulnak a részvétellel kapcsolatos attitűdök?

Mikecz Dániel (HUN-REN TK): A klientelizmus politikai szociológiája: Politikai részvétel, mobilizáció és az illiberális politikai gépezet Magyarországon

Az előadás célja, hogy a politika gépezet (machine politics) modelljének alkalmazásával hozzájáruljon a magyar illiberális rendszer demokratizálódásának és stabilizálódásának megértéséhez. A politikai gépezet fogalma olyan komplex klientelista hálózatokra utal, amelyek célja, a választók mozgósítása közvetlen előnyök biztosításával. Míg a politikai gépezet végső soron a választók támogatására támaszkodik, azonban a kliens-patrónus rendszer ellentétes az átláthatóság és elszámoltathatóság demokratikus követelményeivel.

A fogalmat eredetileg az amerikai városok politikai dinamikájának leírására használták a 20. század elején (Brown és Halaby, 1987), újabban pedig a politikai és választási klientelizmus megértésére alkalmazzák Dél-Amerikában, Ázsiában és a posztszovjet térségben (Golosov, 2013; Holland és Palmer-Rubin, 2015; Wong et al., 2019). Jelen előadás egy olyan kutatási projekt nyitánya, amelynek célja, hogy ezt az elméleti keretet alkalmazza a magyarországi kontextus vizsgálatára.

Előadásom nem önmagában a korrupcióra vagy a szavazatvásárlásra összpontosít, hanem a klientelizmus politikai szociológiájára. Azt vizsgálja, hogy a választópolgárok hogyan képviselhetik érdekeiket egy politikai gépezeten belül, kitér a helyi civil szervezetek szerepére, továbbá a gépezeten belüli közvetítők identitására és funkcióira. Ennek megfelelően a projekt célja, hogy bővítse a politikai szociológia, a politikai részvétel és a civil társadalom szakirodalmát.

A kutatási kérdések megválaszolásához a deduktív kvalitatív elemzés módszerét fogom alkalmazni (Fife és Gossner, 2024), hogy bemutassam, hogyan igazodik vagy tér el a magyar rendszer politikai valósága a gépezetpolitika modelljétől. A deduktív kvalitatív elemzés elsősorban az újságok adatainak tartalomelemzésére fog támaszkodni.

Böcskei Balázs (HUN-REN TK), Szabó Andrea (HUN-REN TK): A labdarúgás politikatudománya

Előadásunkban survey adatok elemzésével azt vizsgáljuk, hogy milyen választói attitűdök mentén jellemezhető a magyar labdarúgás megítélése.

Abból a hipotézisből indulunk ki, hogy a választópolgárok számára adott a futball és a politika mély összefonódása, és ez a tudás a pártos polarizáció révén befolyásolja a szurkolók különböző csoportjainak viszonyát a magyar labdarúgáshoz, illetve ezzel párhuzamosan a politika egyes szereplőéhez.

Az attitűd mögött két politikai integrációs mechanizmus megjelenését feltételezzük.

Az egyik, a társadalomban egyébként történetileg meglévő nemzeti identitáshoz kötődő logika. Ennek szimbolikus megnyilvánulása a Nagy-Magyarország eszmény, amely megjelenik a

szurkolói magatartásban éppúgy, mint a futballról szóló retorikában. A futball ebben a diskurzusban olyan jobboldali, nacionalista eszme, amely összetartja a szurkolói tábor és integrálja a politikai elit egyes csoportjai körül. Ezt a politika azonban nem egyszerűen tudomásul veszi, hanem világos politikai identitást épít rá. A labdarúgás szeretetéből ezáltal a populist jobboldali kormánypárthoz fűződő elköteleződés jöhet létre.

A másik integrációs logika ennél kevésbé nyilvánvaló már csak azért is, mert nem feltétlenül rendelkezik történeti gyökerekkel. Úgy véljük, hogy a politikai elit által tudatosan gerjesztett homofóbia, az LMBTQ-emberekhez fűződő negatív viszony, szintén része a labdarúgó szurkolók stadionokban megjelenő magatartásának. Itt azonban a politikai identitásképzés egy jóval összetettebb folyamata zajlik, amely csak az utóbbi időben került a politikai napirendformálás központi üzenetévé. Végző soron a nacionalizmus és a homofóbia gerjesztése egy cél mentén írható le, ez pedig a szavazatmaximalizálás.

Az előadásban egy 2024 őszén, az IDEA Intézet által készített reprezentatív online survey eredményeit mutatjuk be. Azt bizonyítjuk, hogy a két mechanizmus mennyire járul hozzá a jobboldali populist kormánypárt szavazótáborának identitásképzéséhez.

5. SEKCIÓ: POLITIKAI KOMMUNIKÁCIÓ

Szekcióvezetők:

Bene Márton (HUN-REN TK; ELTE ÁJK) és Burai Krisztina (HUN-REN TK; ELTE ÁJK)

5.1. panel: Aktorok és stílusok a politikai kommunikációban

(KRTK tárgyaló, csütörtök 16:00-17:30)

Juhász Vanessza (HUN-REN TK): **Influenszer politikusok és politikai influenszerek: A Megafon negatív kampányának argumentatív vizsgálata a közösségi médiában**

A kutatás a politikai diskurzus manipulációjának lehetséges stratégiáit vizsgálja az érvelés elmélet segítségével, valamint arra keresi a választ, hogy a politikai influenszerek milyen szerepet töltenek be a kampánykommunikációban a normatív üzenetek közvetítésével, illetve az érvelési hibák stratégiai használatával a 2020-ban létrejött Megafon ügynökség példáján keresztül. A kutatás a Megafon, a Fidesz Facebook-oldala, a párt képviselőjelöltjei, illetve Orbán Viktor által közzé tett hirdetéseket hasonlítja össze a 2022-es országgyűlési választások kampányidőszaka alatt. Az eredményekből kiderül, hogy a Megafon influenszerei értéktelített tartalmaikon keresztül komplex társadalmi és politikai kérdéseket egyszerűsítene le, és aktívan próbálják meggyőzni a választókat retorikailag megnyerő ám manipulatív, hibás érvelésekkel. Ezzel szemben a kormánypárti politikusok bejegyzéseikben saját érdekeik bemutatására koncentrálnak és lényegesen kevesebb normatív állítást tesznek. Ezzel a bizonyítás kényszerét áthárítják az online véleményvezérekre, akik feladata, hogy megszervezzék és igazolják a kormány negatív kampányát a közösségi médián.

Bagi Virág (HUN-REN TK; ELTE ÁJK), Bene Márton (HUN-REN TK, ELTE ÁJK): **Pirulva kommentelni? Avagy az introverzió, konfliktuskerülés és szociális szorongás hatásai a helyi és országos szintű politikai social media aktivitásra, illetve hírfogyasztásra**

Napjainkban a hagyományos média háttérbe szorul az online hírfogyasztással szemben (Newman et al., 2022), azonban a social media egy teljesen más hírfogyasztási "élményt" kínál felhasználói számára a felületek interaktív funkcióinak köszönhetően (Gibson-Cantijoch, 2013). Ezek a funkciók viszont bizonytalan és fenyegető légkört teremthetnek (Goyanes-Skoric, 2021; Boyd, 2014), fokozva az úgynevezett "social groundlessness" (Warren, 1996) érzetét. Ugyanakkor az online politikai aktivitás és hírfogyasztás hatalmas egyéni eltéréseket mutathat, hiszen ezen nehézségek ellenére is számtalan politikai szempontból aktív felhasználót találhatunk. Vélhetően az individuális különbségek hátterében pszichológiai faktorok állnak. A korábbi kutatások több pszichológiai jellemzőt találtak, amelyek hatással vannak az online politikai aktivitásra, többek között a szociális szorongást (Lee-won-Herzog-Park, 2015), az introverziót (Zhang et al., 2021) és a konfliktuskerülést (Boyd, 2010). Habár ezek a faktorok szorosan kapcsolódnak egymáshoz, mégis feltételezhetjük, hogy különböző egyéni hatást gyakorolnak az online politikai viselkedésre – erről azonban a jelenlegi tudásunk erősen limitált. Jelen kutatás célja, hogy egy reprezentatív kérdőíves felmérés eredményeinek segítségével megvizsgálja a három említett pszichológiai faktor egyéni hatását a social media felületeken tanúsított politikai viselkedésre, beleértve az országos és helyi szintű politikát is, továbbá, hogy összehasonlítsa a pszichológiai tényezők offline és online politikai viselkedésre gyakorolt hatásai közötti különbségeket.

A kutatás eredményei alapján az introverzió negatívan korrelál a politikai hírek social medián való megosztásával, de a politikai aktivitás más formáira nincsen hatással. Ezzel szemben a szociális szorongás fokozza az online politikai részvétel minden típusát, országos és lokális szinten egyaránt, illetve pozitívan hat az offline politikai beszélgetésre az erős és gyenge köteléssel rendelkező kapcsolatok esetén is. Azonban a közeg releváns szempont, minél inkább támogatónak érzi a szociálisan szorongó személy az adott környezetet, annál valószínűbb, hogy beszél a politikáról. A konfliktuskerülés viszont a politikai aktivitás minden formáját csökkenti, politikai szinttől függetlenül. Ezek az adatok rácsófolnak több korábbi kutatási eredményre a szociális szorongás és introverzió hatásait illetően.

Bene Márton (HUN-REN TK, ELTE ÁJK), Farkas Xénia (HUN-REN TK, Umeå University):
Kampányüzenetek és újságírói kritika. A politikai üzenetek típusainak szerepe a negatív médiakeretezésben

A politikai kommunikációs stratégiák hatékonyságát jelentősen befolyásolja, hogyan értelmezi és közvetíti őket a média. Különösen fontos kérdés, hogy az újságírók milyen típusú politikai üzeneteket hajlamosak negatív keretben bemutatni. Előadásunk ezt a kérdést vizsgálja egy tíz európai országot felölelő, összehasonlító kutatás alapján, amely a Comparative Campaign Dynamics projekt második hullámának adatait használja fel. A vizsgált adatbázis 16 parlamenti választási kampány során megjelent újságcikkek manuális tartomelemzésére épül.

A politikai szereplők nyilatkozatait két dimenzió mentén osztályoztuk: az első megkülönbözteti az önreprezentációs és az ellenfelekre irányuló üzeneteket, míg a második a kijelentések tartalmát kategorizálja szakpolitikai, karakterre fókuszáló, illetve a kettőt vegyítő üzenetekre. Eredményeink azt mutatják, hogy az újságírók nagyobb valószínűséggel keretezik negatívan a politikai szereplők önmagukra vonatkozó kijelentéseit, míg az ellenfelek bírálatára építő negatív kampányüzeneteket gyakrabban közlik semleges hangnemben. Ez arra utal, hogy a negatív üzenetek nemcsak hatékonyabban vonzzák a média figyelmét, ahogy azt korábbi kutatásokból már tudjuk, hanem az újságírók kritikus interpretációját is el tudják kerülni. Továbbá az is megfigyelhető, hogy a média kritikusanabban kezeli a politikai szereplők önértékeléseit, mint szakpolitikai állásfoglalásaikat.

Lovász Dorottya (ELTE ÁJK): **Egy oldal, két út: Dobrev Klára és Magyar Péter politikai stílusának vizsgálata a 2024-es EP-kampányban**

A modern politikában a politikai szereplők stílusa egyre meghatározóbb tényezővé vált a választók percepciójának alakításában. Az információs és kommunikációs technológiák térnyerésével az érzelmek, a vizualitás és a performativitás felértékelődtek, miközben az ideológiai különbségek egyre kevésbé meghatározók a politikai preferenciák szempontjából. A politikai stílus multimodális, performatív és retorikai jelenséggé értelmezhető, amely egyaránt magában foglalja a verbális és nonverbális elemeket, valamint a politikai szereplők cselekvésének színpadra állítását.

Robert Hariman *Political Style: The Artistry of Power* (1995) című könyvében négy politikai stílust különböztet meg egymástól: a realistát, a bürokratikus, az udvarit és a köztársaságit, amelyeket irodalmi művek elemzésén keresztül mutat be. Új megközelítése szerint a politika egyfajta művészet, ahol a politikai siker szorosan összefügg az esztétikával. Kutatásának egyik fő hiányossága, hogy kizárólag szövegalapú elemzésekre támaszkodik. Nem tér ki olyan

vizuális és performatív elemekre, mint a képek, mozgóképek, testbeszéd vagy öltözködés elemzése, pedig ezek szintén meghatározó szerepet játszanak a politikai stílus formálásában. Emellett stíluskategóriái sem teljesek: hiányzik a felsorolásból számos olyan stílus, mely reflektál a politikai kommunikáció új trendjeire.

Jelen kutatás Robert Hariman politikai stíluskategóriái alapján az egyes stílusokat tipológiává alakítottam. A négy stílust kiegészítendő Benjamin Moffit és Simon Tormey (2014) munkája alapján a négy stílus kiegészítettem egy új meghatározásával is: a populista stílussal. A stílusok detektálására indikátorokat határoztam meg, melyeket négy dimenzió/modalitás szintjén vizsgállok, ezzel kiegészítve az eredeti Harimani kutatást: vezetői megjelenés, látvány, szövegek és cselekvés.

A módszertan tesztelésére Dobrev Klára (Demokratikus Koalíció) és Magyar Péter (Tisza Párt) kommunikációját hasonlítom össze a 2024-es európai parlamenti választási kampány alatt keletkezett Facebook-bejegyzéseik alapján. Mindkét politikus az ellenzéki térfélen helyezkedik el, de eltérő politikai hagyományaik és stratégiáik vannak. Az összehasonlítás lehetőséget ad annak vizsgálatára, hogy a hagyományos pártpolitikai keretek és az új stílusstratégiák miben különböznek és milyen hatékonysággal működnek a magyar politikai közegben.

5.2. panel: Politikai kommunikáció térben és időben

(KRTK tárgyaló, péntek 9:00-10:30)

Burai Krisztina (HUN-REN TK; ELTE ÁJK), Lovász Dorottya (ELTE ÁJK), Bajnay Orsolya (ELTE): A közösségimédia-alapú helyi nyilvánosság negatív és diszruptív jellege: a közösségek önvédelmi stratégiái

A közösségimédia-platformok - Magyarországon elsősorban a Facebook - lehetőséget biztosítanak az állampolgárok számára a helyi ügyek megvitatására és a politikai részvétellel. Az online térben zajló beszélgetések negativitása (érzelemtelítettség, modortalanság), illetve a különböző manipulációs kísérletek (álhírek, álprofilok, botok) azonban akadályozhatják a racionális diskurzusok kialakulását. Míg ezek a jelenségek széles körben kutatottak a globális és országos politikai kommunikáció szintjén, a helyi közéleti nyilvánosságban betöltött szerepük kevésbé feltárt terület.

Jelen tanulmány ezt a hiányosságot kívánja pótolni, és azt vizsgálja, hogy a kisebb, személyesebb, helyi nyilvánosságra mennyiben jellemző a negativitás, és milyen manipulációs technikák jelennek meg. Azt kérdezzük továbbá, hogy a helyiek hogyan értékelik ezek jelenlétét az online nyilvánosságban, és ennek milyen hatása van a részvételi hajlandóságukra. Végül azt vizsgáljuk, milyen védelmi mechanizmusokat alkalmaznak a helyi közösségek a negatív és diszruptív hatások ellen.

A kutatás a digitális etnográfia módszereivel, online megfigyelés és interjúk segítségével vizsgálja négy, különböző méretű magyar település online nyilvánosságát, eltérő politikai kontextusban. A vizsgált települések közigazgatási státusza és népességszáma: Alsózsolca (város, 5502 fő), Jászberény (város, 25844 fő), Sáránd (község, 2115 fő) és Szigetszentmiklós (város, 40069 fő).

Eredményeink azt mutatják, hogy a helyi közösségi média diskurzusaira a negativitás és a manipuláció egyaránt jellemző, bár ezek intenzitása településenként eltérő. A kisebb

közösségekben meglévő személyes kapcsolatok részben csökkenthetik a negativitást, ugyanakkor hozzájárulhatnak a személyeskedő támadások és a szélsőséges pletykák terjedéséhez mind az online, mind az offline térben. A leggyakoribb diszruptív tényezőt az álprofilok jelentik, amelyeket a helyiek eltérően értelmeznek: egyesek közösségromboló jelenséggént, míg mások önvédelmi eszközként tekintenek rájuk az online negativitás vagy az offline következmények elkerülése érdekében. A helyi közösségek aktívan próbálnak különbséget tenni a bomlasztó trollok és az önvédelmi céllal létrehozott álprofilok között: előbbieket közösen igyekeznek leleplezni, kizárni a beszélgetésekből. A csoportok adminisztrátorai szintén kulcsszerepet játszanak a diskurzus rendjének fenntartásában és a közösségi viták biztonságának megőrzésében.

Bene Márton (HUN-REN TK; ELTE ÁJK), Dobos Gábor (HUN-REN TK; NKE): Európai önkormányzati képviselők a közösségi média korában

A közösségi média térnyerése gyors ütemben alakítja át a politikai kommunikációt. Míg az országos politika trendjeit széles körben dokumentálták, viszonylag kevés kutatás foglalkozik azzal, hogy a közösségi média miként befolyásolja a helyi politikát, holott egyértelmű, hogy az új kommunikációs formák a helyi politikusok és az állampolgárok közötti kapcsolattartás módját is jelentősen átalakítják.

Az előadásunk célja az európai helyi önkormányzati képviselők hagyományos és új kommunikációs csatornákhöz való viszonyának feltárása. Elemzésünk során arra keressük a választ, hogy milyen személyes és kontextuális tényezők (például a politikusok társadalmi-demográfiai jellemzői és politikai attitűdjei, az önkormányzatok társadalmi-gazdasági adottságai) befolyásolják a helyi politikusok kommunikációs stratégiáit.

Kutatásunk egy nagy múltra visszatekintő nemzetközi kutatói együttműködés eredményeként létrejövő, párhuzamosan 28 európai országban lefolytatott „Return of the Councillors” kérdőíves felmérés adataira támaszkodik. A 2023-2024-es időszakban zajló, több mint 26.000 helyi képviselő attitűdjeit regisztráló adatfelvétel többek között a politikusok politikai kötődéseinek, szerepfelfogásának, valamint az állampolgárokkal folytatott kommunikációs mintázatainak vizsgálatára irányul.

Farkas Eszter (HUN-REN TK), Szabó Gabriella (HUN-REN TK): A düh mint a bevándorlás elleni végső eszköz? Közösségi média elemzés a magyar politikai pártok bevándorlással kapcsolatos kommunikációjának érzelmi dinamikájáról

Számos felmérés szerint a magyar állampolgárok körében az idegengyűlölet szintje kiemelkedően magas Európán belül. A 2015-ös bevándorlási válság nemcsak felerősítette a bevándorlásellenes véleményeket és diskurzusokat, hanem elmélyítette a befogadó társadalmi környezet megteremtésével szembeni ellenállást is. A félelemkeltő és ellenséges retorika következetesen része volt a többnyire jobboldali politikai pártok - különösen a kormánypárti Fidesz - kommunikációs repertoárjának. Bár a bevándorlásellenes üzenetek jelenleg nem dominálnak, mégis rendszeresen megjelennek a kormányzati kommunikációban, így a Fidesz továbbra is uralja a bevándorlás témáját, illetve fenntartja támogatóinak bevándorlásellenes attitűdjét. Több kutatás eredményei szerint a félelem a fő érzelem, amelyet a kormány bevándorlásellenes üzenetei igyekeztek kiváltani.

Jelen kutatásunk a magyar politikai pártok bevándorlással kapcsolatos Facebook-

bejegyzéseiben megjelenő érzelmi ajánlatokat vizsgálja 2014 és 2024 között. Célunk a következő kutatási kérdések megválaszolása: milyen érzelmek dominálnak a vizsgált időszak különböző szakaszaiban? Illetve a különböző érzelmeket tartalmazó Facebook-bejegyzések milyen reakciókat váltanak ki a Facebook-felhasználókból? Mivel eredményeink szerint a düh dominál a vizsgált diskurzusokban, részletesebben elemezzük a dühöt tartalmazó Facebook-bejegyzéseket. Tanulmányunk kvalitatív részében három elemet azonosítottunk ezen közösségi média tartalmakban: a tárgyat (miért érezzük vagy kellene érezni a dühöt), a célt (ki vagy mi okozza a dühöt) és a fókuszot (ki éli át vagy várhatóan ki fogja átélni a dühöt).

6. SZEKCIÓ: EURÓPAI UNIÓ: ÁLLANDÓSÁG ÉS ÁTRENDÉZŐDÉS

Szekcióvezetők:

Bíró-Nagy András (HUN-REN TK) és Holányi Ákos (HUN-REN TK; NKE)

6.1. panel: Európai Unió: állandóság és átrendeződés I.

(K13 terem, csütörtök 16:00-17:30)

Panelvezető: Bíró-Nagy András (HUN-REN TK)

Éltető Andrea (HUN-REN KRTK), Koller Boglárka (HUN-REN KRTK; NKE): **Közös vagy a la carte európai védelem? A differenciált európai védelempolitika perspektívái**

Mintegy hetven évvel az Európai Védelmi Közösség (EVK) kudarca után ismét elérkezett a közös védelempolitika megteremtésének európai pillanata, a 2022 februárja óta tartó orosz-ukrán háború, és a 2025 januárjában másodjára beiktatott Trump amerikai elnök külpolitikája miatt megváltozott geopolitikai helyzet miatt is. Az Európát körülvevő világpolitikai és világgazdasági tér az elmúlt évtizedben átalakult, a II. Világháború után létrehozott nemzetközi intézményes és együttműködési formák megváltoztak. Politikatudományi és közgazdasági megközelítések együttes alkalmazásával vizsgáljuk az európai védelempolitikát. Elemzésünk három pillérre alapul. Először is, az ún. „process tracing” módszerével azonosítjuk a védelempolitika alakulásának legfontosabb politikai és szakpolitikai mérföldköveit. A második részben az EU-tagállamok védelmi politikájának finanszírozását járjuk körül. Harmadik pillérként a védelmi politika ipari és innovációs perspektíváit tárjuk fel.

Érvelésünk lényege, hogy a világrend jelenlegi változásai és geopolitikai elmozdulásai miatt a differenciált integráció egy sajátos formája van kialakulóban. E három pillér között feszülő ellentmondások feloldásának egyetlen módja a differenciált integráció. Az új európai védelmi koalíció azonban nemcsak a szakpolitikai területen fog differenciált megoldásokat eredményezni, hanem valószínűleg az egész Európai Unió jövőjére is hatással lesz, ami új, mélyebb integrációhoz vezethet akár az innováció, a beruházások vagy a digitalizáció területein, valamint új államok (tagok és nem tagok) bevonását eredményezheti a közös európai védelempolitikába.

Pelle Anita (Szegedi Tudományegyetem): **A geopolitikai átrendeződés hatása az európai integráció működésére, különös tekintettel a stratégiai gazdasági döntésekre**

2022. első negyedéve, az ukrajnai orosz agresszió teljes dimenziójúvá válása óta az Európai Unióban fajsúlyos kérdésekben kell egyhangú döntéseket hozni, úgymint a szankciós politika, a kettős használatú termékek és alkatrészek kereskedelme, vagy az energiaellátással kapcsolatos döntések, ami nem mindig zökkenőmentes. Az egyhangú döntéshozatalt, a szupranacionális integrációs előrehaladást azonban más területeken is kikezdi érdekellentétek, elég csak a belsőégésű motorok kivezetésére gondolni. A zöld átmenet és a stratégiai autonómia együttes célja nehéz feladat elé állítja az EU-t többek közt a Kínával való viszonyban, a zöld technológiákhoz szükséges alapanyagoktól (például ritkaföldfémek) a késztermékekig (például napelem, elektromos autó) bezárólag. Az USA új adminisztrációja által helyenként belengetett, helyenként be is vezetett új, drasztikus vámok átrendezik az EU teljes külső kereskedelmi-befektetési viszonyrendszerét. Ugyanakkor legutóbb a Bizottság európai újrafegyverkezési tervei nem váltottak ki tagállami ellenállást. Mindeközben zajlik egy bővítési folyamat is, igaz

meglehetősen lassú tempóban, de így is további kihívást jelentve a döntéshozatal egységességére, de alapvető konstrukcióira is. Stratégiai gazdasági kérdésekben a kihívások és a tagállami ellenállás esetei együttesen mind több esetben a kormányköziség felé terelik az uniós döntéshozatalt. Felmerül a kérdés, hogy mindez hogyan hat az EU integritására, az európai integráció működésére – egy olyan korban, amikor az egységben olyan erő rejlik (rejlene), amit a kihívások egyértelműen megkövetel(né)nek.

Holányi Ákos (HUN-REN TK; NKE): Magyar érdekérvényesítés az Európai Unióban: kihívások és lehetőségek a 2024–2029-es európai ciklusban

Az átlagosnál kisebb demográfiai és gazdasági súllyal rendelkező ún. kisállamok számos strukturális hátránnyal szembesülnek érdekeik érvényesítésekor az Európai Unióban. Magyarország is ezen államok közé tartozik. Ugyanakkor a magyar érdekérvényesítés az Orbán-kormányok és az EU-s intézmények közötti politikai konfliktus, a jogállamisági viták és a magyar kormány a többi 26 tagállammal való geopolitikai nézetkülönbségei miatt további nehézségekkel néz szembe. Az előadás célja ezen nehézségek és jelentőségük elemzése egy folyamatban lévő doktori kutatás korai empirikus eredményeinek felhasználásával. Milyen nehézségekkel szembesül a magyar diplomácia a közigazgatáson belül és az európai térben? Milyen különbségek vannak a különböző szakpolitikai területek között? Hogyan befolyásolják a magyar kormány konfliktusai a magyar szakdiplomácia munkáját? Az elemzés diplomatákkal és minisztériumi tisztviselőkkel folytatott félig strukturált interjúkra, európai uniós és magyar közpolitikai dokumentumokra, valamint sajtóban megjelent információkra támaszkodva próbál válaszokat találni ezekre a kérdésekre.

Kószó Richárd (SZTE ÁJTK): Az Európai Unió 2028–2034-re vonatkozó költségvetésének kihívásai

Az Európai Unió céljainak megvalósítását szakpolitikák segítik elő. A szakpolitikák működtetéséhez azonban közös költségvetésre van szükség. Az EU szakpolitikáit finanszírozó többéves pénzügyi keret (MFF) a 2021-2027-es programozási időszakban 1.0743 milliárd euróból gazdálkodik. A keretösszeget jelen költségvetési időszakban kiegészíti a Next Generation EU Eszköze, amely a koronavírus-járványt követő helyreállításban nyújt támogatást a tagállamoknak. Ez az összeg azért jelentős, mert a korábbi költségvetési időszakokban ekkora költségvetésre még nem volt precedens.

Az elmúlt évek tapasztalatai arra mutattak rá, hogy a közös költségvetés megerősítésére és rugalmasabbá tételére van szükség. Olyan előre nem látható kihívások jelentek meg mint a 2008-2009-es nemzetközi pénzügyi és világgazdasági válság, 2015 után a menekült- és migrációs válság, 2020-at követően a COVID-19 járvány, 2022-től pedig az orosz-ukrán háború és annak következményei.

Az Unió közös költségvetésének vizsgálata azért aktuális, mivel az Európai Bizottság 2025 nyarán hozza nyilvánosságra a 2028-2034-es időszakra szóló javaslatcsomagját. Az Európai Bizottság 2025. februári közleményében (COM(2025) 46 final) egyszerűbb, célzottabb és nagyobb hatást kifejtő uniós költségvetést vázolt fel.

Az előadás célja jelen költségvetési időszak azon kihívásainak vizsgálata, amelyek befolyást gyakorolhatnak a 2027-et követő költségvetési időszak tervezésére.

6.2. panel: Európai Unió: állandóság és átrendeződés II.

(K11 terem, péntek 10:45-12:15)

Panelvezető: Holányi Ákos (HUN-REN TK; NKE)

Bíró-Nagy András (HUN-REN TK): Az euroszkepticizmus mozgatórugói Magyarországon

Az Orbán-kormány és az uniós intézmények közötti tartós összeütközések miatt Magyarország az utóbbi években a nemzetközi figyelem középpontjába került, és a kormányzat EU-val szembeni viselkedésének jellemzésére az „euroszeptikus” szó természetessé vált. A tanulmányban bemutatjuk, hogy mennyire elterjedt az euroszeptikus a magyar társadalomban, és hogyan jelenik meg a választók tudatában két évtized uniós tagság után. Az euroszeptikus új mérőszámát dolgoztuk ki, amely a jelenség érzelmi, viselkedési és kognitív dimenzióit méri. Tanulmányunkban nemcsak az EU-val kapcsolatos negatív érzések és gondolatok elterjedtségét, hanem az euroszeptikus egyéni szinten megjelenő okait is feltárjuk. A válaszadóknak olyan tulajdonságait is felmértük, amelyek a nemzetközi szakirodalom alapján összefüggésben állhatnak az EU-s attitűdökkel. Ezeknek a magyarázó változóknak az általunk kidolgozott euroszeptikus-indexre, valamint a kilépéspártiságra gyakorolt hatását többváltozós statisztikai elemzésekkel vizsgáltuk. Kiemelten foglalkozunk az utóbbi években előtérbe került gazdasági euroszeptikus magyar társadalomra gyakorolt hatásával.

Benedek István (HUN-REN TK; ELTE ÁJK), Sebestyén Annamária (HUN-REN TK): Euroambivalens és Ekvivokális Euroszeptikusizmus: A stratégiai kétértelműség diadala a 2024-es magyarországi európai parlamenti választásokon

A tanulmány az euroszeptikus hazai megnyilvánulási formáit vizsgálja a 2024-es magyarországi európai parlamenti választások tükrében három olyan politikai szereplő – a populista Fidesz, a radikális jobboldali Mi Hazánk Mozgalom, valamint az újonnan alakult Tisza Párt – politikai diskurzusaira összpontosítva, amelyek eltérő mértékben és módon ugyan, de mind megjelenítenek valamilyen euroszeptikus álláspontot. A kutatás kvalitatív összehasonlító esettanulmány-módszert alkalmazva elemzi a pártok választási programjait, vezető politikusaik 2022 februárja és 2024 decembere között elhangzott beszédeit, kiáltványait, kampánykommunikációját és egyéb nyilvános megnyilvánulásait. Az eredmények azt mutatják, hogy mindhárom párt – a túlnyomórészt EU-párti közvélemény ellenére – a taktikai euroszeptikus különféle formáit képviseltek a vizsgált időszakban, amely stratégia választási szempontból kifizetődőnek bizonyult: a három párt együtt 19 mandátumot szerzett meg a 21 magyar EP-képviselői helyből, a szavazatok több mint 80%-át begyűjtve. A politikai piac ezen keresleti és kínálati oldala között húzódó feszültség hátterében az elemzés két, elitstratégiai szinten értelmezhető dinamikus megközelítést azonosít: egyfelől az ún. ekvivokális euroszeptikus stratégiát (Fidesz, Mi Hazánk), amely az európai integrációval kapcsolatban fogalmaz meg jelentős kritikát anélkül, hogy az EU-ból való kilépést nyíltan szorgalmazná; másfelől az euroambivalens euroszeptikus stratégiát (Tisza Párt), amely egyes uniós intézmények működésére és szakpolitikákra vonatkozóan fejez ki mérsékelt kritikát, miközben az EU-tagság fenntartása mellett foglal állást, és kerüli az euroszeptikus címkézést. Míg az előbbi az ún. puha és kemény euroszeptikus között, addig az utóbbi a puha

euroszkeptikusok és az EU-párti választók között egyensúlyoz. A tanulmány ezáltal fogalmi újítást kínál az euroszkepticizmus összehasonlító vizsgálatához, és közelebb visz annak mélyebb megértéséhez, miként formálja a nemzeti politikai kontextus a pártok európai integrációhoz való viszonyát.

Balogh Bence Balázs (ELTE ÁJK): AfD és az euroszkepticizmus

Az Alternative für Deutschland (AfD) az euroszkepticizmus és a jobboldali populizmus németországi térnyerésének összefonódását mutatja be. A 2013-ban alapított AfD kezdetben inkább az euró ellenzésére összpontosított, későbbi választások során váltott ez az euroszkepticizmus át politikai dimenzióra is. A párt euroszkeptikus álláspontja jelentős választási sikert katalizált, különösen az euróövezeti válság és az azt követő 2015-ös migránsáradat idején, mivel hatékonyan szintetizálta ezeket a gazdasági és társadalmi aggodalmakat egy egységes és erős politikai platformba, amely a német lakosság jelentős részével rezonált.

Az AfD euroszkepticizmusa abban a kritikában gyökerezik, sok más euroszkeptikus párthoz hasonlóan, hogy az Európai Unió (EU) aláássa a nemzeti szuverenitást és a német érdekeket, ami nem csak a szélsőjobboldali politikával, hanem a globalizáció és a bevándorlás által jelentett veszélyekkel küzdő szavazókkal is rokonszenves. Ez az AfD-t egy szélesebb európai jelenség élére pozicionálja, ahol különböző jobboldali populisták jelentek meg válaszul hasonló érzelmekre szerte a kontinensen. A párt ideológiai fejlődése magában foglalja az erős bevándorlásellenes retorikát, ami az euroszkepticizmus stratégiai szövetségét jelenti a nacionalista és nacionalista diskurzussal.

Továbbá az AfD által képviselt növekvő euroszkepticizmus mélyreható hatással volt a német pártpolitika dinamikájára, ami az európai integrációval kapcsolatos mainstream pártállások átértékeléséhez vezetett. Ez az elmozdulás megkérdőjelezi a hagyományos pártok körében régóta fennálló Európa-párti konszenzust, amit az AfD választási győzelmének fényében az EU-val kapcsolatos kérdésekkel kapcsolatos egyre óvatosabb pozíciók is. Az AfD-nek az euroszkeptikus befolyása potenciálisan átforgalmazhatja a Németország Unión belüli szerepét és az európai integráció jövőbeli irányáról szóló vitákat.

Jelen előadás célja, hogy összevesse a 2013-as Német Szövetségi választásokon először elinduló AfD retorikáját, az idén februárban tartott Szövetségi választási kampányban tett kijelentésekkel, ami az Unió felé irányult a párt részéről. Ehhez mérten a két kampányban elhangzott beszédeken, diskurzus elemzést alkalmazva, fogom rekonstruálni a német AfD euroszkepticizmusának alakulását, és megvizsgálni, hogy mik a legfőbb elemei a párt euroszkepticizmusának, és hogyan változott az a kezdetektől napjainkig.

Soós Eszter Petronella (Milton Friedman Egyetem): Számára fenntartott területek? A macroni politika európai és nemzetközi mozgásterét a 2024-es előrehozott választás után

Emmanuel Macron francia elnök a 2024-es európai parlamenti választás estéjén feloszlatta a Nemzetgyűlést és két év után előrehozott választást írt ki. Az eredmény egy, a korábbinál is kisebb „elnöki kisebbség”, tágabb értelemben pedig egy háromosztatú, abszolút többség nélküli parlamenti alsóház. Ez több következménnyel is jár. Belpolitikai téren nehezebben kormányozhatóvá vált Franciaország, amit a kisebbségi Barnier-kormány gyors megbukása és a szintén kisebbségi Bayrou-kormány hivatalba lépése is illusztrál. A francia elnök a fentiek

következményeképpen nemcsak politikailag (politics téren) gyengült, de intézményesen is visszább szorult az ún. “számára fenntartok területek” közé, azaz csökkent a belpolitikai policy-folyamatokra gyakorolt befolyása is. A kortárs nemzetközi (s különösen a Donald Trump amerikai elnök 2025 januári hivatalba lépése utáni) események azonban éppen ezeket a “számára fenntartott területeket” (külpolitika, védelempolitika) értékelik fel a francia politikában is. Ez Emmanuel Macron számára mozgástér-bővítő dolog is lehet. A belpolitika azonban még így is korlátozhatja a mozgásteret, ideértve a költségvetés és az államháztartás helyzetét, a nyugdíjreform reformjára irányú kezdeményezéseket, illetve a védelempolitikára szánt összegek előteremthetőségének a kérdését is. Összefoglalva: az előadás arra keresi a választ, hogy a külpolitikai-védelempolitikai fókuszú gaulle-ista intézményes konstrukció ebben a speciális belpolitikai helyzetben mekkora mozgásteret biztosít a francia elnöknek a kül- és biztonságpolitikában, valamint az európai politikában?

7. SEKCIÓ: KÖZPOLITIKA ÉS KORMÁNYZÁS A GLOBÁLIS ÉS A MAGYARORSZÁGI POLITIKAI SZEREPLŐK POZÍCIÓJÁNAK ÁTRENDEZŐDÉSE IDEJÉN

Szekcióvezetők:

Bartha Attila (HUN-REN TK, BCE) és Zsuráfszky Márton (BCE)

7.1. panel: Közpolitikai válságkezelés és a politikai képviselet változó megközelítései
(SZI tárgyaló csütörtök 12:30-14:00)

Nováky Mónika (NKE): Kihívások a katasztrófák elleni védekezés és a környezetvédelem tükrében

A biztonság aspektusai szorosan kapcsolódnak a gazdasági, társadalmi, politikai és környezeti biztonsághoz. A környezeti védelme a biztonság megteremtésének egyik eleme, amely nemcsak a biztosítja a társadalmi jólétet, hanem megteremti a gazdasági stabilitás feltételeit is. Az elmúlt időszakban felgyorsult az éghajlatváltozás és annak negatív hatásai súlyosan veszélyeztetik biztonságunkat. Ezért a katasztrófák elleni globális és még hatékonyabb fellépés egyre sürgetőbbé vált.

Teknős László (NKE): Az orosz–ukrán konfliktus hatásaira adott magyarországi fiskális és monetáris politikai, igazgatási válaszok elemzése, értékelése

2022. február 24-e tartó orosz-ukrán fegyveres konfliktusnak számos direkt és indirekt következménye lett. A rövid és hosszú távú gazdasági kihatások mellett számos társadalmi, geopolitika hatás is jelentkezett, melyek hatottak és hatnak a szomszédos országok gazdaságára, Európa kereskedelmére, a globális piacra. az Európai Unió többlépcsős ütemben szankciókat vezetett be Oroszország ellen, mely - többek között - az energia és klímapolitikában felgyorsult döntéshozói akaratot generált, továbbá több ország közigazgatási, védelmi és gazdasági érdekeltségét, kapcsolati rendszerét, addigi meggyőződését reformálta meg és át. A szigorú fellépés részeként az export-import tilalmak, személyek korlátozása, több fizetési rendszerből való kitiltás, az embargók, vállalat kivonulások stb. mind befolyásolták az orosz piacot. Az orosz-ukrán konfliktus hatásaiból adódó gazdasági hatások és válaszok egyrészt a szankciós intézkedésből adódtak, továbbá a gazdaság és a piac átrendeződéséből, a vonatkozó humanitárius segítségnyújtás – lásd menekültválság – finanszírozásából, a különböző EU-s védelmi támogatásokból jelentkeztek.

Jelen előadás célja, hogy bemutassa az orosz-ukrán konfliktus gazdasági hatásait, a szankciósrendszerek piaci következményeit, a munkanélküliségre, turizmusra, mezőgazdaságra, energiabiztonságra (energiaárakra, piacra, ellátási láncra), fiskális (költségvetési) és monetáris politikára gyakorolt hatásokat. Ismertesse válaszreakcióként, a monetáris és fiskális eszközökkel történő gazdasági stabilizáló folyamatok lépéseit, a gazdasági növekedést befolyásoló okokat, az egyes gazdaságvédelmi módszerek alkalmazhatóságát, a közgazdaságtanban jelentkező újfajta elméleti és gyakorlati eszközöket.

A szerző kiemelt figyelmet fordít Magyarország gazdaságára gyakorolt hatások elemzésére, a kereskedelmi, pénzügyi (kamatok, hitelezés, beruházás), országkockázati (forintárfolyam, hozamok), egyéb ágazatok termelési-ellátási láncbeli jellemzésére, az alkalmazott fiskális és monetáris politikai lehetőségek értékelésére, a szolidaritási tevékenység általános jellemzőire, annak gazdasági kapcsolódási pontjainak vizsgálatára, a magyar kormány által nyújtott

segítségnyújtás bemutatására és a segélyprogramok ismertetésére, a Magyar Nemzeti Bank intézkedéseire, a magyar közgazdászok diskurzusaira, javasolt intézkedéscsomagok (köz)igazgatási, gazdasági, társadalmi szempontú elemzésére.

M. Balázs Ágnes (NKE): A nemzetiségekre tartozik? – A nemzetiségi ügyek körének meghatározhatósága

A nemzetiségek speciális országgyűlési képviselte Magyarországon 2014 óta megvalósul, és ez a kérdéskör mára széles körben kutatott. Sőt, ennél egy lépéssel tovább menve már a nem nemzetiségiként megválasztott, nemzetiségi háttérű képviselőkről is tudhatunk egyet s mást. A nemzetiségek speciális képviselte úgy valósul meg, hogy a nemzetiségiként regisztrált választópolgárok pártlista helyett nemzetiségi listára szavazhatnak. Ha a listára adott szavazatok elérnek egy kedvezményes kvótát, akkor egy kedvezményes mandátum kerül kiosztásra az adott listán. Ennek hiányában csak egy képviselőknél jóval szűkebb jogosítványokkal rendelkező szószóló képviseli az adott nemzetiséget a parlamentben. Ez többek között azt is jelenti, hogy csak a Házbizottság által nemzetiségi napirendi ponttá nyilvánított kérdéskörökben szólalhatnak fel, illetve rendkívüli ügyben a napirendi pontok tárgyalását követően is felszólalhatnak. Meghatározott személyi körhöz pedig a feladatkörükbe tartozó, a nemzetiségek érdekeit, jogait érintő ügyben intézhetnek kérdést. Az országgyűlési törvény azt is mondja, hogy a nemzetiségi szószólók tevékenységüket a köz és az adott nemzetiség érdekében végzik. Mindezek kapcsán egy máig nem tisztázott fontos elméleti, módszertani és egyben gyakorlati kérdés, hogy mit tekinthetünk nemzetiségi ügynek, hogyan határozhatjuk meg azok körét. Elegendő a Házbizottság által nemzetiségi napirendi ponttá nyilvánított kérdésekkel foglalkozni? Mennyire képviselik a nemzetiségi szószólók és nemzetiségi háttérű képviselők a nemzetiség vagy a köz érdekeit és mennyire magánérdekeket? Az adott nemzetiség tagjainak ügyeit, esetleg a nemzetiségi elit vagy a nemzetiségen belüli csoportok ügyeit tematizálják? A magyarországi nemzetiségek és az anyaország ügyei egyaránt megjelennek tevékenységükben? Létezhetnek olyan nemzetiségi ügyek, amelyeket első ránézésre nem tekintenénk annak? Jelen előadás mindezen kérdésekre választ keresve kíván közelebb kerülni egy, a nemzetiségi ügyek körének pontosabb beazonosítását lehetővé tevő módszertan kialakításához.

Molnár Csaba (HUN-REN TK; BCE): A parlamenti ellenzék aktivitása a visegrádi országokban

A politikai döntéshozatal vizsgálata kapcsán rendszerint viszonylag kis figyelem az ellenzék kezdeményezéseire. Ez részben nem is meglepő: jellemzően nem kerülnek elfogadásra törvényjavaslataik, illetve a legtöbbször nem rendelkeznek olyan erőforrásokkal, melyek lehetővé tennék számukra a kormányzati döntéshozatal megakasztását. Ennek ellenére azt tapasztalhatjuk, hogy minden kudarc ellenére eltérő aktivitással, de megkísérelnek többek közt törvényjavaslatok megszövegezésével és benyújtásával bekapcsolódni a döntéshozatal folyamatába. Ennek az aktivitásnak a mértéke páronként és időszakonként ugyanakkor jelentős változatosságot mutat. Az előadás során ennek a változatosságnak a fő mozgatórugóit és okait tekintjük át a Visegrádi Négyek példáján keresztül.

Oláh Márton Richárd (ELTE ÁJK): Mennyire hatékony a hallgatói érdekképviselés?

Gondolatébresztő a hallgatói önkormányzatok, mozgalmak és hallgatói ügyekkel foglalkozó aktorok közpolitikára gyakorolt hatásáról

A hallgatói mozgalmak és a hallgatói önkormányzatok fejlődése mintegy kémiai egyensúlyként van jelen a rendszerváltozás utáni Magyarországon: hol az egyik, hol a másik bír nagyobb (bár összességében mégis csekély) befolyással a politika – különösen a felsőoktatás – alakulására. Jelen előadás arra keresi a választ, hogy melyik diákokat tömörítő érdekképviselői szerv működik hatékonyabban. Kutatásom során aszerint fogom mérni a hatékonyságot, hogy melyik hallgatói érdekképviselői szerv javaslata, követelése, programpontja öltött jogszabályi vagy törvényi alakot. Az általam azonosított és vizsgálni kívánt hallgatói érdekképviselői szervezetek (közpolitikai vállalkozók) pedig az alábbiak:

- Hallgatói Önkormányzatok Országos Konferenciája (HÖÖK): A hallgatói önkormányzatokat országosan összefogó érdekképviselői csúcsszerv (bottom up intézmény)
- Hallgatói mozgalmak: Hallgatói Szakszervezet, illetve egyéb „single issue” mozgalmak (bottom up single issue mozgalmak)
- Fiatalokért felelős helyettes államtitkár (top down „intézmény”)
- „Szürke zóna”: pártok ifjúági tagozatai, ifjúsági szervezetek, egyéni lobbik

A kutatás során tehát arra fogom keresni a választ, hogy az általam azonosított hallgatói érdekképviselői foglalkozó közpolitikai aktorok (közpolitikai vállalkozók), hogyan (milyen arányban) hatnak a felsőoktatás közpolitikai folyamatára.

A kutatás komplexitását természetesen nem lehet pusztán csak az érdekképviselői aktorok jogszabályokra való (rá)hatásával leírni, éppen ezért vizsgálni szeretném a média napirendjét is. Vajon mely felsőoktatási ügyek uralták a média napirendjét? Mely hallgatói érdekképviselői aktor által lettek felkarolva ezek az ügyek? Az egyes ügyek média-napirendre való felkerülése ugyanis nem lehet elhanyagolható tényező a fent említett 3+1 közpolitikai vállalkozó esetében. Az előadás során így a hatékonyság képlet az alábbi elemekből tevődik össze: jogi hatás + felkarolt ügyek médiafigyelme.

7.2. panel: Public policy in crisis contexts I.

(SZI tárgyaló csütörtök 14:15-15:45)

Dancsi Katalin (Károli Gáspár Református Egyetem): How to avoid a refugee crisis in Hungary? A benevolent cooperation between migration industry actors for Ukrainian refugees in 2022

On 24 February 2022, a flood of refugees began to cross the western borders of Ukraine, immediately causing an unprecedented humanitarian crisis in Hungary. This study examines the actions of the most responsive actors who played a key role in managing the humanitarian crisis on the Ukrainian-Hungarian border between February and May 2022. On the Hungarian side of the border, a large number of different types of actors helped Ukrainian arrivals in the first, most intense phase of the crisis, including family members, friends, local residents, brokers, liaison officers, aid agencies, church volunteers, crisis workers, health care providers, drivers, employers, NGOs, local and central public administration staff. I use the theoretical concept of the 'migration industry' to typify this heterogeneous group and to understand the effectiveness of their cooperative actions.

Social science originally explained the presence of irregular migrants and undocumented residents by the constant market demand for cheap labour in industrialised countries. In this approach, the actors of the migration industry play a key role, as they enable irregular migrants to enter the labour market undocumented and against the will of the authorities. Accordingly, these actors are the responsible ones for maintaining irregular migration. This case study presents a new interpretation of the concept: by pursuing their own interests, typical and autonomous actors of the migration industry have contributed to the rapid resolution of a humanitarian crisis and the related social tensions in Hungary in the spring of 2022, rather than creating and maintaining them.

The data source of the research are the interviews with the representatives of the aid organisations that operate the aid points at the border crossings between Ukraine and Hungary.

Gajduschek György (HUN-REN TK; BCE), Molnár Gábor Tamás (BCE): The role of trust in achieving voluntary compliance for robust crisis governance. The case of COVID-19 mask mandates in Hungary

Achieving robust governance in turbulent times requires policymakers to understand what drives citizens to cooperate in achieving common goals (the problem of policy compliance). This hypothesis-testing explanatory study seeks to contribute to our knowledge on the factors of policy compliance in crisis situations through a case study of mask mandates during the COVID-19 crisis by answering the question ‘What factors explain citizens’ compliance with general mask mandates during the third wave of the COVID-19 crisis in Hungary?’.

Policy responses to the COVID-19 pandemic offered a fertile testing ground for the puzzle of policy compliance, with various contributions highlighting different drivers of cooperation such as individual psychological traits, sanctions against non-compliance, social norms, legal legitimacy, trust in society, trust in political institutions, and the ways in which citizens perceive problems and policy responses. The existing literature’s two main limitations are that most studies focus on a few of the above factors, while they are based on either self-reported (biased) measures of individual compliance, or on observed group compliance (not allowing for individual level controls).

Our study combines a measure of observed compliance with an individual-level survey, allowing for the combination of a more reliable (observed) measure of compliance with a broad array of (individual-level) explanatory factors. We surveyed 519 citizens from six Hungarian cities who were observed to wear or not masks in public during the period of April-May 2021, when a general mask mandate was in effect. We applied multiple logistic regression and linear regression to test our hypotheses on the drivers of compliance.

Our main theoretical contribution is extending the slippery slope theoretical framework of policy compliance with elements specific to crises, such as citizens’ perception of the crisis situation and their trust in governments’ handling of crises. This allows us to distinguish generalized forms of trust from specifically trusting governments’ policy responses. Theories of enforced compliance did not explain observed mask-wearing behaviour, while the most significant drivers of compliance turned out to be crisis-specific aspects of voluntary compliance: the perception of the situation and of the policy response itself. This points to the importance of issue framing and information provision by governments to achieve voluntary compliance over that of incentivizing enforced compliance.

We propose an explanation for the surprisingly diverse effects of trust on policy compliance: while generalized trust has a weak positive effect, trust in the government and its effectiveness in handling the pandemic negatively affect compliance with mask mandates. According to our theory, this might be the effect of the multivocality applied by the Hungarian government, which, on some forums, downplayed the severity of the pandemic and the importance of mask-wearing in containing the pandemic. While this seemingly contrasts with introducing a general mask mandate, it is in line with populist governance strategies identified during the pandemic, which prioritize political robustness to the detriment of robust policy implementation.

Pokorny Zsanett (HUN-REN TK): Defense or Opportunity? The Prime Minister's Communication Strategies in Times of Crisis

After 2010, the government faced three major policy crises: the migration crisis in 2015, the COVID-19 pandemic in 2020, and the global energy crisis in 2022. Although these crises affected different policy areas, they shared a common feature: they quickly took a dominant role in government communication. However, as each of them emerged independently of Fidesz–KDNP's political intentions, they initially forced the governing parties into a defensive position. This situation required both effective crisis management and the development of a new communication strategy. Thus, in times of crisis, the government had a dual objective: on the one hand, to convince the public of the success of its crisis management efforts; on the other hand, to frame the policy issues highlighted by the crisis within its own political narrative. While crises direct policymakers' attention to specific policy fields, they can also provide an opportunity to shape public discourse, even from a defensive position. This study examines this hypothesis by analyzing the Prime Minister's speeches between 2015 and 2022. As the head of government, the Prime Minister focuses only on the most important policy and political issues, which allows for the identification of common elements and key differences in Fidesz–KDNP's crisis communication strategies. The analysis is based on the databases of the Hungarian Comparative Agendas Project. It examines different types of prime ministerial speeches, including parliamentary statements, public appearances, and interviews from Kossuth Radio's „Good Morning, Hungary!”. The initial expectation is that the Prime Minister's crisis communication follows a dual strategy. It focuses on presenting crisis management efforts and justifying the most important policy decisions (policy goal), while also emphasizing the role of international actors – particularly the European Union – in the crisis and underscoring the protection of national interests (political goal).

Sabina Schnell (BCE), Yixin Liu (Northern Arizona University), Tina Nabatchi (Syracuse University): Liberty or science? Public values, ideology, and willingness to comply with COVID vaccine guidance in the US

The COVID pandemic highlighted the importance of public values for citizen compliance with public policies and guidelines, especially for highly politically polarized issues. Debates around COVID vaccination have centered heavily on public values such as individual freedom, the common good, and deference to science. Yet, few studies have investigated systematically the different channels through which an individuals' public values influence willingness to comply with vaccine guidelines and how those values relate to ideology/political orientation. To close this gap, this study develops a theoretical model and tests it using Structural Equation Modeling

with survey data collected in the US in early 2022. We find that individuals who prioritize science and safety are slightly more willing to comply with vaccine guidance, while those who prioritize individual liberty are slightly less willing to comply. However, only belief in the importance of science for decision-making is related to attitudes towards health authorities. While values also mediate the relationship of ideology to willingness to comply, ideology has a much stronger effect on compliance through its information effects, i.e., by influencing who people listen to and how they perceive public health agencies.

Zsuráfszky Márton (BCE): The “tragedy of the public services” – An exploratory analysis of the incentives for rulers to provide functioning public services

This research investigates the incentives for rulers to provide functioning public services through the lens of rational choice institutionalism. Public goods such as healthcare, education, and infrastructure are essential for societal well-being, yet their provision often depends on the strategic calculations of political actors. Drawing on Acemoglu’s (2005) insights, the study conceptualises the relationship between rulers and society as a game-theoretic interaction in which rulers weigh the benefits of public service provision against the risks of societal backlash or loss of power. Institutions structure this strategic environment by shaping the payoffs and constraints faced by rulers, particularly through mechanisms that enhance the credibility of societal threats. The proposed model captures the core trade-offs rulers face between self-interest and public welfare, highlighting how institutional arrangements can incentivise rulers to act in the collective interest. By applying rational choice theory in a formalised game-theoretic framework, this research contributes to the literature on governance, accountability, and the political economy of public goods.

7.3. panel: Authoritarianism, civil society and resilience in governance

(SZI tárgyaló csütörtök 16:00-17:30)

Ádám Zoltán (HUN-REN TK): Mechanisms of democratic backsliding in Hungarian higher education and beyond: A story of seven institutional procedures

In the past 15 years, Hungary has gained international prominence as a case of democratic backsliding and the rise of popularly legitimized autocracy. Arguably, the transformation of higher education has played an instrumental role in the process of autocratization. The Hungarian higher education system has become characterized by a unique system of governance in which, on one hand, governing bodies of universities – the boards of so-called public interest trusts – have gained considerable independence from the government. On the other one, universities have become subordinated to these boards that can exercise control over academic operations to a formerly unprecedented extent. As a result, whereas institutional autonomy of formerly public universities appears to have increased vis-à-vis the state, academic autonomy as a functional characteristic of universities has been practically eliminated. In this paper, I give a personal account of this transformation: a story of seven institutional procedures in which I have been engaged since 2022 so that I could express dissent to the policies of Corvinus University of Budapest, where I was employed in 2016-2023. These are three lawsuits, three ethical procedures and one so-called irregularity procedure. All these procedures

were institutionalized debates on strategic choices that the university management made. Documenting how university management, the public trust board in charge with Corvinus, and the public within and outside Corvinus have been reacting to these procedures, I hope to shed light on the mechanisms of democratic backsliding in Hungarian higher education and beyond.

Czene-Joó Máté (ELTE ÁJK): Resilience Scholarship Meets Polycentric Governance: Identifying the Link Between the Concept of Polycentricity and Regional Resilience

The concept of resilience has increasingly been pushed to the forefront in academic debates about how socio-ecological systems weather the storms of our increasingly interconnected world. Polycentricity, characterized by multiple centers of decision-making at different levels, is a central concept of regional studies, urban planning and sustainability science. While both resilience scholarship and polycentric governance have long emerged as frameworks for addressing complex challenges, their intersections remain largely underexplored. I attempt to bridge this gap by revisiting the debate around the advantages and effectiveness of polycentric and monocentric systems, and then drawing connections between polycentric arrangements and well-established components of resilience, while also identifying possible constraints. Based on theoretical insights and lessons learned from case studies among NUTS2 regions of Europe, I argue that polycentric systems support resilience primarily through enabling adaptive capacity, redundancy and cross-scale coordination. By integrating resilience scholarship with polycentric governance theory, my research advances a more nuanced understanding of how decentralized, multi-level systems can enhance the robustness and adaptability of regions.

Ila-Horváth Gergely (BCE): Between Repression and Collaboration: How CSOs Adapt in Hybrid Regimes

Over the past decade, the global decline of democracy has accelerated, with hybrid and illiberal regimes increasingly curbing civic freedoms and reshaping governance structures. Civil society organizations (CSOs) operating under such conditions face mounting constraints, including funding restrictions, legal barriers, and direct state-led campaigns aimed at marginalizing dissent. However, beyond outright repression, these regimes also create selective opportunities for collaboration, leading CSOs to adopt varied strategies that range from resistance to co-optation, as well as more nuanced forms of adaptation. This research examines how CSOs in Central and Eastern Europe (CEE) navigate these pressures, with particular attention to emerging pockets of cooperation and collaborative governance under illiberal rule.

By refining Stefan Toepler's typology of CSOs and integrating it into governance frameworks that range from étatist to interactive models, the study maps the strategic choices available to organizations. While some CSOs continue to function as watchdogs or mobilizers, others have adjusted by reframing their activities, depoliticizing their agendas, or engaging in selective collaboration with state institutions to preserve influence. Through macro-level data on legal frameworks, consultation mechanisms, and participatory opportunities, this research highlights the conditions under which CSOs can still carve out spaces for influence. Hungary, as a paradigmatic case of illiberal governance within the European Union, serves as a focal point for exploring how legal constraints, shifting power dynamics, and government-driven narratives shape these adaptation strategies.

By identifying patterns of adaptation and resilience, this study offers insights into how CSOs

negotiate institutional hostility, sustain civic engagement, and, in some cases, establish new forms of participation within constrained political environments.

Hajnal Áron (BCE; HUN-REN TK), Hajnal György (BCE; HUN-REN TK): **The anatomy of authoritarianism: A conceptual framework and taxonomy of authoritarian government practices (AGPs) with empirical applications from Central and Eastern Europe**

Authoritarianism is on the rise globally, often advancing gradually and subtly under democratically elected leaders who seek to maintain a democratic façade. This challenges dominant structuralist theories of (de-)democratization, which tend to focus on legal-institutional changes at the country level. Additionally, existing theoretical frameworks and empirical strategies struggle to capture anti-democratic dynamics within democracies. To address these limitations, we propose shifting the unit of analysis to the meso, “practice” level and introduce the concept of authoritarian governance practices (AGPs), defined as purposive practices aimed at extending and entrenching the power holders’ authority by sabotaging their accountability. Based on an effort to conceptualize and operationalize AGPs and relying on explorative empirical work focusing on the Czech Republic, Hungary, Poland, and Slovakia from 2017 to 2022, we constructed mutually exclusive and jointly exhaustive taxonomy of AGPs with 12 AGP types and conducted an illustrative empirical analysis of AGPs in the four countries. The conceptual apparatus and taxonomy enable the identification of empirical instances of AGPs unambiguously, which, along with the taxonomy, allows for systematic comparative work about the phenomenon.

7.4. panel: Public policy in crisis contexts II.

(SZI tárgyaló, péntek 9:00-10:30)

Bartha Attila (HUN-REN TK; BCE), Molnár Gábor Tamás (BCE), Takács Judit (HUN-REN TK): **Still main breadwinners but secondary parents? Parenthood norms and policies shaping attitudes about involved fatherhood in European post-socialist societies**

Contemporary Western norms of fatherhood emphasise men’s involvement in parenting, providing both emotional and practical childcare as well as financial support. As involved fatherhood requires a lot of time spent with children, without better social policy support this tends to conflict with the traditional breadwinner role of fathers. This is particularly true in the post-socialist societies of Europe, where for men long working hours were and remain a functional part of family life.

This study compares the individual childcare and work attitudes of fathers in European post-socialist societies in the context of wider social norms. The main research ambition is to disentangle the specific macro-level contextual factors and social policies that shape attitudes towards fatherhood at the individual level. We perform multilevel regression analyses combining individual responses to childcare and work attitudes questions of the European Social Survey (ESS) rounds 9 and 11 with Eurofound’s European Quality of Life Survey (EQLS) as well as time use and gender equality data provided by the European Institute for Gender Equality (EIGE). Our findings suggest that in addition to the large number of average working hours, broader gender equality norms and policies also play a crucial role in shaping

attitudes towards involved fatherhood in European post-socialist societies.

Gajdusчек György (HUN-REN TK; BCE): Four major critical arguments about three major policy process theories – a view from the periphery

Originally, the policy cycle model served as both a descriptive and prescriptive framework for understanding policy-making. However, scholars and practitioners of public policy soon recognized the discrepancy between this idealized model and the complexities of real-world policy processes. Initially, research in the 1960s began to explore specific aspects of this divergence, followed by the emergence of mid-range theories in the 1970s, such as implementation theory. By the 1980s, more comprehensive macro-level theories were developed to better capture the policy process in its full complexity. Some of these drew upon broader theoretical approaches—for example, the Institutional Analysis and Development (IAD) Framework and the discursive-interpretative approach—both of which are widely used to analyze policy dynamics.

Among the most influential theories specifically designed to explain policy processes are: the Punctuated Equilibrium Framework by Baumgartner and Jones (1991), the Advocacy Coalition Framework by Sabatier and Jenkins-Smith (1993), and the Multiple Streams Framework by Kingdon (2014). Originating in the United States, these theories have become foundational components of public policy curricula in universities worldwide, including in Hungary and other post-communist countries.

Drawing on experience teaching these theories to students from post-communist states, as well as from African and East Asian contexts, the author consistently encounters a sense of theoretical inadequacy. These frameworks often fall short in capturing the socio-political realities of countries located on the periphery or semi-periphery—terms borrowed from Wallerstein’s world-systems theory. This paper seeks to identify and critically examine the shared assumptions and structural elements within these otherwise distinct policy theories that contribute to their limited applicability in non-Western contexts. It is argued that several core aspects—common across these frameworks—are ill-suited to describing policy-making in peripheral settings. Furthermore, considering recent political shifts even within core countries such as the United States, insights drawn from peripheral contexts may now hold increasing relevance for understanding policy dynamics in the centre as well.

Kopasz Marianna (HUN-REN TK), Herke Boglárka (HUN-REN TK), Balogh Karolina (HUN-REN TK): The factors influencing school teachers’ recognition and reporting of children at risk: Results from a vignette study

Teachers and other school professionals play an important role in detecting and reporting child maltreatment. In Hungary, like in many other countries, schools are the main source of reporting children at risk. Research data suggest that schools not only make the most reports but also fail to report the most cases. Thus, investigating the reporting behaviour of school professionals is of key importance. Given this, it is surprising that relatively little academic attention has been paid to this issue.

The purpose of the current research is to identify the factors that influence teachers’ recognition and reporting of children at risk. To achieve this goal, we conducted a survey of 270 primary school teachers in Hungary in the spring of 2024. Participants in the study were presented with

four randomly assigned hypothetical situations (vignettes), and then asked to indicate the likelihood of the child being at risk and whether or not they would report the case. Four variables were manipulated in the vignettes: the type of case (e.g. exposure to domestic violence, neglect, emotional abuse, peer bullying), family ethnicity (Roma or not), income status, and parental cooperation.

The assumption was that the recognition and reporting of a child at risk is influenced by a series of case factors, teacher factors, and organisational factors. In line with the previous research findings, our results show that the recognition and reporting of a child at risk are mainly influenced by case characteristics.

For the analysis, we used multilevel ordinal models, with the dependent variables being the recognition and reporting of the child's at risk status. One main finding of the study is that school teachers are least likely to recognize and report emotional abuse. Another important result is that the ethnicity of the child involved in the case matters: teachers are more likely to recognize and respond to cases when the child is Roma. The study draws attention to the need to sensitize teachers and raise awareness of child protection.

Isaiah Nyambariga Ndege (BCE): Cracking the Code: Why Asset Declaration Policies Succeed or Fail in Sub-Saharan Africa – Insights from Kenya and Rwanda

Asset Declaration Policies (ADPs) have been widely institutionalized as anti-corruption mechanisms to enhance transparency and accountability in the public sector. While existing scholarship acknowledges a link between ADP implementation and corruption control, there remains a critical lacuna in understanding the factors mediating their differential effectiveness across similar governance contexts. This study addresses this gap by conducting a comparative analysis of Kenya and Rwanda, two countries that share structural and institutional parallels yet exhibit markedly divergent ADP outcomes. Applying a Most Similar Systems Design (MSSD), the study demonstrates that Rwanda's relative success is underpinned by a well-structured policy design, stringent enforcement mechanisms, and strong socio-political support. In contrast, Kenya's ADP implementation is hindered by weak institutional oversight, political interference, and limited civic engagement. By integrating theoretical insights with empirical analysis, this study advances scholarly discourse on institutional anti-corruption frameworks, illustrating that ADP effectiveness is contingent not only on legal mandates but also on broader political and societal conditions. The findings offer critical implications for governance reforms in Sub-Saharan Africa, providing nuanced recommendations for strengthening ADP frameworks and enhancing institutional accountability.

8. SZEKCIÓ: IN THE SHADOW OF ALGORITHMS: POLITICAL SCIENCE IN THE AGE OF AI

Section chairs:

Ring Orsolya (HUN-REN TK, ELTE BTK) és Kiss Rebeka (HUN-REN TK)

8.1. panel: In the Shadow of Algorithms: Political Science in the Age of AI

(SZI tárgyaló, péntek 10:45-12:15)

Tardi Roland (Mathias Corvinus Collegium; BCE): Deepfake as a new tool for political persuasion: a political psychology perspective

Advances in generative adversarial networks (GANs) have made it possible to produce synthetic content that convincingly copies real people, which has already extremely divided the growing academic discourse on the topic. On the one hand, there are concerns about their potential use in political disinformation campaigns, while some argue that so-called deepfake content has not shown mass breakthroughs in recent years' political campaigns and trust the algorithms that dominate social media platforms. Yet deepfake content can also be virulent because it can be used in the form of images and audio to support, among other things, conspiracy theories supporting particular political narratives. Academic political science dialogue on the subject is significant, especially in the field of political communication and marketing, while the amount of research in political psychology is still low. While previous research has mainly focused on issues of content detection and microtargeting, with reference to the disinformation potential of education, correction and deepfakes, little is known about how they affect certain age groups (e.g. young people), especially in the context of political persuasion and its underlying dynamics. Political psychology research on disinformation in general suggests that emotionally charged content is more likely to be shared by individuals. The role of emotions associated with the content itself, in particular anger and fear, has been linked to the viral spread of fake political content. This presentation aims to introduce deepfake itself, trying to place the problem on the current scientific map. Theoretical approaches to the phenomenon will then be presented, as well as a quantitative study currently underway that examines the above open questions in the light of deepfake content.

Sebők Miklós (HUN-REN TK), Buzogány Áron (University of Natural Resources and Life Sciences), Fleischer Julia (University of Potsdam), Gessler Theresa (European University Viadrina), Takács Anna (HUN-REN TK), Sean M. Theriault (University of Texas at Austin), Holányi Ákos (HUN-REN TK): Crisis-Exploitation or Sticky Narratives? A Research Agenda for the Comparative Study of Policy Crises and Illiberal Policy Frames

The pervasive and growing illiberal movement is, perhaps, the greatest global challenge to democracy today. Scholars argue that domestic and international crises have played an important role in perpetuating illiberalism among leaders and growing its support among their populace. In this paper, we analyse how illiberal leaders have used policy crises to communicate their policy ideas through illiberal policy frames (IPFs). First, we define and measure IPFs in four countries (Austria, Germany, Hungary and the United States) for two policy issues (migration and COVID-19) using a novel IPF codebook and state-of-the art large language models. Second, we assess the extent to which the use of these frames is sensitive to exogenous policy crises. Our findings suggest that the use of illiberal political frames is not tied to the

pertinent policy crisis metrics such as the number of asylum seekers (for migration) or casualties (for COVID-19). Narratives remain sticky even after the crisis has subsided, which points to a political strategy of fear-mongering rather than crisis exploitation.

Baranyai Artúr (HUN-REN TK; ELTE ÁJK), Gyulai Attila (HUN-REN TK; BCE), Üveges István (HUN-REN TK): **Survival or just transition? Realist reasoning in European Green**

Deal contestation

The study of climate politics in the European Union increasingly highlights the role of arguments and narratives in legitimating elite position-taking. However, existing scholarship on the European Green Deal tends to neglect the complexity of normativity and underlying divergences shaping political justifications. Furthermore, the integration of advanced text-as-data methods into the analysis of EU climate contestation remains underdeveloped. Addressing these gaps, this article introduces political realism as an analytical framework for exploring political reasoning beyond conventional indicators such as party group affiliation or roll-call votes. Employing a fine-tuned XLM-RoBERTa-large transformer model, the paper classifies climate policy debates in the European Parliament through sentence embedding analysis of MEP speech transcripts, identifying distinct semantic clusters of political argumentation. The fine-tuned model achieves an overall accuracy of 0.93, categorizing input sentences reliably. To bridge quantitative findings and theoretical insights, the article applies the SHAP framework for interpreting model predictions. Statistical analyses further confirm the independence of realist reasoning from party group, region, and roll-call voting on climate legislation. These findings underscore the cross-cutting nature of justificatory strategies in EU climate politics, and highlight the potential of machine-learning-based text classification for advancing empirical research on political reasoning.

9. SZEKCIÓ: THE POLITICAL ECONOMY OF REALIGNMENT IN THE AGE OF FRAGMENTATION

Szekcióvezetők:

Medve-Bálint Gergő (HUN-REN TK; BCE) és Csontos Tamás Tibor (BCE; HUN-REN CERS)

9.1. panel: The Political Economy of Realignment in the Age of Fragmentation I.

(PTI körtárgyaló, csütörtök 12:30-14:00)

Dobos Emese (HUN-REN KRTK; BCE): From sunset to creative? Hungarian economic policy towards the domestic garment industry

The Hungarian garment industry is one of the main survivors of the regime change: thanks to its former labour relations with Western Europe, the sector, which was the main source of foreign exchange for the country even before the regime change, was much less affected by the crisis that accompanied the transition to a market economy. At the same time, the light industry - to use Soviet terminology - of which the garment sector is one of the most labour-intensive, is a traditional industry in decline and did not receive much economic policy attention or support in Hungary after the regime change. After the turn of the millennium, despite a number of adverse global economic developments, the sector has shrunk considerably, but has maintained its presence and has proved to be a significant source of employment, especially in peripheral regions. After a decade of lack of specialised institutions, Hungarian economic policy started to 'pay attention' to the domestic fashion industry before the COVID-19 crisis. From then on, in government documents, the garment industry was presented under the umbrella of the wider fashion industry, which also included service sectors. This shift is reflected in the creation of a state agency and the establishment of a national fashion strategy and targeted programmes. In the Competitiveness Strategy 2024 published by the Ministry of National Economy, the domestic fashion and textiles industry is now identified as one of the sectors of the creative industries, which are considered to be of high importance. The research uses mainly qualitative research methods (such as expert, semi-structured interviews and document analysis) to investigate how the attitude of Hungarian economic policy has changed from a light industry sector, which was previously considered to be in decline, to one of the most dynamic creative sub-sectors, and how it resolves the tension between the deep embeddedness of the Hungarian garment industry in global value chains and its low value-added lease-work and the innovative, protectionist approach of the creative industries strategy.

Turan Abdullazade (Ludovika University of Public Service): Syrian Refugees and Their Impact on Turkey's Labor Market

This study comprehensively analyzes the effect of Syrian refugees on the Turkish labor market, with a specific focus on employment patterns and overall labor market dynamics for Turkish citizens. This methodology involves conducting quantitative research to find how the presence of Syrian refugees influences various aspects of the Turkish labor market and their effect on the unemployment rate by using tables on descriptives and regression analysis on unemployment. The study also compares regions with high and low numbers of Syrian refugees, looking at both gender and total population.

It has been founded that, especially in areas with higher concentrations of refugees, female

unemployment rates have been significantly impacted, while male unemployment and total employment is largely unchanged. The study also reveals a lagged effect, in which refugee inflows impact unemployment rates over time. Moreover, the availability of refugees in some regions is linked to greater competition for jobs as they are cheap labor force, especially in the informal labor markets. However, there is no significant impact on employment in areas with fewer refugees. These outcomes contribute to a broader conversation about migration, labor market integration, and policy responses in host countries.

By focusing on labor market transformations in a fragmented economic landscape, this research offers valuable insights into how migration impacts regional economies and what policy measures can foster a more balanced and inclusive labor market.

Csontos Tamás Tibor (BCE; HUN-REN CERS): The Changing Phase of Capitalism After the 2008 Crisis

Since the Great Financial Crisis of 2008, the global economy has undergone a significant restructuring. A major debate has emerged in the academic literature on how the phase of capitalism has changed in the aftermath of the crisis. Some scholars argue that we are witnessing the resilience of the neoliberal phase, while others see the rise of a new form of state capitalism. This presentation examines how the phase of capitalism after the 2008 crisis has been transformed, with a particular focus on changes in institutional structures. The presentation begins with a theoretical framework that introduces the literature on phases of capitalism. In the second part, we elaborate our own theory of phases of capitalism, which builds significantly on previous theoretical contributions while emphasising the central role of institutional structures. The third section examines different interpretations of post-crisis capitalism, particularly with regard to institutional restructuring. Finally, using the United States as a case study, we analyse how institutional structures have changed, focusing on the role of the state, changes in capital-capital relations (competition, trade and financialisation) and shifts in capital-labour relations (labour market, welfare state, inequalities). The case study uses a mixed methodology of quantitative and qualitative methods, drawing on descriptive statistical analysis, secondary literature, public policy analysis and newspaper articles.

9.2. panel: The Political Economy of Realignment in the Age of Fragmentation II.

(PTI körtárgyaló, csütörtök 16:00-17:30)

Mkrola Chwayita (BCE): Governance and Inclusive Economic Growth: Investigating the effect of the quality of governance on inclusion of women in the economy

This research seeks to estimate the effect of the quality of governance on inclusive economic growth in a panel of 187 countries comprising high-, middle- and low-income countries. To add to existing literature, the study will focus on the inclusion of women in i) participating in the economic growth process- measured by the female labour force participation rate, ii) benefiting from growth- measured by the gender pay gap by skills level, and iii) accessing economic opportunities, measured by composite indicator for gender disparities in education (primary, secondary, and tertiary school enrolment disparities) and health.

The research will use the six governance indicators from the World Bank to estimate the effect

of each element of the quality of governance on the inclusion of women in the economy. These indicators are i) control for corruption, ii) rule of law, iii) government effectiveness, iv) regulatory quality, v) political stability and absence of violence, and vi) voice and accountability. Owing to the debates surrounding the validity of the World Bank Governance indicators, this research will use the quality of government index from the International Country Risk Index guide as an alternative measure for the quality of governance.

Moreover, the research will use economic growth, investment, government expenditure, international trade, and dummy variables for countries with laws against discrimination in the workplace. These control variables will be measured by real GDP per capita, gross fixed capital formation, government expenditure as a percentage of GDP, international trade as a percentage of GDP control variables and dummy variables for countries with laws against gender discrimination in the workplace. The study further aims to investigate determinants of and barriers to inclusion of different ethnic groups in economic growth using integrative literature review methods.

Mateusz Sienko (Lublin Bar Association, Poland): The case law of the Court of Justice of the European Union in the field of public procurement – equal access or protectionism?

The European Union actively seeks to open up public procurement opportunities for European enterprises by advocating for mutual opening of EU public procurement markets and those of third countries. Directive 2014/24/EU on public procurement includes principles regarding the awarding of public contracts, including ensuring equal treatment of contractors, as well as providing as unrestricted access as possible to apply for contracts [1]. Similar provisions are included in the WTO Agreement on Government Procurement (GPA) [2]. The principle of equal treatment does not apply to all contractors, but rather to contractors from those countries that provide reciprocity in equal treatment, which serves to emphasize the community nature of EU directives and the goal of establishing the European Union, which is to set out rules binding on all contracting parties.

The situation in this regard has changed following the landmark rulings issued by the Court of Justice of the European Union on October 22 in the case of Kolin İnşaat Turizm Sanayi ve Ticaret (C-652/22) and on March 17, 2025, in the case of CRRC Qingdao Sifang CO LTD et Astra Vagoane Călători S.A. against Autoritatea pentru Reformă Feroviară and Alstom Ferroviaria S.P.A. (C-266/22). These rulings are of crucial importance for contractors participating or intending to participate in public procurement procedures in the European Union, who are from non-EU countries that are not parties to international agreements with the EU. On the one hand, they establish a legal framework and grounds for the exclusion of such entities from procedures conducted by member states, while on the other hand, they leave some discretion to individual member states in this regard. An open question, which will be addressed during the presentation, remains whether these rulings represent a form of protectionism for the internal markets of the EU.

Medve-Bálint Gergő (HUN-REN TK; BCE): The European Green Deal at the EU's Semi-periphery: Externalising Green Transition in the Visegrad Countries

The European Green Deal sets ambitious targets for EU member states, aiming to achieve climate neutrality by 2050. The Visegrad countries (V4), commonly viewed as transnational

rule takers on the EU's semi-periphery, have nevertheless shown reluctance toward meeting these objectives. Despite external regulatory pressure, the V4 countries continue to rely heavily on non-renewable energy sources. Consequently, EU benchmarking strategies have had limited effectiveness in promoting renewable energy adoption in the region. This paper argues that the slow transition results primarily from political and security-related considerations. Specifically, V4 governments seek to maintain domestic control over their energy sectors, aiming to mitigate risks related to the reliability and availability of renewable alternatives. Simultaneously, they strategically externalise transition costs by leveraging EU funding mechanisms. This approach perpetuates historical patterns of dependency within the semi-periphery, wherein significant economic restructuring consistently relies on external financial support.

10. SZEKCIÓ: TÖRTÉNETI POLITIKATUDOMÁNY: IRÁNYZATOK, ÉRTELMEZÉSEK, KILÁTÁSOK

Szekcióvezetők:

Csizmadia Ervin (HUN-REN TK) és Kiss Daniel (Miskolci Egyetem; Pécsi Tudományegyetem)

10.1. panel: Történeti politikatudomány: Irányzatok, értelmezések, kilátások I.

(PTI körtárgyaló, csütörtök 14:15-15:45)

Panelvezető: Kiss Daniel (Miskolci Egyetem; Pécsi Tudományegyetem)

Csizmadia Ervin (HUN-REN TK): A történeti politikatudomány fogalma és két paradigmája

A politikatudomány a 19. században még erősen kötődött a történelemhez, de napjainkban már inkább a jelen tudományaként beszélünk róla. Az előadás célja érvelni a történeti jelleg erősítése mellett. Az előadásban először röviden definiáljuk a történeti politikatudomány fogalmát. A definíció lényege, hogy a történelem nem a múlt része, és a jelentől hermetikusan elzárt entitás, hanem egy olyan eleven organizmus, amely folytonos jelenlétével a jelen meghatározója. E megközelítésből logikusan következik, hogy a predemokratikus hagyományok éppen úgy részei egy mai demokráciának, mint a közvetlen demokratikus hagyományok, illetve az is, hogy egy demokrácia építése nem pusztán jelenkori feladat, hanem egy tágabb történeti folyamat része. Az előadás további részében bemutatásra kerül, milyen politikatudományi paradigmák váltották egymást az 1960-as évektől napjainkig. Négy paradigmát különböztethetünk meg: két jelenre fókuszálót és két történeti fókuszút. Részletesebben a két történeti irányzat, a politikai fejlődés és az új historicizmus lesz vizsgálat tárgya. A politikai fejlődés paradigmája az 1960-as és 70-es évtized uralkodó irányzata. Ebben a korszakban a nyugati típusú demokrácia csak az egyik lehetséges modell, de vele szemben léteznek úgynevezett nem nyugatos demokráciák is. A nem nyugatos demokrácia fogalmát Lucien Pye vezette be, és az ő nyomdokán a korszakban ez a megközelítés uralkodóvá vált. A második történeti politikatudományi irányzat az új historicizmus, amely az 1990-es és a 2000-es években tett szert nemzetközi tekintélyre, akkor, amikor az 1990-es kelet-közép-európai demokratizálás vezető elmélete, a tranzitológia elveszítette magyarázó szerepét. A fogalmat Grzegorz Ekiert, lengyel politikatudós vezette be 2015-ben megjelent tanulmányában, amelyben az új historicizmust az 1990 utáni politikatudomány négy legjelentősebb irányzata egyikének nevezi. Ez az irányzat ismételten felhívja a figyelmünket a történeti hagyományok erejére, és arra ösztönöz, hogy a liberális demokráciák általános vonásainak elemzésén túl az egyediségekre és a specifikumokra is nagy súlyt helyezzünk. Az előadás zárásaként megfogalmazódik, hogy a történeti politikatudomány lehetőségeit – különösen a magyar politika vizsgálatában - még kevésbé ismertük fel és alkalmaztuk, ezért szükségesnek tűnik az irányzat tudományelméleti, módszertani megerősítése és intézményesítése.

Lakatos Júlia (ELTE ÁJK; Méltányosság Politikaelemző Központ): Hogyan olvassuk visszafelé a történelmet?

Amikor a világ minden táján gyors léptékű, rendszerszintű átalakulás tapasztalható, az összehasonlító politológia a változásra, elmozdulásra fókuszál, ha úgy tetszik a jövőt kémleli, nem a múltat. Giovanni Capoccia és Daniel Ziblatt 2010-es tanulányukban ezt a jelenséget nevezi “történelem-ellenes” fordulatnak (“anti-historical” turn). Lényege, hogy a történelmi

minták ismertek, és új intézmények révén meghaladhatóak, ezért nem szükséges vizsgálni szerepüket. Ez a fordulat először a 90-es évek demokratikus átmeneteinél figyelhető meg, idővel azonban háttérbeszorult, a 2000-es évek közepe óta a történelmi összehasonlító vizsgálat reneszánszát éli a nyugati politikatudományban. Az előadás előbb felvázolja a 90-es évek történelem-ellenes fordulatának okait és jellemzőit, majd rámutat arra, hogy Magyarországon állandósult a jelen-centrikus megközelítés. A történelmi minták nálunk kevésbé ismertek, és mára világos, hogy hosszútávú hatásaik nem voltak meghaladhatóak pusztán a nyugati intézmények átvételével. Mivel a demokratizáció sikerességét a nyugati minták fényében vizsgáljuk, a történelem-ellenes fordulat elvei szerint, s nem a történelmi mintákhoz viszonyítva, így torz képet kapunk annak sikerességéről. Ennek a torzításnak a kiküszöbölésére, az előadás módszertani javaslatokkal él a történelem visszafelé olvasására, azaz a történelmi megközelítés integrálására a demokratizációs folyamat vizsgálatába.

Rajnai Gergely (BCE; Méltányosság Politikaelemző Központ): **Dominancia és történelem**

A domináns pártok iránt Magyarországon az elmúlt évtizedben megnövekedett az érdeklődés, elsősorban azért, mert a Fidesz győzelmi sorozatának egy lehetséges keretezése a dominancia. Nem mindegy azonban, hogy milyen dominanciáról beszélünk. A modern fősodratú politikatudomány a domináns pártrendszereket a demokrácia egyfajta „deformációjának”, vagy akár az autokrácia álcázott formájának tekinti, hiszen az elvárás a liberális demokrácia politika váltógazdálkodása a világ minden országával szemben. Az előadás ezzel szemben egy alternatív, történelmi nézőpontot mutat be, ami 1990 előtt a nyugati politikatudományban is mainstreamnek számított, mára azonban szinte teljesen elhanyagolttá vált. Ez a nézet figyelembe veszi a demokráciák és pártrendszerek fejlődését, és több szakaszt különböztet meg, a domináns rendszereket pedig a szakaszoknak megfelelően ítéli meg. A demokratizáció utáni korai szakaszban természetesnek számít a dominancia, a váltógazdálkodás azt jellemzően csak több évtizednyi konszolidáció után követheti a demokrácia érettebb szakaszában. A szerves fejlődés üteme és szakaszai nagyban függenek a az adott társadalom hagyományaitól, kulturális és történelmi meghatározottságától, ezért nem lehet minden ország számára ugyanazt a pályát felrajzolni, ahogyan a különböző szakaszban lévő országok pártrendszereit különbözőképpen kell elemezni és megítélni. Ez a megközelítés a pártrendszereket nem önmagában, hanem történelmi kontextusban értelmezi, az előadás pedig bemutatja, miként lehet ez hasznos a modern politikatudomány számára a kortárs rendszerek megértéséhez; hogyan egészítheti ki a jelencentrikus magyarázatokat.

Novák Zoltán (Mértánosság Politikaelemző Központ): **Az ideológiai irányzatok történelmi kölcsönhatása az Egyesült Királyságban**

A ma ismert Nagy Britannia arcélét alapvetően két korszak határozta meg: a Thatcher-éra és a Blair-kormányzás. A thatcheri dominancia kialakulásában és a hosszú ellenzékiiség megtörésében egyaránt kiemelt szerepet játszott a két meghatározó politikusi karakter, és az általuk megtestesített ideológiai irányzat átütőereje. A 20. század második fele a két pólusképző világnézet – a konzervativizmus és a szocializmus – küzdelméről szólt az Egyesült Királyságban, és ennek az ütközetnek az adott különleges fénytörést, hogy mind a kettő saját immanens válságát élte. Ebből a válságból – sajátos módon – mindkettő úgy keveredett ki, hogy egy harmadik pólusképző világnézet (liberalizmus) elemeit építette be eszmerendszerébe, ezzel

frissítve fel önnön gazdaságfilozófiáját és idealizált emberképét, így korszerűsítve és popularizálva saját társadalmi vízióját. Ennek eredményeképpen első körben létrejött a neokonzervativizmus, mely a klasszikus konzervatív társadalomszemlélethez illesztette hozzá a neoliberális gazdaságpolitikát, és ez az ideológiai konstrukció nemcsak az amerikai jobboldal győzelmét és a brit konzervatívok domináns pozícióját biztosította, hanem a világ megannyi országában igazodási pontként szolgált a jobboldali pártok számára. Erre egyfajta válaszreakcióként született meg a posztmodern szociáldemokrácia (harmadik út), melynek fő állítása az volt, hogy létezik egy középút a neoliberalizmus és a szocializmus között, és legfőbb ajánlata a társadalom számára, hogy képes az országot erre a harmadik útra terelni, képes létrehozni egy (piacbarát) esélyteremtő államot. Előadásomban azt mutatom be, hogy az ideológiák történeti fejlődésében, hogyan játszik szerepet a hatás-ellenhatás dinamikája, és ez miképpen határozza meg egy ország belpolitikai mintázatát és világpolitikai szerepét egyaránt.

10.2. panel: Történeti politikatudomány: Irányzatok, értelmezések, kilátások II.

(PTI körtárgyaló, péntek 9:00-10:30)

Panelvezető: Csizmadia Ervin (HUN-REN TK)

Kiss Daniel (Miskolci Egyetem; Pécsi Tudományegyetem): **A perzisztens magyar biztonságigényről**

Sajátos politikai rendszerünk egyes aspektusait értelmezésem alapján elengedhetetlen történelmi kontextusban értelmezni. Ezek közül a sajátosságok közül ebben az előadásomban a magyar társadalomban perzisztensen jelen lévő biztonságigényt kívánom elemezni és hátterét feltárni, mivel az elmúlt bő három évtizedben lefolytatott közvélemény-kutatások rendre az egyik, ha nem a legfontosabb társadalmi attitűdként világítják azt meg. Különböző politikai gondolkodók éppen erre a biztonságigényre alapozzák például jelen rendszerünk természetének legitimációját, mondván, az illiberális Orbán-rendszer a magyar társadalom sajátos igényeinek téve eleget devial a nyugati modelltől.

Eöry Áron: **Válságválaszok, többségkovácsoló és ellenségképző stratégiák jelenségláncolatai**

A politikatudomány hazai folyamatok értelmezéséhez igénybe vehető eszköztára nem nélkülözheti a történettudomány által feltárt történeti előzmények analitikus mérlegre tételét. Az eljárás mindenekelőtt a történeti időben mintázatosnak mutakozó politikai elrendeződések feltárását igényli.

A további lehetőségek demonstrálásához ezúttal három esettanulmány kíván hozzájárulni, amelyek egyaránt a hatalmat gyakorlók korszakról korszakra visszatérő módszereit próbálják megragadni. Az első példa arra vezethető vissza, hogy a kormányzati pozíciókhoz szükséges közjogi-döntéshozatali többségi helyzetek nemegyszer a közélet nyelvében való hatásos nyelvpolitikai térfoglalásokat kívánnak. Erre kiválóan alkalmas a politikai közösség alapfogalmainak, a társadalom jelentős többségére illő kategóriáknak a hatékonyan kezdeményező politikai erő általi kisajátítása önmeghatározásként, valamint ehhez kapcsolódóan a rivális szereplőket sújtó kizárás technikája. Az erőösszpontosítás és egységfelmutatás választott történelmileg analóg gyakorlatai – a politikai berendezkedések

uralkodó világnézetétől függetlenül – egyben szignifikáns „nemzetépítési” politikai stratégiák fontos elemét is képezték. Ide sorolható a bűnbakkeresés és ellenségkijelölés bevett politikai eszköze is, amely eljárásokból a magyar politikai beszéd a modernitás korában sosem szorult behozatalra. A második esetismertetés az idegen jövevények egyik mumusának rendszereken átívelő karrierjét követi nyomon, amely mögött – a kutatások mérlege alapján – folytatólagos fantomkergetésről volt szó. Az alkalmazásnak itt már akadtak úgy proaktív, mint ráhagyó/eltűrő, passzív precedensei is. Harmadikként pedig a válságészlelés minősített pillanataiban jelentkező jellegzetes reakciómódok, megoldástípusok kerülnek bemutatásra. Ezek bár javarészt nemzetközi trendekkel mutatnak egyezést, a hangsúly a visszatérő hazai specialitások keresésén lesz.

A detektált kontinuitásokhoz – vagy legalábbis újólagos előfordulásokhoz – szükséges magyarázatkereséssel is próbálkozni. Az ismertetendő válaszkísérletek azt vizsgálják: reflektálatlanul vagy tudatosan megismételt reflexekről/választásokról lehet-e szó, esetleges hagyománnyá tételük feltárható-e, illetve milyen történeti struktúrákban gyökerezhetnek, amelyek megalapozhatják, ezáltal valószínűsíthetik fennmaradásukat?

Dobos Edgár (HUN-REN TK): Nemzetközi beavatkozás és helyi felelősségvállalás az 1878 és 1995 utáni Bosznia-Hercegovinában

A történeti mintaaazonosítás segít megérteni, hogyan kísérte a balkáni térség nemzetállamokba szerveződését a nemzetközi konfliktuskezelési mechanizmusok (humanitárius beavatkozás, nemzetközi felügyelet, határok megrajzolása, lakosságcsere, kisebbségvédelem) kimunkálása és az etnikai homogenizálás adminisztratív és erőszakos módjainak az alkalmazása (az etnográfiai tudás felhasználásától a népirtásig). A versengő területi és önrendelkezési igények, kötelezővé tett lakosságcserek által kiváltott népességmozgást és erőszaklángolatot figyelemmel kísérő Arnold Toynbee pontosan állapította meg 1922-ben, hogy a balkáni és kis-ázsiai („közél-keleti”) népeknek „nemzeti alapon kellett újraszervezniük magukat, ha egyáltalán helyt akartak állni a modern nemzetközi politikában ... [A] nem-nyugati népek egymással és nyugati hatalmakkal való kapcsolatait azokhoz a formákhoz kellett közelíteni, melyeket a nyugati világ természetesnek vesz.”

Előadásomban szeretném megvilágítani, milyen dilemmákkal szembesült 1878 után az osztrák–magyar kormányzás, illetve 1995 után a „nemzetközi közösség”, amikor megkísérelt átültetni bizonyos kormányzási technikákat, normákat és intézményeket Bosznia-Hercegovinában, mennyiben vette figyelembe a helyi sajátosságokat a felekezeti etnicitás által szabdaltnak, etnopolitika által megosztott közegben és hogyan reagáltak, milyen módon hatottak vissza a helyi szereplők e kezdeményezésekre. Szentkirályi Móric joggal vetette fel 1878-ban, vajon az „idegenszerű intézményeknek” és törvényeknek kell-e alkalmazkodniuk a helyi viszonyokhoz vagy „a viszonyoknak kell beleélniük az intézményekbe”, és „a bennszülöttek használhatók lesznek-e az új gépezetnek rendszeres működésben tartására”, „hajlandók lesznek-e . . . közreműködni az idegen közigazgatás céljainak előmozdításában”, ugyanis „ezek nélkül az importált gép minden pillanatban fennakad és ... csak döcögve fog működni.” Hasonló megfontolásból szorgalmazta a 2000-es évek elején Wolfgang Petritsch nemzetközi főképviselő a local ownership megközelítést a nemzetközi feltételeességi politika helyi végrehajtása kapcsán. Előadásomban megvizsgálom e szemlélet gyakorlati átültetésében feszülő ellentmondások okait és azt, hogyan használják e koncepciót különböző szereplők

különböző célokra (pl. a rendőrségi reform és a menekült-hazatérés terén). A téma feldolgozásához változatos forrásanyagra (Képviselőházi Naplók és OHR nyilatkozatok, emlékiratok, helyi és nemzetközi agytrösztök jelentései, interjúk, résztvevő megfigyelés stb.) támaszkodom.

Takács Máté János (Miskolci Egyetem): Vizsgálható-e a Kínai Népköztársaság történeti szemlélettel?

A Kínai Népköztársaság egy önálló politikai civilizáció örököse, amely egyedi történelmi, materiális és kulturális viszonyrendszerben fejlődik immáron évezredek óta. Következésképpen az évek során számtalan tudományterület képviselőjének felkeltette már az érdeklődését, a vonatkozó kutatások (és kutatói gárda) mára már ténylegesen interdiszciplináris dimenziókat öltöttek. Az én tudományterületem a nemzetközi kapcsolatoknak az első világháborút követően kialakított diszciplínája, amely ismeretelméleti lehetőségeit tekintve egyértelműen társadalomtudománynak minősül, egyediségét pedig az adja, hogy bár képes történet- és politikatudományi, kultúraelemző vagy akár gazdaságtudományi kérdések vizsgálatára is, ezeket minden esetben elsődleges tárgyának, a nemzetközi interakciók értelmezésének és navigálhatóságának szemszögéből és céljából teszi. Előadásom szakmai érdekessége álláspontom szerint abban áll, hogy a nemzetközi kapcsolatok tudományának ismeretelméleti hátterével és a nemzetközi interakciók összefüggéseire irányuló fókuszával, de a Karl Marx német társadalomfilozófus és Bronisław Malinowski lengyel antropológus kulturális rendszerek elemzésére vonatkozó nézeteit egységes elemzési keretbe foglaló Justin Yifu Lin társadalomtudós és közgazdász módszertanával törekszik értelmezni a Kínai Népköztársaságot, kiemelt figyelemmel annak évezredes történelmi örökségére és változó, de változatlan materiális feltételeire.

10.3. panel: Történeti politikatudomány: Irányzatok, értelmezések, kilátások III.

(PTI körtárgyaló, péntek 10:45-12:15)

Hilbert Bálint (HUN-REN TK): Helyi választási rendszerek formálódása Ausztriában és Magyarországon a dualizmus idején a politikai és jogalkotási folyamatok kontextusában (1867-1918)

A 19. századi demokratizálódás egyik fontos tényezője volt a települési kormányzási rendszerek és azon belül a helyi választási szisztémák megalkotása. Ennek folyamata az Osztrák–Magyar Monarchiában különösen érdekes volt, ahol az 1848-as forradalmak után, de főleg az 1867-es kiegyezést követően kialakult rendkívül összetett politikai érdekek mentén kellett kialakítani a vonatkozó jogszabályokat. Mindkét birodalomrészben a választási jogalkotás hátterében elsődlegesen a kiegyezés által létrehozott államstruktúra fenntartásának célja húzódott meg. Ezt az alapelvet olyan választási szabályok révén biztosították, amelyek a fennálló hatalmi viszonyokat támogató társadalmi csoportokat részesítették előnyben. A kiegyezési törvények azonban jelentősen eltérő államberendezkedést és hatalmi struktúrákat eredményeztek Ausztriában és Magyarországon, amelyek szignifikáns hatással bírtak a helyi szintű kormányzás különböző aspektusaira is. Ausztria föderális és Magyarország centralizált államstruktúrája, valamint Horvát-Szlavónország formális, illetve Galícia informális

autonómiája, továbbá Trieszt és Fiume különleges jogállása helyi választási szisztémák sokaságát eredményezte birodalomszerte. A szerteágazó jogi és politikai folyamatok, kiegészülve a társadalmi és gazdasági sajátosságok hatásaival egyedi választójogi megoldásokat eredményeztek, olykor egy-egy konkrét település esetében is. A kialakult államjogi kereteken belül a hatalmi tényezők időbeli dinamikája a helyi választási rendszereket a demokratizálódás eltérő irányába terelte a birodalom osztrák és magyar részében. Az előadás az osztrák és magyar községek és városok kormányzásában megjelenő közvetlen és közvetett lakossági reprezentáció kérdését járja körbe a települési szervek választási rendszerének bemutatásával. A helyi képviselőtestület mellett a polgármester, a települések végrehajtó testületének, valamint egyéb fontos szerepet betöltő szervek tagjainak választási rendszerét az előadás az állami és tartományi szintű társadalmi, politikai és jogalkotási folyamatok kontextusában kívánja elemezni. Kiemelten fontos aspektusa a vizsgálatnak a komparatív jelleg, ugyanis az egységes vámterületen belül egzisztáló osztrák és magyar helyi kormányzási viszonyokat leggyakrabban külön-külön tanulmányozzák a kutatók. Az osztrák és a magyar helyi választási rendszerek egy analitikai keretben történő komparatív elemzése rendkívül hasznos eredményekkel szolgál, ami minden bizonnyal új szempontokat nyújthat a kapcsolódó politika-, jog- és történettudományi kutatások számára.

Tábori Ferenc (Pannon Egyetem): Az 1944–1949 között működő magyar többpártrendszer tipizálásának kérdései

Az 1944-1949 közötti időszak intenzív időszaka volt a magyar politikatörténetnek. Ezen rövid időszakban a pártok jelentős szereplői voltak a magyarországi belpolitikai életnek. A szóban forgó négy és fél év és három csonka parlamenti ciklus egy rövid korlátozott demokratikus kísérletnek tekinthető, amely egy totalitárius kommunista diktatúra létrejöttével végződött. Az akkori eseményeket számos történeti jellegű szakirodalom feldolgozta már, viszont a pártrendszer politikatudományi jellegű tipizálásával kevesen próbálkoztak. Az előadás célja, hogy a politikatudományban klasszikusnak tekinthető tipizációk (pl. Sartori, Wolinetz) alkalmazásával igyekezzen besorolni a pártrendszert. Előbbiek mellett a korszakban működő pártok tömör jellemzése, főleg a legfontosabb közös vonások és eltérések bemutatása.

Rabócz Vivien (Miskolci Egyetem): Kereszténydemokrácia a posztkommunista országokban

Az előadásom a kereszténydemokrata pártok kialakulásával foglalkozik, hogy miként és milyen körülmények között alakultak ki a posztkommunista országokban. Illetve, hogy milyen tendenciák és különbségek figyelhetők meg a kereszténydemokrata pártok kialakulásában és a megjelenési formáiban más európai országokéhoz képest.

Az előadásom célja, hogy bemutassam a posztkommunista országok miért rendelkeznek politikailag kevésbé meghatározó kereszténydemokrata pártokkal. A kutatásom első hipotézise, hogy a hosszú éveken át tartó szovjet blokkba tartozás, és a vallás elnyomása eredményezi, hogy másfajta kereszténydemokrácia alakult ki a Nyugat Európai országokhoz képest. A második hipotézisem, hogy a rendszerváltás következtében a posztkommunista országokban a populizmus előretörése gyengíti a kereszténydemokrata pártok erősödését és térnyerését.

A hipotéziseim alátámasztása céljából az előadásom először a kereszténydemokrácia fogalmi tisztázásával kezdem, ismertetve az alapelveit és történeti hátterét, majd részletezem a

megjelenésének körülményeit Nyugat-Európában és a posztkommunista térségben. A kutatást kvalitatív módszerekkel, elsősorban dokumentumelemzéssel és összehasonlító elemzéssel készítem, illetve vizsgálom a kereszténydemokrata pártok fejlődését és szerepét. Az előadásban kitérek a hagyományos nyugat-európai kereszténydemokrácia és a posztkommunista országokban kialakult politikai pártok közötti különbségekre, különös figyelmet fordítva a vallás és politika kapcsolatára, valamint a kereszténydemokrata pártok társadalmi és politikai hatására.

Az eredmények alapján a kutatás rávilágít arra, hogy a posztkommunista országokban a kereszténydemokrácia sok esetben más jobboldali ideológiai elemekkel ötvöződik, és eltérő politikai kontextusban működik, mint nyugati megfelelői.

Fonó Szabolcs (Miskolci Egyetem): Koncentráció és dinamikai folyamatok a magyar pártrendszer elmúlt 35 évében

Napjaink politikaelemzési szempontjai úgy vélem, hiányosságot mutatnak a hosszútávú elemzések tekintetében. Ezzel nem arra gondolok, hogy nem próbáljuk meg eléggé kifürkészni a jövőt, hisz az akármennyire is beláthatatlan, az erre vonatkozó, óvatossággal tapogatózó elemzés népszerű műfaj. A hiányosság a múlt (lehet az akár a közelmúlt) napjainkra gyakorolt hatásainak megfelelő feldolgozásában és tudatosításában mutatkozik meg. A köznapi politika gyorsasága és az ellentmondásosság hétköznapi gyakorisága akadályozzák a tisztánlátást a politika folyamatossági jellegének jobb megértésében.

A politikai koncentráció kutatásában a kétezres évek elején történt előretörés a magyar politikatudományban, ekkor volt ugyanis legrelevánsabb a tétel, ha a pártrendszer állapotát nézzük. A koncentrációs folyamat tetőzésével azonban a vizsgálat ezen válfaja háttérbe szorult, a kutatók figyelmüket az úgynevezett "befagyott" pártrendszernek, majd a centrális erőter vizsgálatának szentelték. Ezek a munkák szükséges és hasznos anyagok a hazai politika megértéséhez, azonban azok csak egy rövid időszak pillanati jellemzőinek kialakulási okairól értekeznek, őrítve hagyva az olyan kutatásoknak, melyek a rendszer folyamati jellemzőit kívánják bemutatni. A jelenben már rendelkezésünkre áll 35 évnyi ismeretanyag a pártrendszer vizsgálatához, és az időtartam megfelelő hosszúságú is ahhoz, hogy a konkrét történések megalapozását segítő, szinte predesztinációs elemekként létező mozzanatokra mutassunk rá. Ezek természetesen utólag körvonalazható jelenségek, de megismerésükkel a jelenleg aktív tendenciákat is könnyebben elemezhetjük. Kutatásomban így a pártrendszer dinamikai jellemzőinek számszerű vizsgálatára vállalkoztam, és azokról olyan következtetéseket igyekeztem levonni, melyek első ránézésre a számsorok szemlélésekor elemzés nélkül nem egyértelműek. Előadásomban Tóth Csaba: "'A magyar pártrendszer fejlődésének fő iránya'" című munkájából merített táblázatokkal és számítási módszerekkel vizualizálom azokat az adatokat, melyekből a változások előjelül szolgáló indikátorokat olvashatunk ki.

A megfelelő elemzéshez tehát a hosszabbtávú vizsgálatot is szükségesnek tartom, és a történeti politikatudomány szkeptikusai számára is tanulságos adalékként szolgálhat az elmúlt 35 év eseményeinek ilyen jellegű hatásvizsgálata, hiszen a harmadik Magyar Köztársaság időszakát is szükséges heterogén történeti egységként értelmezni, azon belül pedig a politikai és pártrendszer fejlődését logikailag magyarázni. Fiatal kutatóként pedig különösen fontosnak tartom népszerűsíteni a bemutatott tudományos megközelítésmódot.

11. SZEKCIÓ: A NEMZETKÖZI POLITIKA ÁTALAKULÁSÁNAK TENDENCIÁI

Szekcióvezetők:

Juhász Krisztina (SZTE ÁJTK) és Kószó Richárd (SZTE ÁJTK)

11.1. panel: A nemzetközi politika átalakulásának tendenciái I.

(K13 terem, csütörtök 12:30-14:00)

Panelvezető: Kószó Richárd (SZTE ÁJTK)

Csutak Zsolt (NKE): Hatalmi pólusváltások kora, avagy külpolitikai kitekintés Washingtonból

Az előadás során megvizsgáljuk az utóbbi évtizedekben, a hidegháború vége óta bekövetkezett doktrinális elmozdulásokat, változásokat az amerikai kül, és biztonságpolitikai gondolkodásban és stratégiaalkotásban. Kísérletet teszünk válaszokat találni olyan gyakran felmerülő elméleti kérdésekre, hogy Washingtonból tekintve milyen elméleti keretrendszerben lehet értelmezni a nemzetközi kapcsolatok rendszerét az utóbbi három évtized távlatában? Ugyancsak visszatérő elméleti megközelítés és politikai elemzői attitűd, hogy az Egyesült Államok látszólagos vagy tényleges világhatalmi hanyatlásának vagyunk szemtanúi, avagy ez csupán az ütköző külpolitikai narratívák és percepciók egyik közkeletű tévképzet. Válaszra vár az a vizsgálódás is, hogy a Joe Biden vezette Demokrata Párt és amerikai kormányzat progresszív irányultsága milyen módon és mértékben alakította át az amerikai külpolitikai érdekérvényesítés módjait és eszmeiségét? A Donald Trump által fémjelzett „új” Republikánus Párt és az új amerikai kormányzati apparátus a pragmatizmus, tranzakcionizmus paradigmáját követi az amerikai elsőbbség, dominancia fenntartása, visszaszerzése érdekében avagy egyéb mozgatórugók, háttértényezők is befolyásolják a trumpiánus külpolitikát? Kérdés, hogy a 250. éves államiságának megünneplésére készülő Egyesült Államokban érvényesek-e még a klasszikus amerikai politikai koncepciók, elképzelések az amerikai küldetés,- kivételesség és kiválasztottságtudat tekintetében? Vagy a 21. századi Amerika immár felhagyni látszik az avított, 18 és 19. századi identitásképző koncepciókkal és csupán egy lesz a posztmodern nagyhatalmak sorában Kína és a feltörekvő hatalmak mellett? Megvizsgáljuk, hogy amerikai szempontból érvényesnek tekinthetjük-e még a liberális (amerikai) demokrácia direktíváit, illetve a Nye féle érdekérvényesítő hatalmi tipológia tényezőit a külpolitikában? Ugyancsak nehéz lesz kielégítő választ találni arra az elméleti dilemmára, hogy az amerikai neokonzervatívizmus és Fukuyama-féle liberális hegemoniaelmélet politikai bukásával immár az új amerikai trumpi pseudo-konzervatív realizmus, protekcionizmus tekinthető-e a mérvadó és meghatározó amerikai politikai alapállásnak?

Jakusné Harnos Éva (NKE): Ki beszél? Változások az Európai Unió stratégiai narratívájában

A stratégiai narratíva a világ eseményeinek történetzerű elbeszélése, amely egyrészt a cselekvő tetteinek és célkitűzéseinek igazolását szolgálja, másrészt összetartja az őt támogató közösséget. Az Európai Unió stratégiai kommunikációjának szembetűnő ellentmondása, hogy, bár a puha hatalom gyakorlójának tekinti önmagát, nem sikerült egységes nyilvános diplomáciai eszköztárat létrehoznia: a médiumai nem érik el közvetlenül és hatékonyan a tömegeket, emellett üzenetrendszere nem koherens. Az Európai Unió rendszer narratívája a

nemzetközi kormányzás eszméjéhez kapcsolódik, és ebben helyezi el saját szerepét, illetve ezzel keretezi politikai döntéseit és cselekvéseit. Az Európai Unió identitás narratívája az Unió elitjének kollektív identitását és értékrendjét fejezi ki, és a gazdasági, valamint a biztonsági környezet romlásával egyre inkább ellentétbe kerül azzal a politikai mítosszal, a „békeprojekt” gondolatával, amelyen eddig az európai polgárok támogatása alapult. Az Európai Bizottság elnökei az unió helyzetéről tartott beszédeinek és az utóbbi tíz év biztonságpolitikai vonatkozású stratégiai dokumentumainak politikai diskurzuselemzésével kimutatható a folyamat, ahogyan az Unió vezetői a valóságos körülményeket érzékelve kísérletet tesznek a stratégiai narratíva módosítására.

Juhász Krisztina (SZTE ÁJTK): Illegitim hatalmi stratégia és érdekérvényesítés a nemzetközi kapcsolatokban: a sharp power és a külföldi beavatkozás

A fortélyos hatalom, a sharp power és a külföldi beavatkozás (foreign interference) demokráciákra gyakorolt hatása az elmúlt években a tudományos kutatások középpontjába került (Vilmer et al. 2018; Bayer et al. 2019; Colon 2023). A jelenségre és az abban rejlő veszélyekre számos esemény hívta fel a figyelmet világviszonylatban, illetve az EU és tagállamai vonatkozásában egyaránt. A legismertebb és legtöbbet emlegetett esetek között említendők az Észtországot 2007 tavaszán ért kiterjedt kibertámadások, amelyek 2022 augusztusában megismétlődtek, a 2016-os amerikai elnökválasztásba való többszereplős és többrejtű orosz beavatkozás; a 2017-es francia elnökválasztások befolyásolására tett kísérlet az Oroszországi Föderáció részéről, a 2016-os Brexit népszavazás befolyásolását célzó szintén orosz információs kampány, a 2022. decemberi Katargate-ügy, továbbá a 2024. novemberi romániai elnökválasztásba történt orosz beavatkozás.

Az egyre gyakoribbá váló és eltérő csatornákon és módokon történő rejtett és manipulatív külföldi beavatkozás, valamint a hatalom azon formája, amelynek eszközrendszerébe beletartozik, a fortélyos hatalom az utóbbi másfél évtizedben a tudományos kutatások és a „politikacsinálók” fókuszába került, főleg a demokratikus berendezkedésű államokban, amelyek nyitott politikai, gazdasági és társadalmi viszonyaik okán sérülékenyebbnek bizonyulnak az érdekérvényesítés ezen módjával szemben.

Az előadás egyrészt a sharp power koncepciót vizsgálja, amely a 2010-es években jelent meg a nemzetközi politikaelméleti munkákban, elsősorban a hatalom egyéb formáitól (hard power, soft power, smart power) való elhatárolása szempontjából. Másrészt a fortélyos hatalom eszközrendszereként szolgáló külföldi beavatkozás fogalmát járja körül - a vonatkozó szakirodalom, valamint bizonyos államok és nemzetközi szervezetek által alkalmazott definíciók alapján -, kísérletet téve a fontosabb fogalmi elemek beazonosítására, és az elhatárolására az érdekérvényesítés elfogadottnak tartott formájától, a befolyásolástól.

Smuk Péter (Széchenyi István Egyetem): A „foreign agent” törvények szerkezete és a külföldi beavatkozásra adott válaszok sajátosságai

Az elmúlt években több ország is olyan törvényeket fogadott el, amelyek a hazai demokratikus folyamatokat igyekeznek megvédeni a külső befolyástól azáltal, hogy a külföldi pénzügyi támogatást külföldi befolyásnak tekintik, és az ilyen támogatást elfogadó szervezeteket külföldi érdekek ügynökeinek bélyegzik. A külföldi szervezetektől származó adományokat gyakran tiltják a szuverenitás védelmében, hogy megakadályozzák a külső vagy külföldi befolyást. A

Velencei Bizottság általánosnak tekinti az ilyen tilalmat, míg az Európa Tanács kifejezetten előírja annak jogszabályba való beépítését. A dolgozat célja a külföldi finanszírozásban részesülő, így külföldi ügynököknek minősülő egyesületekre vonatkozó magyar és más törvények bemutatása és elemzése tágabb kontextusban. A 2023. évi magyar szuverenitásvédelmi törvény, amelyet egy 2017-es, a civil szervezetekre vonatkozó jogszabály előzött meg, az átláthatóságra és a nemzeti szuverenitás védelmére való hivatkozással elfogadható célokat tűz ki. Azonban szankcióinak és eljárásainak homályos megfogalmazása nem felel meg a jogállamiság követelményeinek, és a szabad és demokratikus politikai diskurzusokra is visszahúzó hatással lehet. Az uniós jogszabályok továbbá foglalkoznak az orosz propaganda és a rejtett támogatások elleni küzdelem kérdésével. Fontos megfontolni a külföldi ügynökökre vonatkozó jogszabályok lehetséges hatásait a demokratikus folyamatokra azokban az országokban, amelyek a nemzeti szuverenitás veszélyeztetése miatti kizárják a külföldi pénzügyi hozzájárulásokat.

11.2. panel: Tendencies in the transformation of international politics

(K13 terem, csütörtök 14:15-15:45)

Panel chair: Krisztina Juhász (SZTE ÁJTK)

Kundyz Mukhangali (BCE), Lilla Petronella Szabó (BCE), András Rácz (BCE): Leaving „Russia’s backyard”? The figurative framing of Central Asia and Russia in Western news media

Central Asia has historically maintained close ties with Russia for geopolitical, economic, and cultural-historical reasons. However, in response to Russia’s war on Ukraine, the five Central Asian states (Kazakhstan, Kyrgyzstan, Tajikistan, Turkmenistan, and Uzbekistan) have increasingly emphasized their sovereignty and sought relations with Western partners, while simultaneously maintaining ties with Russia in a delicate balancing act. Given these shifts, how does Western media portray Central Asia? The present study examined the identity construction of Central Asian nations in Western news media through figurative framing. Using cognitive linguistic approaches to figurative language, we analyzed how Central Asian states and their relationship with Russia are represented in news articles published by CNN and Euronews. The dataset covers news articles published from 2014 (Annexation of Crimea) to 2025. The findings reveal how Western media frames the complex relationship between Russia and Central Asia, shedding light on the dominant narrative patterns that shape perceptions of the region. This inquiry contributes to the discussion of international media representation and geopolitical discourse.

Mariam Beinashvili (Tbilisi State University): EU and NATO countries from the perspective of the Russia-Ukraine war

The trajectory of a state’s foreign policy is primarily shaped by its geopolitical context and resources, with military operations exerting considerable influence as well. The Russian Federation’s military interventions in Ukraine in 2014 and 2022 exemplify this interplay, with the ongoing war continuing to reverberate across global security and economic stability. While the Ukrainian crisis is not the sole international security concern, its ramifications extend far

and wide, underscoring its profound impact on the geopolitical landscape. Consequently, examining the war's influence on the European Union's and NATO's perceptions of Russia becomes an important area of inquiry. This study aims to analyse how the Russia-Ukraine war has reshaped Russia's foreign policy orientation, particularly regarding the EU and NATO, through a comparative examination of Russia's strategic documents—notably, the Foreign Policy Concepts of 2013 and 2023. By scrutinizing these key doctrines, we intend to elucidate shifts in Russia's official stance and strategic priorities towards these Western institutions. This research is timely and significant, given the ongoing conflict's role in reshaping the global political order and its anticipated long-term consequences on the international geopolitical climate. Our research objectives are twofold: first, to analyse Russia's strategic documents comprehensively, and second, to incorporate insights from relevant scholarly works to enhance our understanding of this transformation. The chosen methodology emphasizes the examination of primary sources, given their authoritative status in defining official policy, while secondary sources provide critical perspectives and contextual insights. The central research question guiding this inquiry is as follows: How has the Russia-Ukraine war influenced the Russian Federation's official stance towards the European Union and NATO, as reflected in the Foreign Policy Concepts of 2013 and 2023? We believe this study will offer valuable insights for policymakers, scholars, and those engaged in understanding the evolving dynamics of global security and diplomacy.

Ali Kılıçarslan Topuz (Ludovika University of Public Service): Hungary's Relations with the Organization of Turkic States from a Small State Perspective

During the ancient and medieval eras, when Greek city-states like Athens and Sparta or Italian city-states like Venice and Florence were involved in politics, trade, and culture. These tiny city republics had a significant impact on the international system despite their modest size thanks to their active participation in the advancement of democracy, politics, trade, philosophy, and the arts. The 18th and 19th centuries saw the beginning of research on small states rather from a negative point of view. It is noted that at the time, German intellectuals viewed the tiny republics mostly negatively since they were seen as barriers to German unification. The first study in the subject of international relations to examine small states' diplomatic strategies to remain neutral and avoid involvement in the Second World War was written by Annette Baker Fox. The four primary size categories that have been identified in the majority of studies on small states are absolute size, relative size, perceptual size, and normative size. Hungary is a relatively a small state in terms of its land, population, GDP and military power. In 2010 Hungary started its Eastern Opening policy and with this policy the country aims at increasing its policy options without losing the advantages of being an EU member. As part of its Eastern Opening policy, Hungary increased its connections with Turkic states which culminated in the observer status of Hungary in the Organization of Turkic States (OTS) in 2018. The observer status of Hungary in the OTS were followed by the establishment of the only representation of the OTS in Hungary in 2020. Thereafter the relations have gained momentum and Hungary started becoming active in almost all 30 of cooperation areas of the OTS and started to make an influence in the Eurasia politics. With a relatively small size but willing to punch above its weight, Hungary increased its effectiveness in the Eurasia politics via its closer relations with the Turkic states; Azerbaijan, Kazakhstan, Kyrgyzstan, Türkiye, Turkmenistan and

Uzbekistan.

11.3. panel: A nemzetközi politika átalakulásának tendenciái II.

(K11 terem, péntek 9:00-10:30)

Panelvezető: Juhász Krisztina (SZTE ÁJTK)

Holányi Ákos (HUN-REN TK; NKE): Az értékalapú külpolitika mint a kisállami érdekérvényesítés eszköze

Hogyan tudnak befolyást szerezni a csekély demográfiai, anyagi és katonai erővel rendelkező kisállamok? A külpolitika-elemzés szakirodalma szerint öt lehetőség áll rendelkezésükre: menedék-keresés, semlegesség, fedezés, erőforrásbővítés és státusszerzés (Panke & Thorhallsson, 2024). Az előadás a státusszerzés lehetőségeire és kihívásaira összpontosít az átalakuló világrend kontextusában. A liberális világrend és értékek mellett elköteleződött cseh (2021-2025) és szlovák (2020-2023) kormányok viselkedését vizsgálva feltárja a normatív külpolitika belső és külső motivációit, valamint értékeli annak eredményeit. Az elemzés nyilvános politikai deklarációk, közpolitikai dokumentumok, félig strukturált interjúk, valamint cseh és szlovák szakirodalom segítségével megállapítja, hogy a belpolitikai erőviszonyok jelentősen befolyásolták a vizsgált kormányok kezdeményezőkézségét és hitelességét. Az értékalapú külpolitika hagyományait felélénkítő, stabil cseh Fiala-kormány hatékonyabban tudott fellépni képviselt elvei mentén, mint a belső problémákkal küzdő szlovák Matovič- és Hegel-kormányok. * A Kulturális és Innovációs Minisztérium EKÖP-24-3-21-es kódszámú Egyetemi Kutatói Ösztöndíj Programjának a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Alapból finanszírozott szakmai támogatásával készült.

Lechner Zoltán (Pécsi Tudományegyetem): A Török Szorosok lezárásának hatása Románia fekete-tengeri stratégiájára

Az előadásban bemutatott kutatás a geopolitika elméleti megközelítését és módszertanát felhasználva, Románia szemszögéből vizsgálja a Török Szorosok (Bosporusz és Dardanellák) 2022-es lezárásának jelentőségét és következményeit. Az előadás első része Románia fekete-tengeri geopolitikai érdekeit és stratégiai törekvéseit foglalja össze. Ezt követi a Török Szorosok jogállását 1936 óta szabályozó Montreux-i Egyezmény rövid ismertetése, valamint annak az elemzése, hogy Ankara milyen megfontolások mentén döntött úgy, hogy néhány nappal Ukrajna orosz inváziójának kezdete után az Egyezményre hivatkozva megtiltja a hadihajók áthaladását a Szorosokon. Végül a harmadik rész Bukarest stratégiai érdekei szempontjából értékeli a Szorosok lezárására vonatkozó török döntést. Az előadás célja, hogy a vizsgált kérdésen keresztül bemutassa a török és a román fekete-tengeri stratégiai perspektívák egymáshoz való viszonyát, kiemelve a két állam regionális érdekei közötti azonosságokat és különbségeket.

Tanács-Mandák Fanni (NKE): Nemzeti márkaépítés a válságok évtizedében – Olaszország

Olaszország, mint a világ legtöbb országa, hosszú ideig válságokkal küzdött, amelyek példátlan kihívásokat hoztak. Az olasz politikusok és tudósok ezt az időszakot az úgynevezett válságok évtizedeként (2015-2024) értelmezik, amely a 2015-ös migrációs válsággal kezdődött, majd a

COVID-19 világjárvány és az ukrán-orosz konfliktus eszkalálódása követett. Ezek a kihívások egészségügyi, pénzügyi és társadalmi válságokat generáltak, és mélyen befolyásolták életünket és szokásainkat. A nemzeti kormányoknak és a nemzetközi szervezeteknek példátlan helyzetekre kellett reagálniuk.

A különböző válságok okozta új helyzet arra kényszerítette a nemzeteket, hogy újragondolják a nemzeti márkaépítés és a nyilvános diplomácia stratégiáit, prioritásait és eszközeit. Ebben az új és egyre inkább versenyző világban a nemzeti márkaépítés kulcsfontosságú eszközzé vált az országok népszerűsítésére egy olyan időszakban, amikor a nemzetállamoknak minden eddiginél nagyobb szükségük van arra, hogy jónak ítéljék meg őket. A kutatás azt elemzi, hogy Olaszország hogyan változtatott a nemzeti márkaépítésért felelős politikáin, stratégiáin és intézményrendszerén ebben az új, olykor igen konfliktusos és ellentmondásos környezetben. A kutatás megvizsgálja az elsődleges forrásokat, a vonatkozó jogszabályokat, stratégiákat, programokat és a végrehajtásukért felelős intézményi struktúrát, valamint vezető tisztviselőkkel készített interjúk segítségével értékeli az olasz kormányválságokra adott válaszainak eredményességét. A hatékonyság elemzését Olaszország nemzetközi rangsorokban (Anholt Nation Brands Index, Global Soft Power Index, Bloom Consulting Country Brand Rankings és Global Attractiveness Index - Ambrosetti) elfoglalt helyének alakulása teszi teljessé, elemezve, hogy a válság időszakában bevezetett intézkedéseknek volt-e mérhető pozitív hatása.

12. SZEKCIÓ: OPEN SECTION

Section chairs:

Zsófia Papp (HUN-REN TK) and Anna Novák (BCE)

12.1. panel: Open section I.

(K14 terem, csütörtök 12:30-14:00)

Kálmán Tóth (Ludovika University of Public Service): The question of political representation in an 1846 speech of István Gorove and why it matters today

What is a political community and what constitutes it? This was one of the main questions of Hungarian classical liberal political thought in the Reform Era, when the modern civil concept of nation based on equal rights and duties first rose to prominence in Hungary. As a young reform politician, István Gorove (1818–1881), best known for his role as Minister of Agriculture, Industry and Trade in the Andrassy government after the Settlement of 1867, discussed this key political concept with erudition and profound insight in his speech titled ‘On Representation,’ which he held on 9 March 1846.

In this historical case-study, I will focus on how Gorove conceived the political community based on the system of parliamentary representation, which he identified as the central element of a civic political regime, and which is the central topic of his speech. Although Gorove did not use the term ‘democracy,’ according to his view, the source of legitimacy behind political decisions was the will of the majority. He considered it a necessity to extend the right of political participation; his main concern was, however, that not everyone was capable of making independent and rational decisions regarding their own interests and the interests of the community, and thus they might become easy prey for manipulation.

I will present a historical overview of Gorove’s assessment of political representation in the practice of his age and his proposed solutions, concluding with some thoughts about how this can contribute to a better understanding of key political phenomena witnessed in our times of global political realignment.

Tinatin Tchavtchanidze (Tbilisi State University): Stalin as a Cult and a Tyrant: Generational Interpretations in Georgian Politics

Joseph Stalin (Ioseb Jughashvili) remains one of the most significant figures of the 20th century—a tyrant who left an indelible mark on the Soviet Union and, consequently, on global politics. As a Georgian-born leader, his legacy continues to hold relevance in Georgia, where the memory of Stalin remains a dynamic and contested phenomenon. Notably, Stalin is not perceived uniformly within Georgia’s memory politics; rather, he embodies two diametrically opposed representations. This contrast is particularly striking given that, in the broader context of world political history, Stalin is largely regarded as a negative figure. While for some Georgians he symbolizes tyranny, for others he represents an object of veneration, shaped by various historical, social, and political factors.

This study seeks to explore the persistent relevance of Stalin’s cult in both positive and negative contexts within Georgian political discourse. Specifically, the research aims to analyze the perception of Stalin among two generational cohorts within the Georgian population: those aged 18-30 and those aged 40-60. The study sets forth the following objectives: a

comprehensive review of literature and historical data on Stalin's figure and legacy; an empirical examination using qualitative research methods, particularly content analysis and in-depth interviews, to process existing material and extract insights from direct respondent interpretations. These methodological approaches will enable us to formulate well-grounded conclusions.

The central research question is: Does the perception of Stalin as a historical figure differ across the two generational cohorts within Georgian society? Furthermore, what are the key factors that contribute to the starkly contrasting interpretations of the same historical figure?

Somogyi Enikő (NKE): The Administrative Structures of Parliaments

Over the past decades, parliamentary offices that ensure professionalism have become fundamental support institutions for democratically functioning legislatures. This development is primarily driven by changes in both the legislative process and the political functions of parliaments - changes that demand an increasingly competent and specialized administrative environment. While democratic parliaments share similar functions and therefore require comparable administrative support, differences in constitutional frameworks, political traditions, and political culture can result in a variety of institutional arrangements. Consequently, a comprehensive examination and modeling of the administrative apparatus supporting parliaments, particularly in light of their expanding responsibilities, offers the potential for valuable new research insights. The ability to adapt to administrative change is essential for preserving parliamentary identity, especially in an era when representative democracy faces profound and ongoing challenges.

There can be no representative democracy without a parliament, and - at least in contemporary democracies - no parliament can function without its own system of parliamentary administration. It is this substantial contribution to the smooth functioning of representative democracy that distinguishes the presence and role of parliamentary administration worldwide.

12.2. panel: Open section II.

(K14 terem, csütörtök 16:00-17:30)

Mariami Saralidze (Tbilisi State University): Affective Political Polarization in Georgia: A Case Study of the 2024 Parliamentary Elections Pre-Election Campaign

Affective political polarization refers to the tendency where individuals who identify with a particular political force perceive representatives and supporters of the opposing party negatively. Specifically, this situation arises when negative attitudes are driven by emotional perceptions. Such polarization is a form of intergroup conflict characterized by a division between "us" and "them."

This study examines the factors driving affective polarization in Georgia and analyzes the key messages used in the 2024 pre-election campaign. In modern Georgian politics, polarization has become a defining feature, posing risks to democratic consolidation—especially in a pro-Western country. Historical trends further show that polarization intensifies during election periods. Notably, the 2024 parliamentary elections were marked by protests against the Law on Transparency of Foreign Influence, adopted in 2023-24, which contributed to an ongoing

political crisis.

The research focuses on five major political forces that, according to official data from the Central Election Commission (CEC), surpassed the electoral threshold. Using qualitative research methods, particularly discourse content analysis, the paper examines the rhetoric of party leaders, their pre-election campaigning, and voter-targeted messages from July 16 until election day. This method allows for an understanding of how political discourse shapes public perceptions and mobilizes electoral support.

The research findings indicate that rather than offering a positive agenda, political actors framed their campaigns around rejecting opposing parties. Analysis of the rhetoric identified several key themes for voter mobilization: framing the election as a referendum between war and peace, as a choice between Europe and Russia, and as a vote against specific political forces. The study concludes that political leaders' rhetoric significantly intensifies affective polarization in Georgia. While this polarization is not solely driven by political elites, their influence in reinforcing divisions during the pre-election period is clearly dominant.

Sergio Pérez-Castaños (University of Burgos; Szeged University): **Extreme leader: The case of Alvisé's communication on Facebook and X**

This research analyzes the rise of new right-wing movements in Europe, focusing on how non-partisan actors build political identities through the digital ecosystem. In particular, it examines the figure of Alvisé Pérez, a content creator and social media activist, from the 2024 European election campaign until September of the same year, when cases of corruption and favoritism began to emerge.

The study is based on the premise that Alvisé not only uses social media to shape public opinion but also personalizes his discourse to create an emotional bond with his audience. His strategy revolves around constructing an image as an "anti-corruption" and "anti-system" leader, appealing to public discontent through polarizing narratives. This research will explore how his direct style, use of storytelling, and continuous interaction with followers reinforce the identity of new right-wing movements and consolidate a cohesive political community.

The main objectives include describing Alvisé's communication strategies on social media, highlighting the use of post-truth, fake news, and the creation of echo chambers. Additionally, it will analyze how the personalization of his discourse—through an informal tone, direct attacks on opponents, and portraying himself as an "outsider"—contributes to strengthening values associated with the new right in the European context. Furthermore, it aims to assess the impact of these tactics on the 2024 European elections and their influence on the political landscape thereafter.

This interdisciplinary approach combines discourse analysis and political communication. Data will be collected from platforms like Facebook and Twitter using Fanpage Karma, analyzing Alvisé's content and audience reactions through metrics such as comments, shares, and overall engagement. The study will examine how his discursive strategy aligns with global trends in political personalization and its ability to mobilize a loyal electoral base.

This research contributes to understanding the role of digital media in the rise of new right-wing movements, highlighting how the personalization of political discourse transforms communication and reinforces charismatic leadership in the contemporary European landscape.

De Waele Jean-Michel (Université Libre de Bruxelles), Persona Anthony (Political Institute of Grenoble; CEVIPOL): **Radical right's environmental stances: From the margins to a new spearhead issue? The case of the French National Rally and the Swiss People's Party**

The premise of this presentation is twofold. On the one hand, climate change has become an undeniable political issue that parties and governments must address. On the other hand, radical right parties (RRP) have risen to the point of becoming major political forces in their party systems. In France and Switzerland, RRP are among the strongest parliamentary groups, having gained lots of MPs in the last two years.

Yet, the link between these RRP and environment was understudied while their field thrived for the last years, in their own way. When examined, this relation is often viewed through the lens of climate skepticism (Lockwood, 2018 ; Dunlap & McCright, 2012 ; Jett et al., 2024 ; Caiani & Lubarda, 2024). The RRP party family shares a common ideological basis, particularly on the vision of immigration, nation and is united in its rejection of environmental policies. However, their stance varies of the degree of rejection and specific aspects they oppose (Hess & Renner, 2019). Since environmental issues are multifaceted, a deeper understanding of how RRP position themselves on various aspects is necessary.

By comparing the French National Rally (RN) and the Swiss People Party (SVP) and analyzing their respective manifestos and leaders' speeches, this study aims to contribute to our understanding on how RRP engage on environmental issues. It will be focused on two (crucial) aspects: preservation of biodiversity and nature, and the rejection of "punitive ecology". The former aspect delves into the relation between radical right and nature, influenced by a "romantic" vision. The latter aspect is intertwined with issue uptake and issue ownership dimensions of party politics. As such, this contribution also sheds light on RRP challenging left-wing parties for the ownership of the issue, integrating environmental considerations into its ideological core.